

ÅRSREDOVISNING
2011
MUNKFORS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET	2
ORGANISATIONSÖVERSIKT	3
VART GICK SKATTEPENGARNA?	4
FEM ÅR I SAMMANDRAG	5
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	6
OMVÄRLD, BEFOLKNING OCH ARBETSMARKNAD	7
VÄSENTLIGA HÄNDELSER OCH FRAMTID	10
HUSHÅLLNING OCH KVALITÉ	12
EKONOMISK ÖVERSIKT OCH ANALYS	18
MEDARBETARREDOVISNING	22
PERSONALREDOVISNING	22
MILJÖREDOVISNING	25
VERKSAMHETERNA	28
KOMMUNSTYRELSEN	29
ALLMÄNNA AVDELNINGEN	31
TEKNISKA AVDELNINGEN - AVGIFTSFINANSIERAD	33
TEKNISKA AVDELNINGEN - SKATTEFINANSIERAD	35
SOCIALNÄMNDEN	36
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	38
LSS-VERKSAMHET	40
ÄLDREOMSORG	42
KULTUR- OCH	44
UTBILDNINGSNÄMNDEN	44
FÖRSKOLA	46
GRUNDSKOLA	47
GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNING	49
MÅLTIDSVERKSAMHET	50
FRITID	51
KULTUR	52
VALNÄMNDEN	53
GEMENSAMMA NÄMNDER MED ANDRA KOMMUNER	54
DE KOMMUNALA BOLAGEN	56
RÄKENSKAPERNA	58
RESULTATRÄKNING	59
KASSAFLÖDESANALYS	60
BALANSRÄKNING	61
NOTER	62
VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET	68
REDOVISNINGSPRINCIPER	70
DRIFTRÉDOVISNING KF-VERKSAMHET	71
INVESTERINGSREDOVISNING	72
INVESTERINGSOBJEKT NETTOINVESTERINGAR	73
ORDLISTA	74

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

Då har ekonomiavdelningen summerat våra räkenskaper för verksamhetsåret 2011. Ett år då ord som "lågkonjunktur" och "kris" har präglat Sverige, Europa och omvärlden. Vår kommun har naturligtvis påverkats negativt av det som sker i Sverige och övriga världen. Arbetslösheten är hög och utanförskapet ökar i vår kommun. Vi fortsätter även tyvärr att tappa befolkning. Detta gör att våra skatteintäkter och statsbidrag minskar, vilket påverkar våra verksamheter direkt. Till det positiva hör att vårt näringsliv går mycket bra i stora delar, trots pågående lågkonjunktur.

Vårt bokslut för 2011 hamnar som tur är precis ovanför noll-strecket, men långt under vårt uppsatta budgetmål på + 3,7 miljoner, men ändå ett positivt resultat för sjätte året i rad! Tyvärr har vi fortfarande bekymmer med att hålla budgeten inom våra verksamheter, ett problem som vi delar med flertalet av landets kommuner. Detta är naturligtvis inte bra och det kräver att vi fortsätter på den inslagna vägen att arbeta med vårt styrsystem, våra nyckeltal och kommunfullmäktiges mål om att våra verksamheter ska ha en kostnadsnivå som riksnittet.

Nu står vi på tröskeln till att inleda budgetarbetet inför 2013 och då är det åter viktigt att ta en prioriteringsdiskussion kring våra begränsade resurser, då vi, så som många andra, inte har möjlighet att göra allt vi skulle vilja göra. Vi måste fortsättningsvis effektivisera och hushålla i våra verksamheter men till slut innebär det ändå att vi måste prioritera, d.v.s. "sätta något före".

Även under år 2011 har Munkfors kommun rört uppmärksamhet i vår omvärld. Vi granskas och mäts allt mera och förekomsten av olika "topp- och botten"-listor blir allt vanligare. Vi har idag verksamheter som vi ska vara stolta över och som står sig väl i konkurrens, trots eller tack vare vår litenhet. Vi måste jobba vidare med att vara en attraktiv kommun och här är vi alla ambassadörer i vardagen. Trots dåliga tider genomförs nu stora satsningar i vår kommun som många andra drömmer om t.ex. ny fjärrvärmepanna, nytt äldreboende och konstgräsplanen på Klingevi.

Jag vill passa på att framföra ett stort tack till alla medarbetare och förtroendevalda för ett gott arbete under 2011. Tillsammans kan vi!

A handwritten signature in blue ink that reads "Björn-Olov Hallberg". The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping underline.

Björn-Olov Hallberg, Kommunstyrelsens ordförande

ORGANISATIONSÖVERSIKT

Kommunkoncernen omfattar Munkfors kommun med dess nämnder samt företag som kommunen på grund av andelsinnehav har ett bestämmande eller betydande inflytande över.

Som dotterbolag i kommunkoncernen räknas företag som kommunen på grund av röstandelsmajoritet har ett bestämmande inflytande över (mer än 50 %). Företag där kommunen har ett betydande inflytande och äger minst 20 % och högst 50 % är att betrakta som intresseföretag.

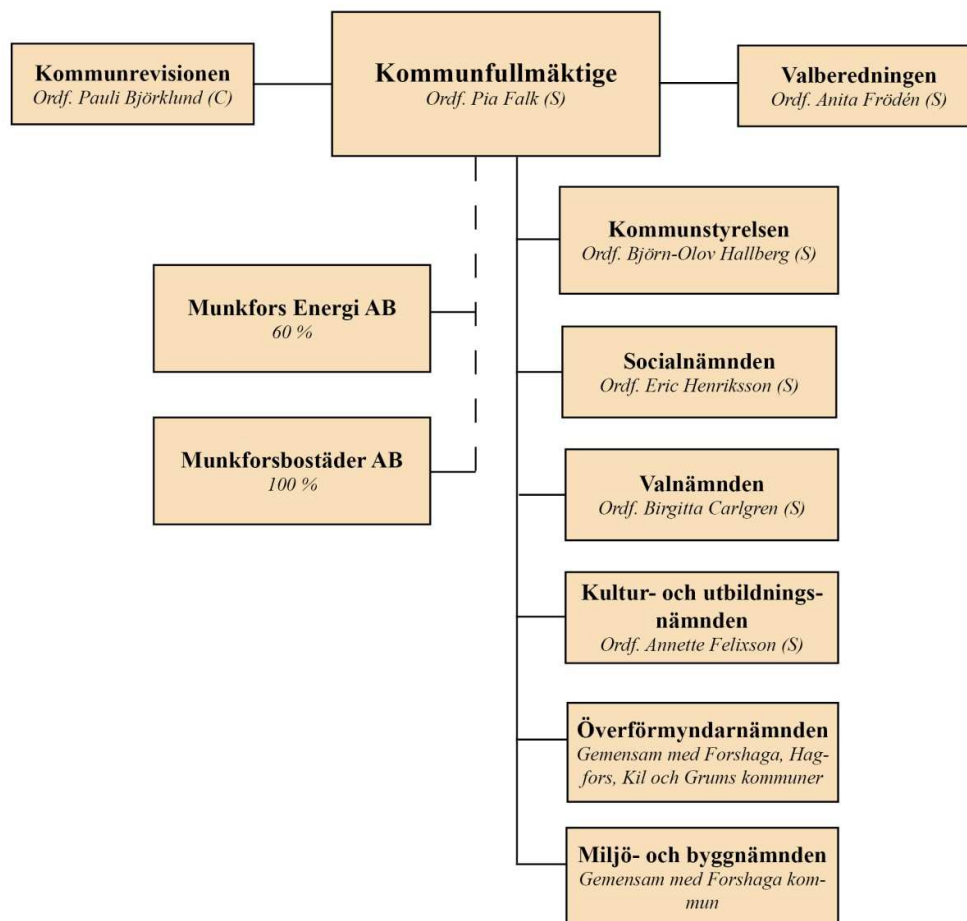
I kommunkoncernen ingår Munkfors kommun, dotterbolagen Munkförsbostäder AB med 100 % ägarandel och Munkfors Energi AB med 60 %.

Tom år 2010 ingick även Klarälvdalens räddningstjänstförbund i koncernen där Munkfors andel var 26,5 %. From 2011 bedrivs räddningstjänsten genom Karlstadsregionens räddningstjänstförbud, som inte ingår i koncernen då Munkfors andel är låg.

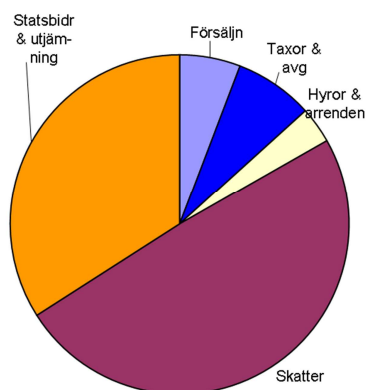
EJ KONSOLIDERADE ORGANISATIONER

Kommunen har även inflytande i fler företag och föreningar. Omfattningen och väsentlighetsprincipen har varit vägledande vid bedömningen att följande organisationer inte skall räknas med i den sammanställda redovisningen:

- Karlstadsregionens räddningstjänstförbund
- Finsam
- Hjälpmedelsnämnden i Värmland
- Värmlands läns kalkningsförbund
- Klarälvdalens samordningsförbund Forshaga-Munkfors-Hagfors
- Region Värmland
- Stiftelsen Erlandergården
- West Sweden
- Värmlands kreditgarantiförening
- Värmlandstrafik

VART GICK SKATTEPENGARNA?

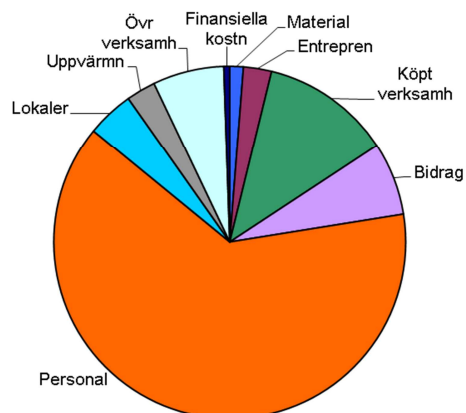
Så här får kommunen sina pengar...

- 49 % kommer från skatter
- 34 % kommer från statsbidrag & utjämning
- 8 % kommer från taxor & avgifter
- 6 % kommer från försäljning
- 3 % kommer från hyror & arrenden

... och 100 kronor i skatt till kommunen användes under 2011 så här:

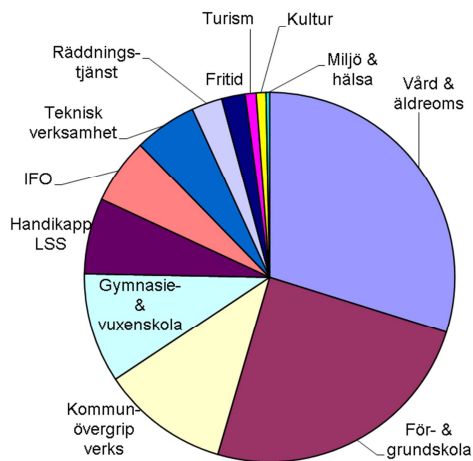
...fördelat per kostnadslag...

63 kronor till	personalkostnader
12 kronor till	köpt verksamhet
7 kronor till	övriga verksamhetskostnader
7 kronor till	bidrag
4 kronor till	lokaler
3 kronor till	entreprenad
3 kronor till	uppvärmning
1 kronor till	material mm
1 kronor till	finansiella kostnader

...eller fördelat per verksamhet

30 kronor till	vård och äldreomsorg
25 kronor till	för- och grundskola
11 kronor till	kommunövergrip. verks.
10 kronor till	gymnasie- och vuxenskola
7 kronor till	handikappomsorg LSS
6 kronor till	teknisk verksamhet
5 kronor till	individ- och familjeomsorg
3 kronor till	räddningstjänst
2 kronor till	fritidsverksamhet
1 kronor till	kulturverksamhet
0,9 kronor till	turism
0,3 kronor till	miljö- och hälsoskydd

FEM ÅR I SAMMANDRAG

	2007	2008	2009	2010	2011
Allmänt					
Antal invånare 31/12	3 880	3 814	3 793	3 771	3 702
- varav 0-5 år	184	187	195	198	185
- varav 6-15 år	406	381	356	341	318
- varav 16-18 år	157	160	156	159	163
- varav 19-64 år	2 094	2 047	2 035	2 005	1 984
- varav 65-79 år	710	699	716	720	708
- varav 80 år och äldre	329	340	335	348	344
Skattekraft, %	89	87	86	86	83
Utdebitering av obligatoriska skatter och avgifter:					
Total kommunal skattesats, kr	33,00	33,00	33,25	33,25	33,25
- varav kommunalskatt, kr	22,50	22,50	22,50	22,50	22,50
- varav landstingsskatt, kr	10,50	10,50	10,75	10,75	10,75
Begravningsavgift Munkfors/Ransäter, kr	-	0,43	0,43	0,43	0,43
Resultat					
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsar, mkr	179,4	185,3	184,8	189,6	184,4
Verksamhetens nettokostnader, mkr	-175,8	-182,2	-182,4	-181,5	-183,8
Verksamhetens nettokostnader, tkr/inv	-45,3	-47,8	-48,1	-48,1	-49,4
Nämndernas budgetavvikelser, mkr	-4,6	-5,7	-3,2	-2,5	-5,3
Finansnetto, mkr	-1,5	-1,6	-1,3	-1,4	-0,4
Årets resultat kommunen, mkr	2,0	1,5	1,1	6,9	0,3
Årets resultat koncernen, mkr	1,9	0,9	0,8	5,0	-0,1
Balansnivå kommunen, %	101,5	101,2	101,0	103,1	100,2
Balans					
Nettoinvesteringar, mkr	9,6	5,6	10,1	2,4	4,0
Låneskuld, mkr	44,8	37,4	36,3	34,4	60,7
Borgensåtaganden, mkr	98,0	94,5	90,6	136,3	146,1
Soliditet, enl balansräkning, %	49	51	49	52	46
Soliditet, inkl pensionsåtag. före 1998, %	-4	-3	-5	-4	-9
Personal					
Antal tillsvidareanställda	342	330	312	283	295
Antal årsarbetare	322	311	298	271	284

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

OMVÄRLD, BEFOLKNING OCH ARBETSMARKNAD

SAMHÄLSEKONOMISK UTVECKLING

Informationen i detta avsnitt är hämtad från cirkulär 12:06 från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) februari 2012.

Den ekonomiska utvecklingen har varit ytterligt svag under slutet av 2011 i stora delar av Europa. Den svaga utvecklingen har bidragit till ett påtagligt fall i svensk export och industriproduktion. Men trots den försvagning som skett uttrycker idag många industriföretag en större optimism om framtiden än tidigare. Även andra tecken tyder på att oron för eurons framtid och risken för en akut skuldcrisis har lättat något. Vår bedömning är att tillväxten i svensk ekonomi tillfälligt stannat av, men att svensk ekonomi snart växer igen. Tillväxten blir dock i år och nästa år väsentligt svagare än under 2010 och 2011. Arbetslösheten kommer därför att stiga något, men inte särskilt mycket. Lägre sysselsättning och dämpad inflation håller tillbaka skatteunderlaget, men andra faktorer som ökade pensioner verkar i motsatt riktning. Sammantaget innebär det att skatteunderlagets nivå 2013 beräknas bli något högre än vad vi tidigare räknat med.

Vår bedömning utgår från att skuldcrisis på sikt klaras upp under ordnade former. Även med ett lyckligt slut kommer det dock ta tid innan förtroendet återvänder och oron på de finansiella marknaderna lägger sig. Vår utgångspunkt är att oron för ett eurosammanbrott kvarstår, men att sannolikheten för och förväntningarna om en positiv lösning gradvis växer. Trots detta i huvudsak positiva anslag antas det svaga tillståndet i framförallt södra Europa bestå under lång tid framöver.

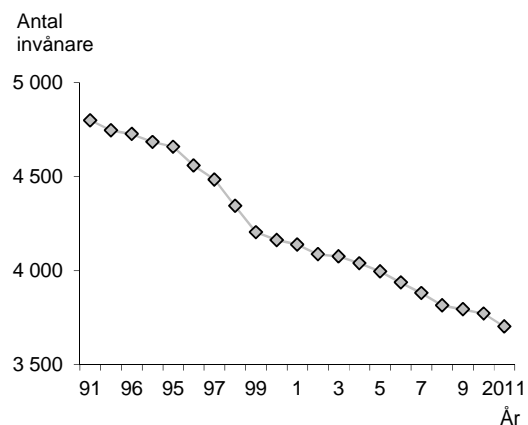
Enligt vår bedömning kommer utvecklingen – både i Sverige och i övriga Europa – att vara som svagast under vinterhalvåret 2011/2012. I takt med att turbulensen på de finansiella marknaderna lägger sig påbörjas en återhämtning av den internationella konjunkturen. Marknadstillväxten för svensk export ökar också. För många länder riskerar dock återhämtningen ta tid och tillväxttalen till en början bli måttliga. Men ökad draghjälp från exportindustrin i kombination med gynnsamma förutsättningar för inhemsk efterfrågan gör att svensk ekonomi kan växa i relativt snabb takt från och med 2014. Även sysselsättningen beräknas på sikt ta fart vilket bidrar till att arbetslösheten kan sjunka från 8 ner till 6 procent. Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden för med sig att också skatteunderlaget (dvs kommunernas intäkter från kommunalskatt) fortsätter växa i god takt, se följande tabell.

SKL:s skatteunderlagsprognos				
	2010	2011	2012	2013
Ökning skatteunderlag %	2,2	3,0	3,2	3,6

BEFOLKNING

Vid årsskiftet 2011/2012 uppgick antalet invånare i Munkfors kommun till 3 702. Folkmängden minskade under år 2011 med -69 personer (år 2010: -22, år 2009: -21). Befolkningsminskningen 2011 motsvarar ca 2 % av invånarantalet vilket är högst bland kommunerna i Värmland. I landet som helhet ökade befolkningen med 0,7 %. För Munkfors är den genomsnittliga minskningen under den senaste 20-årsperioden -55 personer per år, de senaste 10 åren -44 personer per år. Minskningen under 2011 var därmed hög jämfört med tidigare år.

Befolkningsutveckling i Munkfors kommun 1991–2011

Under 2011 föddes 21 barn vilket är ovanligt få (år 2010: 32 barn, år 2009: 38). Sett över en längre period är annars trenden i kommunen att antalet födda är relativt konstant, snittet för de senaste 10 åren är 30 barn per år.

Antalet avlidna under året uppgick till 61 personer (år 2010: 58, år 2009: 54), snittet för de senaste 10 åren är 65 personer per år.

Under år 2010 flyttade 159 personer till kommunen (år 2010: 210, år 2009: 194). Det flyttade 197 från kommunen (år 2010: 206, år 2009: 199). Ett högt negativt flyttnetto uppstod därmed på -38 personer (år 2010: +4, år 2009: -5). Under den

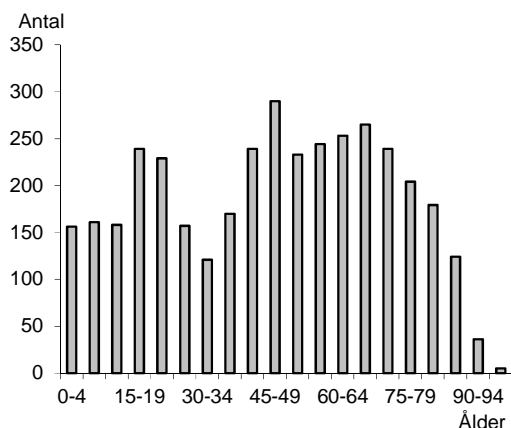

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

senaste 10-årsperioden har kommunen haft ett negativt flyttnetto med -9 personer i snitt per år.

Medelåldern i kommunen är 47 år, medelåldern i riket är 41 år. Munkfors har en hög andel pensionärer jämfört med riket, 25 % av Munkfors invånare är 65 år eller äldre, i riket 18 %. Andelen barn är låg i Munkfors, andelen 0-6 år är 6 %, jämfört med riket som har 8 %.

Befolkningsfördelning 2011

En befolkningsprognos pekar på en fortsatt befolkningsminskning med ca -45 personer per år de närmaste åren, för att sedan sakta avta. Under de närmaste åren är kommunen beroende av en stark arbetsmarknad för att invånarantalet inte skall minska så mycket. I Munkfors är antalet invånare i gruppen 15-24 år högt (se bild ovan). Det innebär att under de närmaste åren är behovet högt för att ungdomar skall få arbete i kommunen, samtidigt som det kan bli så att många flyttar, t ex för att gå på universitet eller högskola.

Även i Värmland minskade befolkningen, -529 personer under år 2011 (år 2010: +8). Bland kommunerna var det bara två som ökade, Karlstad (+656) och Hammarö (+17). Det var bara de två som ökade under år 2010 också. Man kan därmed se en trend, att karlstadsområdet inte är en tillväxtmotor för Värmland, utan istället växer på bekostnad av övriga kommuner i Värmland. Av landets 290 kommuner ökade 148 sin befolkning. Alla utom tre av de 20 kommuner som ökat mest ligger i Stockholms län.

NÄRINGS LIV OCH SYSSELSÄTTNING

Enligt statistik från SCB (Kommunfakta 2010) är Munkfors en inpendlarkommun, 455 personer pendlar till arbete i Munkfors, varav ca hälften kommer från Hagfors kommun. En stor anledning är att Hagfors kommungräns ligger strax norr om Munkfors tätort. Det är färre som pendlar ut, 435 personer. Utpendlingen sker främst till Hagfors och Karlstads kommuner (ca 60 %).

Den lokala arbetsmarknaden omfattar ca 1560 arbetstillfällen. Störst arbetsgivare är Munkfors kommun med ca 300 fast anställda. Närmast i storlek kommer BÖHLER-UDDEHOLM Precision Strip AB och AB Munkforsågar. Antalet kommuninvånare som förvärsarbetar är ungefär 1 500.

I Munkfors kommun finns cirka 150 registrerade företag representerande många olika branscher. Tillverkningsindustrin är mycket dominerande med ca 600 arbetstillfällen, vård och omsorg står för ca 250 arbetstillfällen.

Munkfors kommun har en relativt hög arbetslöshet totalt, men inte så många öppet arbetslösa. Det beror på att en relativt hög andel är sysselsatta i program (med aktivitetsstöd) i Munkfors. Jämfört med år 2010 har arbetslösheten sjunkit. Under 2011 var 3,5 % (år 2010: 3,8 %) öppet arbetslösa i Munkfors i förhållande till hela arbetskraften (årsmedelvärde). Motsvarande andel i länet var 3,5 % och i riket 3,4 %. Andelen sysselsatta i program med aktivitetsstöd var 4,8 % i Munkfors (år 2010: 5,9 %), 3,7 % i Värmland och 2,8 % i riket. Den totala arbetslösheten var 8,3 % i Munkfors (år 2010: 9,7 %), 7,1 % i Värmland och 6,3 % i riket.

Andelen arbetslösa ungdomar (18-24 år) är hög i Munkfors, där 16,4 % saknar arbete (inkl personer i program), jämfört med Värmland 12,6 % och riket 9,8 %. Detta visar att de yngre har extra svårt att få ett arbete i Munkfors, vilket bidrar till den höga utflyttningen och befolkningsminskningen.

Näringslivet går ändå relativt bra i Munkfors och kommunens större industrier har ökat bemanningen under de två senaste åren. En återhållsamhet kan dock skönjas i slutet av 2011, då tillfälliga anställningar inte förlängts på vissa håll. För framtida nyanställningar kan den höga medelåldern hos de största arbetsgivarna i kommunen spela en positiv roll. Att arbetsmarknaden är problematisk i Munkfors visar sig genom att man haft en relativt hög arbetslöshet bakåt i tiden. Huvudorsaken till kommunens befolkningsminskning står att finna i att antalet arbetstillfällen varit för få i förhållande till antalet unga som kommit ut på arbetsmarknaden varje år.

BOSTADSMARKNADEN

Det kommunala bostadsbolaget Munkforsbostäder AB har vid året slut 20 tomta lägenheter (ca 8 % av totalt antal), vilket är lägre än 2010 då 29 var tomta. Bostadsbolaget kan på sikt få problem, eftersom kommunens befolkning minskar och antalet tomta lägenheter är högt

I kommunen är fortfarande bostadsbyggandet minimalt eftersom det finns ett överskott på bostäder. Kommunen och Munkforsbostäder har under 2010 sålt fastigheterna Vårdcentralen, Solåsen och Servicehuset till nybildade Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Munkfors äldreboistäder. Föreningen har under 2011 påbörjat ett bygge av ett nytt äldreboende för att ersätta Solåsen, som står klart i slutet av år 2012.

INFRASTRUKTUR

Vägverket breddar och bygger om riksväg 62. Avsnittet mellan Övre Ullerud och Ransäter har färdigställts. Det är dock fortfarande inte klart när hela sträckan Munkfors - Deje blir klar, eftersom det inte har beslutats hur vägen för sträckan Älvkullen - Deje skall hanteras. Munkfors och övriga kommuner har förskottat medel till Vägverket för arbetet med rv 62.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

OMVÄRLDENS PÅVERKAN PÅ KOMMUNENS EKONOMI

Kommunens ekonomiska utveckling styrs av ett stort antal faktorer. Vissa kan kommunen påverka, men många är mer eller mindre opåverkbara. Nedanstående känslighetsanalys beskriver några faktorer och deras ungefärliga effekt på kommunens ekonomi.

Känslighetsanalys	
Händelse	Förändring +/-
Löneökning med 1 %	1,5 mkr
Förändrat invånarantal med 100	4,5 mkr
3 heltidstjänster	1,1 mkr
Prisökning 1 % på varor o tjänster	1,0 mkr
Socialbidragsökning 10 %	0,4 mkr
Förändrade låneräntor med 1 %	0,6 mkr
Förändrad upplåning med 10 mkr	0,4 mkr
Ökade taxor med 1 %	0,2 mkr
Förändrade statsbidrag med 1 %	0,6 mkr
Förändrad kommunalskatt med 1 kr	6,7 mkr

Kommunen är helt beroende av inkomsterna från statens utjämningsssystem, vilket utjämnar de ekonomiska förutsättningarna mellan kommunerna. Munkfors erhöll ca 54 mkr som inkomst- och kostnadsutjämningsbidrag samt fastighetsavgift år 2011 (år 2010: 59 mkr), att jämföra med att kommunens skatteintäkter var ca 130 mkr (år 2010: 131 mkr). Utjämningsystemet gör att kommunen kompenseras för vissa kostnadsökningar, t ex att äldreomsorgen blir dyrare när antalet äldre ökar.

Kommunens ekonomi påverkas även när invånarantalet minskar. I snitt är en invånare värd ca 45 tkr i intäkter. Befolkningsminskningen under 2011 var –69 personer, vilket motsvarar ca 3 mkr i minskade intäkter från skatter och statsbidrag i framtiden, detta ställer höga krav på omställning och kostnadsminskning i kommunens verksamheter framöver.

Kommunernas intäkter påverkas av konjunkturen. I en lågkonjunktur ökar kommunernas kostnader mer än skatteintäkterna, som i princip står still. Orsaken är att invånarnas totala inkomster inte alls ökar eller mycket lite. Detta var fallet under år 2009, då skatteunderlaget ökade med endast 1,3 %. Därefter har konjunkturen förbättrats och kommunernas intäkter från kommunalskatt har ökat i snabbare takt (se även tabell med SKL:s skatteunderlagsprognos för år 2010 – 2013 ovan).

Eftersom ekonomin kan påverkas av många faktorer är det generellt viktigt för kommuner att ha en finansiell beredskap, dvs en god ekonomi, för att kunna upprätthålla en jämn driftnivå över tiden, som t ex i lågkonjunkturer.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE OCH FRAMTID

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

Koncernen

Munkfors Värmeverk AB har gjort klart en stor investering i slutet av 2011. En ny panna har installerats för användning av returflis och en därmed helt biobränslebaserad produktion av fjärrvärme, samt produktion av el. Investeringen har uppgått till ungefär 100 miljoner kronor. Munkfors kommun har gått i borgen för investeringen. Munkfors Energis ekonomi har varit stabil med överskott under de senaste åren.

Munkförsbostäder AB gör ett minusresultat 2011, liksom de senaste åren. Bolaget har mycket låga hyresnivåer jämfört med andra kommunala bostadsbolag i Värmland. Trots ett minimalt underhåll är hyresintäkterna för låga för att täcka kostnaderna. Vid årsskiftet var 20 lägenheter tomma (år 2010: 29 st). Under hösten 2011 har förberedelser gjorts för att man från och med 2012 skall samordna både kommunens och Munkförsbostäders fastighetsförvaltning. Tidigare har HSB Värmland administrerat bostadsbolagets förvaltning, skötsel och underhåll.

Munkfors kommun blev medlem av Karlstadregionens Räddningstjänstförbund per 2011-01-01, samtidigt avvecklades Klarälvdalens räddningstjänstförbund.

Kommunen

Fastigheterna för äldreomsorg finns sedan 2010 i Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Munkfors äldrebostäder. En nybyggnation av demensboende med 32 platser har under 2011 påbörjats i föreningens regi och blir klart i slutet av 2012.

Från 2011-01-01 ingår Munkfors överförmyndarverksamhet i en gemensam överförmyndarnämnd med Forshaga, Grums, Hagfors och Kil. Kontoret finns i Forshaga.

En stor händelse är att både förskolan och skolan fått helt nya styrdokument. Dokumenten är tydligare med uppdraget och kraven ökar på våra verksamheter. Skolreformen är den största och mest genomgripande förändringen av skolan i modern tid. Det har under året krävts stora utbildningsinsatser både för politiker, skolledare och lärare.

Två nya förskoleavdelningar har planerats och startat upp vid årsskiftet 2010/2011. En förskoleenhet på Heden och en avd. till i Ransäterskolan.

Två secondhandbutiker har startats upp och drivs av Resurscenter tillsammans med socialpsykiatri och LSS-

verksamheten. Syftet är att skapa meningsfull sysselsättning som en del i processen att bli självförsörjande.

Sjukfrånvaron var fortsatt låg i kommunens verksamheter under 2011. I procent av ordinarie arbetstid var den 3,8 % (år 2010: 3,31 %), vilket är lågt jämfört med andra kommuner.

FRAMTID

Koncernen

Munkfors Energi har tagit den nya pannan i drift och en intrimning av den kommer att pågå i början av 2012.

För bostadsbolaget oroar den dåliga ekonomin, men det är positivt att antalet outhyrda lägenheter har minskat. En förstudie har gjorts för att utreda om en fastighet skall tillgänglighetsanpassas i samarbete med Sbo (Statens Bostadsomvandling). Beroende på beslut kan detta eventuellt startas upp under år 2012. From 2012 sker fastighetsförvaltningen samordnat för både bostadsbolagets och kommunens fastigheter.

Kommunen

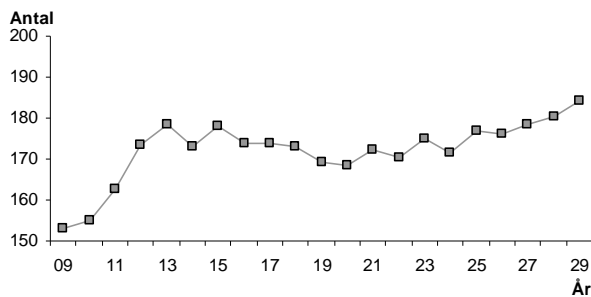
Ett kompetensutvecklingsprogram för kommunens anställda (Create Vivere) kommer under 2012 -2014 bedrivas tillsammans med Sunne, Torsby och Årjängs kommuner. Det är ett EU-projekt med bidrag på 12 mkr från den Europeiska socialfonden.

Grundskolornas elevantal har minskat snabbt under en följd av år. Framöver kommer antalet elever att vara mer stabilt, när nu den sista stora årskullen lämnat åk 9 under 2011. Detta ger skolan stabilare planeringsförutsättningar framöver.

Nybygget av demensboende med 32 platser har en beräknad inflyttning med början hösten 2012. Senare kommer en rivning av Solåsen att ske. Det nya demensboendet kan på sikt innebära en bättre äldreomsorg, samtidigt som ett ökat behov av äldreomsorg kan mötas på ett kostnadseffektivt sätt. Enligt prognoserna ökar antalet personer över 85 år, för att därefter ligga på en högre nivå from 2012/2013, se diagram nedan.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Prognos antal äldre över 80 år för år 2009 tom 2029

Befolkningsminskningen under 2011 var -69 personer, vilket motsvarar ca 3 mkr i minskade intäkter från skatter och statsbidrag i framtiden. Detta ställer krav på omställning och kostnadsminskningar i kommunens verksamheter framöver.

Kommunens gick ekonomiskt med ett litet överskott under 2011, men kommunens ekonomi är inte bra. Alltför många verksamheter har höga kostnader enligt de kostnadsjämförelser som har gjorts med andra kommuner för år 2010. På sikt är det väsentligt att flera verksamheters kostnader sänks om det skall finnas resurser över för politiska framtidsåtgärder.

Samhällsekonomi påverkar kommunens intäkter och kostnader. SKL spår att den ekonomiska utvecklingen går sakta mot bättre tider. Tillväxten blir dock svagare under 2012 och 2013, jämfört med under 2011. Kommunen kan påverkas negativt av att antalet sysselsatta spås minska något, se tabell nedan.

Omvärldsprognos (SKL/SCB)

Procentuell ökning	2011	2012	2013
Sysselsatta	2,2	-0,3	-0,2
BNP	4,4	1,3	2,5
Export	7,3	1,5	5,5
Skatteunderlag	3,0	3,2	3,6

HUSHÅLLNING OCH KVALITÉ

EKONOMISK STYRNING OCH KONTROLL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Grunden för den ekonomiska styrningen är lagstiftningen i form av Kommunallag och Kommunal redovisningslag. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning rekommendationer som är normerande för sektorns redovisning. Lagen om "God ekonomisk hushållning" har stor betydelse för styrning och ledning av en kommun.

Lagen om God ekonomisk hushållning tar sikte på att säkerställa den långsiktiga förmågan att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt:

- Att verksamheten bedrivs enligt den budget och de mål som politikerna har beslutat om
- Att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar
- För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning, t ex att budgeten innehåller mål för verksamheterna, om vad som skall uppnås
- För ekonomin skall anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning, t ex krav på resultatnivå, att skuldsättningen hålls på rimliga nivåer
- Förvaltningsberättelsen skall i samband med bokslut innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts
- Revisorerna ansvarar för att vid boksluten bedöma hur kommunen följer lagen

Vid kommunens budgetbeslut anges finansiella mål och verksamhetsmål för att uppfylla lagkraven om god ekonomisk hushållning. I budgetbeslutet för 2011 har antagits ekonomiska styrregler som ställer högre krav än tidigare, bl a att alla kostnadsökningar skall vara finansierade, investeringar skall finansieras med egna medel och verksamheterna kan få ta med sig budgetavvikelse till kommande år.

Kommunen följer upp ekonomin månadsvis i ledningsgruppen och en större uppföljning görs varje tertiäl (per sista april och augusti) som går till kommunstyrelsen.

Kommunens verksamheter arbetar enligt en gemensam styrmodell för målstyrning och uppföljning av mål. Där utgör de politiskt beslutade nämndmålen (enligt budgeten) grunden för verksamheterna när de tar fram åtgärds- och handlingsplaner för att nå målen. Under 2011 har styrmodellarbetet vidareutvecklas med ett påbörjat införande av servicegarantier samt synpunkts- och klagomålshantering.

Efter att officiell statistik för kommunernas ekonomi för det gångna året offentliggörs kring halvårsskiftet, gör Munkfors

kommun årligen en omfattande analys av kommunens kostnader jämfört med standardkostnad, riksnitt och jämförbara kommuner (standardkostnad är riksnittets kostnad justerat med hänsyn till hur kommunens struktur avviker från medelkommunen). Varje verksamhet analyseras för sig. Dessa analyser ligger sedan till grund för att utreda hur de verksamheter som avviker från förväntade kostnadsnivåer kan effektiviseras. Analyserna redovisas till både kommunstyrelse och kommunfullmäktige. De är även en grund för hur resurserna fördelas i budgetarbetet. Där utgör standardkostnader och riksnitt långsiktigt normerande nivåer för verksamheternas kostnadsnivåer, såvida det inte är politiskt beslutat att kostnadsnivån skall vara annorlunda.

ÖVERGRIPANDE VERKSAMHETSMÅL ENLIGT GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunens budget finns fyra övergripande mål för hela kommunens verksamhet. För dessa görs nedan en detaljerad uppföljning, där analys och åtgärder beskrivs om målet inte har uppfyllts.

Måluppfyllelse av övergripande verksamhetsmål			
	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Attraktiv kommun för boende, besökare och företagare			X
Enkelt och nära till beslut och beslutsfattare, en väl fungerande demokrati			X
Ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning			X
Attraktiv arbetsgivare	X		
Totalt	1	0	3

Mål: Attraktiv kommun för boende, besökare och företagare

Indikatorer:

- Positiv befolkningsutveckling
- Turismomsättning enligt TEM ökar till 64 mkr
- 10 nystartade företag

Målet är inte uppfyllt

- Befolkningen minskade med -69 personer.
- TEM siffrorna för 2011 kommer under första halvåret 2012, men för 2010 var omsättningen endast 55 mkr.
- Antalet nystartade företag är 10.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Målet om positiv befolkningsutveckling nås inte. Det är högt ställt och bör ses som ett mål på längre sikt. Kommunen arbetar för att vända utvecklingen på sikt, bl a genom en satsning på näringslivsarbetet genom Företagsforum, företagsbesök, frukostmöten och näringslivsservice mm.

De åtgärder som vidtagits för att öka turismomsättningen inför 2011 fortsätter under 2012 i form av deltagande i ett antal projekt för att utveckla besöksnäringen. Det är framförallt "Attraktiva Värmland" men även projekt för vandringsleder och husbilsturism.

Mål: Enkelt och nära till beslut och beslutsfattare, en väl fungerande demokrati

Indikatorer:

- 25 antal genomförda företagsbesök
- väl fungerande ungdomsråd
- minst 80 % röstande i kommunalval och 40 % i EU-val.

Målet är inte uppfyllt

- Antalet genomförda företagsbesök var 23, vilket innebär att målet inte nås. Orsaken är att vi tvingades ställa in ett besökstillfälle under 2011.
- Vi har ett ungdomsråd som startades 2008 och som har regelbundna möten.
- Inga val förekom under 2011.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Att antalet företagsbesök inte uppfylldes ses som en engångshändelse.

Mål: Ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning

Indikatorer:

- Finansieringsprincip
Huvudregeln är att samtliga beslut om utgifts- och kostnadsökningar skall vara finansierade. Det skall alltså finnas budgetmedel anslagna. Undantag från denna regel kan vara motiverat vid speciella tillfällen då kommunfullmäktige finner att enda finansieringslösningen är att använda kommunens egna kapital.
- Investeringar
Huvudregeln är att investeringar skall finansieras med egna medel. Kommunens låneskuld skall inte öka på längre sikt. Det kan dock finnas skäl att låna till investeringar och då framförallt inom avgiftsfinansierad verksamhet.
- Ekonomiskt resultat
Resultatbudgeten skall ge ett överskott/ökning av eget kapital med ca 2 % av kommunens egna kapital (detta i enlighet med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen). Resultatet skall åtminstone konsolidera ekonomin.
- Över – och underskottstäckning
Principen är att underskott i nämndernas budgetavräkning skall föras med till kommande år och återbetalas senast i bokslutet 2 år efter det att det uppkom. Om det finns särskilda skäl kan kommunfullmäktige besluta att minska återbetalningskravet. Överskott kan få föras med när kommunens ekonomi så tillåter och andra skäl talar för detta.

- Taxor och avgifter
Uppräkning av taxor och avgifter skall ske på ett sådant sätt att avgiften/taxan följer kostnadsutvecklingen inom verksamheten. Avgiftens andel av kostnaderna skall inte tillåtas att minska. Om avgiftsandelens tillåts minska skall det finnas ett politiskt beslut om detta.
- Kostnadsbärare
Kostnader och intäkter skall i så stor utsträckning som möjligt påföras rätt verksamhet i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat.
- Ekonomisk- och verksamhetsrapportering
  1. Respektive nämnd skall varje månad rapportera det ekonomiska läget och verksamhetsläget till Ledningsgruppen. Ingen rapport behöver lämnas för juni och december månad. Endast för verksamheten väsentliga avvikelser behöver rapporteras.
  2. Kommungemensam budgetuppföljning med helårsprognos skall upprättas per den sista april och per den sista augusti och rapporteras till Kommunstyrelsen.
  3. Delårsrapport skall upprättas per den sista augusti.
  4. Vid samtliga budgetuppföljningar gäller att åtgärder för att hålla givna budgetram skall redovisas.
  5. Ekonomichefen ansvarar för att i årsredovisningen redovisa hur de ekonomiska riktlinjerna har följts under året.

Målet är inte uppfyllt

- Finansieringsprincip: Ej uppfyllt, beslut som ökat kostnader har tagits utan att budgetmedel funnits anslagna.
- Investeringar: Uppfyllt. Investeringsnivån var låg.
- Ekonomiskt resultat: Uppfyllt. Resultatet når inte 2 % (är ca 0,1 %), men det bedöms konsolidera ekonomin.
- Över- och underskottstäckning: Ej uppfyllt. Träder i kraft för första gången 2011 och beslut kommer att tas i KS senare under våren 2012. Men det stora underskottet inom socialnämnden är för stort för att kunna hanteras enligt denna princip.
- Taxor och avgifter: Uppfyllt. Taxor har generellt sett räknats upp i förhållande till budgeterade kostnader.
- Kostnadsbärare: Uppfyllt. Ett arbete har pågått under året som har förbättrat kostnadsfördelningen.
- Ekonomisk- och verksamhetsrapportering: Ej uppfyllt. Det som kan inte fungerat tillräckligt bra, är att åtgärder inte alltid har redovisats i tillräcklig omfattning för att hålla budgetram vid underskottsprognoser.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

För att åtgärda det som inte fungerat tillräckligt bra under 2011, pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för att skapa en mer tydlig och enhetlig styrning när budget inte räcker till i en verksamhet. Enligt planeringen kommer ett förslag att tas upp i kommunstyrelsen under våren 2012.

Mål: Attraktiv arbetsgivare

Indikatorer:

- Sjukfrånvaro under 4 %

Målet är uppfyllt

- Sjukfrånvaron var 3,8 %.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

NÄMNDERNAS VERKSAMHETSMÅL ENLIGT GOD EKONOMISK HÅLLNING

I kommunens budget för 2011 finns ett antal mål som fullmäktige har beslutat för nämnderna och dess verksamheter. Dessa följs här upp på en övergripande nivå per nämnd. Detaljerade redogörelser, med analyser och åtgärdsförslag om mål ej uppfyllts, finns redovisade i respektive verksamhetsredovisning i det senare avsnittet Verksamheterna.

MÅL FÖR KOMMUNSTYRELSENS VERKSAMHETER

Måluppfyllelse av verksamhetsmål			
Kommunstyrelsen	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Informationen om kommunens verksamhet ...			X
Personal-, ekonomi-, kansli- och IT-enheterna skall ge en god service ...			X
Turistverksamheten skall bidra till att utveckla ...			X
Näringslivsverksamheten skall bidra till att utveckla ...			X
Tekniska avdelningen skall svara för en trygg försörjning av VA...			X
Tekniska avdelningen skall tillhandahålla kostnadseffektiva lokaler ...			X
Totalt	0	0	6

Mål: Informationen om kommunens verksamhet och service skall utvecklas så att medborgare och medarbetare upplever en god service och tillgänglighet

Indikatorer:

- Utvecklad hemsida med 10 % ökning av antalet besökare
- Fungerande intranät med 90 % nöjda användare

Målet är inte uppfyllt

- Mätresultat saknas för båda indikatorerna

Mål: Personal-, ekonomi-, kansli- och IT-enheterna skall ge en god service, gott bemötande och ha en god tillgänglighet gentemot andra verksamheter inom kommunen så att chefer och andra användare är nöjda.

Indikatorer:

- 85 % av cheferna anser att personal-, ekonomi-, kansli- och IT-enheten ger en bra service.

Målet är inte uppfyllt

- Målet är uppfyllt för personal- ekonomi- och kansli- enheterna, men inte för IT-enheten.

Mål: Turistverksamheten skall bidra till att utveckla turistnäringen, öka turismen och skapa ett bra varumärke för Munkfors

Indikatorer:

- 64 Mkr i total turismomsättning (enligt TEM)
- 96 000 gästnätter (enligt TEM).

Målet är inte uppfyllt

- TEM siffrorna för 2011 kommer under första halvåret 2012, men för 2010 var omsättningen endast 55 mkr, målet bedöms inte nås.
- Antalet gästnätter var för lågt, men ökade med 2300 till 64 300.

Mål: Näringslivsverksamheten skall bidra till att utveckla befintliga företag och att nya företag startas/etableras genom ett bra näringslivsklimat i kommunen

Indikatorer:

- Bland de 100 bästa kommunerna i svenskt näringslivs ranking av kommuners företagsklimat.
- 25 genomförda företagsbesök.
- 10 nystartade företag.

Målet är inte uppfyllt

- Munkfors var på plats 103
- 23 genomförda företagsbesök
- 10 nystartade företag.

Mål: Tekniska avdelningen skall svara för en trygg försörjning av vatten, avlopp, avfallshantering samt god skötsel av kommunala vägar och övriga anläggningar.

Indikator:

- Minska läckage på vattenledningsnätet med 10 % på årsbasis.
- Minska inläckage på avloppsledningsnätet med 5 % på årsbasis.

Målet är inte uppfyllt

- Under året lagades ett stort antal läckor. Köp av vatten minskade samtidigt som den utdebiterade mängden vatten ökade. Sammantaget blev förlusterna på årsbasis 41 %, en minskning med ca 3 %.
- Det ovidkommande vattnet (tillskottsvatten i ledningsnätet) minskade i mängd men ökade procentuellt till 66 %.

Mål: Tekniska avdelningen skall tillhandahålla kostnadseffektiva lokaler till övriga kommunala verksamheter.

Indikator:

- Minska fasta kostnader med 5 % på årsbasis.

Målet är inte uppfyllt

- För de kommunala verksamhetslokalerna har kostnaden ökat med 4 %. Tillhandahållna lokaler har minskat med 32 % huvudsakligen beroende på att RKHF Äldreboenden övertagit driften av Vårdcentralen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

MÅL FÖR SOCIALNÄMNDENS VERKSAMHETER

Måluppfyllelse av verksamhetsmål			
Socialnämnden	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Attraktiv arbetsgivare			X
Ekonomi i balans genom rätt resurser			X
Individen i centrum			X
God vård och omsorg			X
Totalt	0	0	4

Mål: Attraktiv arbetsgivare

Indikator:

- Sjukfrånvaro under 4 %.

Målet är inte uppfyllt

- Sjukfrånvaron var 4,4 % för socialförvaltningen.

Mål: Ekonomi i balans genom rätt resurser

Indikator/mått

- Äldreomsorgens kostnad skall ligga på standardkostnaden, inom intervallet – 3 % till + 3 %.
- Kostnad för LSS/LASS skall vara i nivå med riksgenomsnittet. Detta stäms av via jämförelse av kostnad efter avdrag för ersättning från Försäkringskassan och LSS-utjämning. En avvägning görs om avvikelserna är rimligt rådande förutsättningar, detta görs bl a för att LSS-utjämningen baseras på de brukare som fanns två år tidigare.
- Individ- och äldreomsorgens avvikelse från standardkostnaden skall minska -10 % jämfört med utfallet för år 2010.

Målet är inte uppfyllt

- Inom äldreomsorgen var kostnaden var ca 5 % högre än standardkostnaden år 2010. Kostnaden har ökat från 52,7 mkr till 55,1 mkr under 2011. Målet bedöms inte nås.
- Målet för LSS bedöms vara uppfyllt. Kostnaden har ökat till 2011, men från en relativt låg nivå under år 2010.
- Under 2010 var IFOs kostnadsavvikelse +12,5 % över standardkostnaden. För 2011 har nettokostnaden för IFO ökat med ca 160 tkr till knappt 10 mkr. Målet bedöms inte nås.

Mål: Individen i centrum

Indikator:

- 90 % av de beviljade ärendena skall ha en aktuell genomförandeplan där brukaren varit delaktig i att utforma den.
- 100 % av de personer som beviljats särskilt boende skall ha erbjudits detta inom sex månader.

Målet är inte uppfyllt

- Inom LSS har 100 % av 2011 års nya ärenden en aktuell genomförandeplan, men andelen är något lägre för äldre ärenden, målet nås inte. Inom äldreomsorgen har 100 %

en aktuell genomförandeplan som brukaren själv eller anhörig deltagit i utformandet av.

- 50 % fick särskilt boende inom 6 månader, målet nås inte.

Mål: God vård- och omsorg

Indikator:

- Nöjdbrukarindex inom äldreomsorgen på minst 80 poäng (enkät).
- Kommuninvånarna skall känna sig trygga i de insatser vi förmedlar och att det sker med en god kvalitet (mäts genom enkät: betyg minst 8 på 10-gradig skala).

Målet är inte uppfyllt

- Nöjdbrukarindex 78 inom hemtjänst (riksnitt 73). Ej redovisat inom särskilt boende pga för låg svarsfrekvens.
- Trygghet: 90 inom hemtjänst (riksnitt 77) Bemötande: 83 inom hemtjänst (riksnitt 76) Delaktighet/Inflytande: 74 inom hemtjänst (riksnitt 63), vilket är under målet. Ej redovisat inom särskilt boende pga för låg svarsfrekvens. Målet nås inte, men kommunens resultat är över riksnittet.

MÅL FÖR KULTUR- OCH UTBILDNINGSNÄMNDENS VERKSAMHETER

Måluppfyllelse av verksamhetsmål			
Kultur- och utbildningsnämnden	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Attraktiv arbetsgivare			X
Fler elever skall nå målen			X
Verksamhetens kostnader skall ligga på riksnitt för landets kommuner			X
Barnen och eleven i centrum			X
Kommunens invånare skall få tillgång till ett varierat, rikt och jämställt fritids- och kulturutbud	X		
Totalt	1	0	4

Mål: Attraktiv och bra arbetsgivare

Indikatorer:

- Låg sjukfrånvaro under 4 %
- En medarbetarenkät skall genomföras för första gången, med syfte att årligen förbättra arbetsmiljön.

Målet är inte uppfyllt

- Sjukfrånvaro 2,78 %
- Enkätundersökning inte genomförd, flyttad till år 2012.

Mål: Fler elever skall nå målen.

Indikatorer:

- Andelen behöriga elever till gymnasiet skall minst vara över riksgenomsnittet
- De nationella provens resultat i skolår 3, 5/6 och 9 skall vara över riksgenomsnittet.

Målet är inte uppfyllt

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- Andelen behöriga till gymnasiet var 85,2 % i snitt mot rikets 85,6 %.
- Munkfors resultat åk 9: Svenska 100 % var godkända, riket 97 %. Engelska 98 % var godkända, riket 97 %. Matematik 64 % var godkända, riket 80 %. Resultaten för år 2011 åk 3 och 5 finns inte publicerade på Skolverkets hemsida vid framställandet av detta material.

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga på rikssnitt för landets kommuner

Indikator:

- Barnomsorgens kostnad per barn skall ligga på eller något över standardkostnaden, högst 7 % över.
- Grundskolans kostnad per elev skall ligga på eller under standardkostnaden, inom intervallet – 4 % till + 2 %.
- Kostnaden för fritid skall ligga under rikssnittets kostnad/invånare.
- Kostnaden för kultur skall ligga under rikssnittets kostnad/invånare.
- Andelen elever i gymnasiet som fullföljer utbildningen inom tre år skall öka

Målet är inte uppfyllt

- Barnomsorgens kostnad var 2010 på standardkostnaden och avvikelserna bedöms vara under 7 % för år 2011.
- Grundskolans kostnad var 7,5 % över standardkostnaden 2010 och bedöms vara för hög även 2011.
- Kostnaden för fritid var 2010 över rikssnittet och bedöms även vara det för 2011.
- Kostnaden för kultur var 2010 under rikssnittet och bedöms även vara det under 2011.
- Andelen elever som fullföljer gymnasiet bedöms ha sjunkit jämfört med 2010.

Mål: Barnen och eleven i centrum

Indikatorer:

- Tätt samarbete under barnens/elevernas hela skolgång, från förskola till skolår 9. En årlig utvärdering av överlämnandet mellan stadierna görs, där båda parter, överlämnande respektive mottagande, skall vara nöjda.

Målet är inte uppfyllt

- Målet är inte uppfyllt. Vid utvärderingen av överlämnandet har det framkommit att vi måste förbättra vår kommunikation mellan stadierna ytterligare.

Mål: Kommunens invånare skall få tillgång till ett varierat, rikt och jämställt fritids- och kulturutbud.

Indikatorer:

- I samråd med ungdomsrådet genomförs en större enkätundersökning vartannat år, för att få reda på ungdomarnas önskemål om öppettider och innehåll. Första enkäten gjordes hösten 2010.
- En enkät om biblioteksverksamheten vad gäller bl.a. öppettider, personal, service skall genomföras vartannat år med början 2011.

Målet är uppfyllt

- Enkätundersökning har genomförts.
- Enkätundersökning för biblioteket har genomförts, kunderna är nöjda med verksamheten.

BUDGETMÅL PER NÄMND

Den ekonomiska budgeten för varje verksamhet är ett ekonomiskt mål. Här redovisas hur respektive nämnd och större verksamheter har följt sina budgetmål. Detaljerade redogörelser, med analyser och åtgärdsförslag om budget överskridits, finns redovisade i respektive verksamhetsredovisning i det senare avsnittet Verksamheterna.

Måluppfyllelse av budgetmål för Kommunstyrelsen

	Uppfyllt	Resultat tkr	Inte uppfyllt
Kommunstyrelsen totalt		-32	X
Allmänna avdelningen	X	2 229	
Tekniska avgiftsfinansierad		-1886	X
Tekniska skattefinansierad		-375	X
Totalt	1		3

Måluppfyllelse av budgetmål för Socialnämnden

	Uppfyllt	Resultat tkr	Inte uppfyllt
Socialnämnden totalt		-5 196	X
Individ- och familjeomsorg	X	309	
LSS	X	210	
Äldreomsorg		-5 928	X
Totalt	2		2

Måluppfyllelse av budgetmål för KUB-nämnden

	Uppfyllt	Resultat tkr	Inte uppfyllt
KUB-nämnden totalt		-119	X
Förskola		-1 091	X
Grundskola		-509	X
Måltidsenhet	X	102	
Gymnasie och Komvux	X	1823	
Fritid		-55	X
Kultur		-53	X
Totalt	2		5

Måluppfyllelse av budgetmål för Valnämnden

	Uppfyllt	Resultat tkr	Inte uppfyllt
Valnämnden totalt	X	3	
Totalt	1		

I tabellerna ovan ingår endast de största verksamheterna, vissa budgetavvikelser för mindre verksamheter i respektive nämnds centrala administration, ingår endast i totalsiffran per nämnd.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

SAMMANFATTNING AV MÅLUPPFYLLELSE

En sammanfattning nedan visar att kommunen har en för låg måluppfyllelse. Endast 10 % av verksamhetsmålen uppfylls och endast 38 % av verksamheterna klarar budget. Det bör förbättras. Det är viktigt att det både görs en ordentlig analys av resultatet och att det görs en översyn av målen, i samband med budgetarbetet inför 2013.

Kvaliteten på målen kan förbättras. En bidragande orsak till den låga måluppfyllelsen är att vissa mål är svåra att uppnå på kort sikt, som t ex en positiv befolkningsutveckling. Dessutom har vissa mål väl många indikatorer knutna till sig. Det innebär att målet inte är uppfyllt om bara en av flera indikatorer inte klaras av.

Sammanfattning av måluppfyllelse verksamhetsmål

	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Övergripande verksamhetsmål	1		3
Kommunstyrelse verksamhetsmål			6
Socialnämnd verksamhetsmål			4
Kultur- och utbildningsnämnd verksamhetsmål	1		4
Totalt	2		18

Sammanfattning av måluppfyllelse budgetmål

	Uppfyllt	Bedöms uppfyllt	Inte uppfyllt
Kommunstyrelse budgetmål	1		3
Socialnämnd budgetmål	2		2
Kultur- och utbildningsnämnd budgetmål	2		5
Valnämnd budgetmål	1		
Totalt	6		10

JÄMFÖRELSE AV VERKSAMHETSKOSTNADER

Efter att officiell statistik för kommunernas ekonomi för det gångna året offentliggörs kring halvårsskiftet, gör Munkfors kommun årligen en omfattande analys av kommunens kostnader jämfört med standardkostnad, riksnitt och jämförbara kommuner. Nedan redovisas en kort sammanfattning av kommunens analys för år 2010.

JÄMFÖRELSE MED STANDARDKOSTNAD

Följande tabell visar hur kommunens verksamheter kostnader avviker från standardkostnaden. Standardkostnaden är riksnittets kostnad justerad med hänsyn till hur kommunens struktur avviker från medelkommunen. Standardkostnaden beräknas av SCB och utgör en grund för utjämnningen av kostnader mellan kommunerna. Därför kan man, något förenklat, säga att standardkostnaden är den ersättning kommunen får, enligt utjämnningssystemet, för att bedriva verksamheterna. För en god ekonomi är det därför viktigt att kostnaderna inte avviker för mycket från standardkostnaderna.

Kostnadsavvikelse från standardkostnad år 2010

	%	Mkr
Barnomsorg	0	0,0
Grundskola	+8	2,5
Gymnasieskola	-9	-1,6
Äldreomsorg	+5	3,4
Individ- och familjeomsorg	+13	1,0
Totalt		6,8

Tabellen visar att kommunens kostnader ligger för högt. Om Munkfors kommun inte hade en kommunal utdebitering (kommunalskatt) som är 1 kr högre än riksgenomsnittet, skulle det inte gå att driva kommunen med ovanstående kostnadsnivåer på lång sikt.

JÄMFÖRELSE MED RIKSGENOMSNIET

För verksamheterna nedan finns ingen standardkostnad. Något förenklat kan man säga att kommunen får intäkter (enligt kostnadsutjämnningssystemet) för att bedriva dessa verksamheter på riksgenomsnittets kostnadsnivå.

Kostnadsavvikelse från riksgenomsnitt år 2010

	%	Mkr
LSS	-	-1,8
Politik	+9	0,2
Infrastruktur och skydd (Gator, vägar, parker, turism, näringslivsåtgärder, miljö, räddningstjänst mm)	+31	3,7
Fritid	+19	0,8
Kultur	-18	-0,6
Arbetsmarknadsåtgärder	+98	1,2
Affärsverksamhet (externa lokaler, VA, avfall mm)	+1	0,0
Totalt		2,8

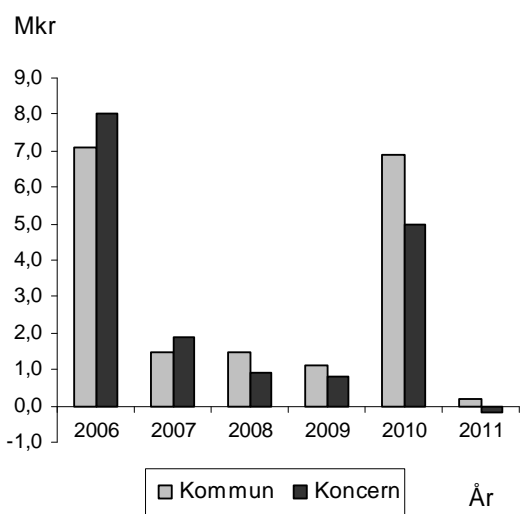
Tabellen visar att kommunens kostnader för dessa verksamheter är höga. Det är endast inom verksamheterna LSS (handikappomsorg) och kultur som kostnaderna är låga. För LSS saknas procentuell avvikelse i tabellen, då ett relevant riksgenomsnitt saknas och kostnadsavvikelsen för LSS är en grov uppskattning.

EKONOMISK ÖVERSIKT OCH ANALYS

ÅRETS RESULTAT

För sjätte året i rad uppvisar kommunen ett positivt resultat. Överskottet är dock lågt +0,3 mkr (år 2010: +6,9 mkr). Det kan jämföras med den budget som beslutades inför 2011 med ett resultat på +3,7 mkr. Årets resultat har inte påverkats av realisationsvinster eller realisationsförluster.

Årets resultat

FINANSIELLA MÅL

Kommunens finansiella mål *Ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning* ingår som ett av kommunens övergripande verksamhetsmål. Målet nås inte för år 2011. Se detaljerad måluppföljning i avsnitt Hushållning och kvalitet. Nedan sammanfattas uppföljningen av indikatorerna för målet:

- Finansieringsprincip: Ej uppfyllt, beslut har tagits utan att budgetmedel funnits anslagna.
- Investeringar: Uppfyllt. Investeringsnivån var låg.
- Ekonomiskt resultat: Uppfyllt. Resultatet når inte 2 % (är ca 0,1 %), men det bedöms konsolidera ekonomin.
- Över- och underskottstäckning: Ej uppfyllt. Träder i kraft för första gången 2011 och beslut kommer att tas i KS senare under våren 2012. Men det stora underskottet inom socialnämnden är för stort för att kunna hanteras enligt denna princip.
- Taxor och avgifter: Uppfyllt. Taxor har generellt sett räknats upp i förhållande till budgeterade kostnader.
- Kostnadsbärare: Uppfyllt. Ett arbete har pågått under året som har förbättrat kostnadsfördelningen.
- Ekonomisk- och verksamhetsrapportering: Ej uppfyllt. Det som kan inte fungerat tillräckligt bra, är att åtgär-

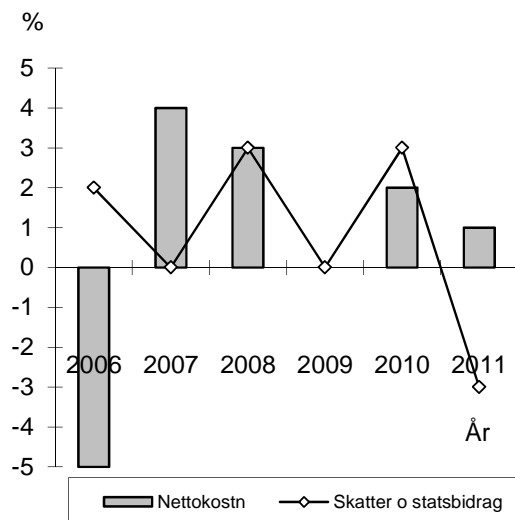
der inte alltid har redovisats i tillräcklig omfattning för att hålla budgetram vid underskottsprognoser.

För att åtgärda det som inte fungerat tillräckligt bra under 2011, pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för att skapa en mer tydlig och enhetlig styrning när budget inte räcker till i en verksamhet. Enligt planeringen kommer ett förslag att tas upp i kommunstyrelsen under våren 2012.

UTVECKLING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER

För god ekonomisk hushållning är det viktigt att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens kostnader bör inte öka snabbare än summan av skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsbidrag.

Utveckling nettokostnader och skatteintäkter

Under 2010 har intäkterna minskat med -3 %, medan kostnaderna ökat med 1 %. Det visar att kommunens försämrade resultat mot året innan beror på att kostnaderna ökat, samtidigt som intäkterna minskat.

BALANSKRAVET

Balanskravet innebär att kommunens intäkter måste överstiga kostnaderna varje enskilt år. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren. Enligt regelverket skall realisationsvinster och realisationsförluster som inte utgör del av den löpande verksamheten räknas bort vid avstämning mot balanskravet. Resultatet är positivt (+0,3 mkr) och därmed klaras balanskravet. Se även not till resultaträkningen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Kommunkoncernen omfattar Munkfors kommun med dess nämnder samt företag som kommunen på grund av andelsinnehav har ett bestämmande eller betydande inflytande över.

- Som dotterbolag räknas företag som kommunen på grund av röstandelsmajoritet har ett bestämmande inflytande över (mer än 50 %).
- Företag där kommunen har ett betydande inflytande och äger minst 20 % och högst 50 % är att betrakta som intresseföretag.

I kommunkoncernen ingår Munkfors kommun, dotterbolagen Munkförsbostäder AB (andel 100 %) och Munkfors Energi AB (60 %).

Årets resultat i koncernen Munkfors kommun uppgår till -0,2 mkr (år 2010: +5,0 mkr). Bolagens verksamheter uppvisar följande resultat:

- Munkförsbostäder AB -0,8 mkr, varav koncernens andel -0,8 mkr (år 2010: -1,4 mkr).
- Munkfors Energi AB +0,6 mkr, varav koncernens andel +0,4 mkr (år 2010: +0,6 mkr).

Munkförsbostäder AB gör ett minusresultat 2011, liksom de närmast föregående åren. Bolaget har ekonomiska problem, främst pga mycket låga hyresnivåer jämfört med andra kommunala bostadsbolag. Hyresökningarna är numera något högre än snittet, men det kommer att ta lång tid att öka till en affärsmässig nivå. Trots ett minimalt underhåll är hyresintäkterna för låga för att täcka kostnaderna. Vakansgraden har sjunkit något under året till ca 8 % vid årsskiftet, men även området Heden, som i stort sett är fullt uthyrt, går med underskott.

Munkfors Energi AB har under 2011 investerat i en ny panna för användning av returflis och en därmed helt biobränslebaserad produktion av fjärrvärme, samt produktion av el. Investeringen beräknas uppgå till ca 100 miljoner kronor. Munkfors kommun har gått i borgen för investeringen.

För en utförligare beskrivning av dotterbolagens verksamhet och resultat hänvisas till avsnitt Verksamheterna.

PENSIONSÅTAGANDE

Kommunen betalar under 2012 ut den individuella delen av de pensioner som har intjänats under 2011 enligt den anställdes placeringsönskemål och gällande regler. Beloppet uppgår till ca 6,1 mkr inkl särskild löneskatt (år 2010: 5,8 mkr). För de personer som har en pensionsrätt för lönedelar över 7,5 gånger basbeloppet har en försäkringslösning tillämpats sedan 1998, vilket innebär att intjänad pensionsrätt kostnadsfritt direkt.

Kommunens övriga pensionsförpliktelser finns uttryckta i dels avsättningar på 3,7 mkr (år 2010: 3,1 mkr) för pensioner intjänade från 1998 och dels som ansvarsförbindelse för de som intjänats före 1998 på 111,4 mkr (år 2010: 97,7 mkr). Här ingår även pensionsskuld för förtroendevalda. Beloppen är beräknade enligt RIPS07 – dvs gällande pensionsavtalsregler och beräkningsgrunder. Beräkningarna är utförda av kommunens administratör KPA. Aktualiseringsgraden, d v s hur pass

väl beräkningarna grundar sig på personernas reella historiska inkomster, uppgår till 95 % enligt pensionsadministratören. För resterande del har prognoser legat till grund. Några finansiella placeringar för att täcka dessa framtida åtaganden finns ej, utan beloppet har återlånats i verksamheten. För år 2011 påverkas pensionskuldberäkningarna extra mycket genom att diskonteringsräntan för pensionskuldberäkningen sänkts (-0,75 %). En sänkt ränta innebär att det beräknade nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar (pensionskulden) blir högre. Förändringen av diskonteringsräntan har påverkat kommunens resultat negativt med 0,3 mkr (ökning av pensionskulden i balansräkningen) och har höjt pensionskulden i ansvarsförbindelsen med 7,8 mkr.

Skuldökningen för pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen, på nästan 12 mkr, räknas inte in i resultatet. Alla kommunerna dras mer eller mindre med detta skuldproblem, vilket beror på att medel inte avsattes före 1998 till framtida pensioner. För en kommun med en befolkningsminskning innebär det även att allt färre skall dela på den framtida skuldbördan. Munkfors kommuns soliditet inklusive alla pensionsåtaganden är -9 % (år 2010: -4 %), vilket är några procent sämre än riksgenomsnittet. Försämringen orsakas till stor del av skuldökningen (ränteändringen) för pensionerna.

BUDGETFÖLJSAMHET OCH PROGNOSSÄKERHET

Nämndernas driftredovisning visar ett underskott med -5,4 mkr (år 2010: -2,5 mkr).

Budgetavvikelser per nämnd		
Mkr	2010	2011
Kommunstyrelsen	-0,3	-0,0
Socialnämnden	-2,0	-5,2
Kultur- och utbildningsnämnden	-0,1	-0,1
Valnämnden	-0,0	0,0
Summa	-2,5	-5,4

Den enda verksamheten med ett större underskott är socialnämnden. Det är problematiskt för kommunens ekonomi att socialnämnden inte har klarat budget på många år. Budgetunderskotten för socialnämnden för åren 2003 till 2011 är 38 mkr. Övriga nämnder har hållit budgeten relativt bra under dessa år. Analyser av socialnämndens kostnader jämfört med standardkostnad och riksnitt visar att kostnaderna är höga i förhållande till kommunens struktur, bl a i relation till antal äldre invånare.

För teknisk verksamhet gäller ny lagstiftning från 2007 om att vatten- och avloppsområdet skall särredovisas, med en egen resultat och balansräkning. Enligt lagstiftningen måste underskott finansieras genom avgiftsuttag inom tre år från att det uppstått, annars anses de finansierade av skattekollektivet. VA-verksamheten uppvisar ett resultat på -4,4 mkr och ett ackumulerat underskott på -11,4 mkr. Det är viktigt att kommunen på sikt får kostnaderna täckta av avgifterna, annars drabbas de andra verksamheterna i kommunen eko-

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

nomiskt. I dagsläget är både kostnader och avgifter bland de högsta i Sverige. Men att kostnader och avgifter är höga är delvis en följd av att man, i högre grad än andra, byggt ut nätet även till glest befolkade delar av kommunen, då krävs en högre taxa för att täcka kostnaderna.

En mer detaljerad information om verksamheternas ekonomi finns i avsnitt Verksamheterna och Räkenskaperna.

För att uppnå en korrekt styrning är prognossäkerheten av avgörande betydelse. Under 2011 har ekonomin rapporterats per tertial till kommunstyrelsen, prognoserna redovisas nedan. I tabellen är tertial 1 och 2 prognoser och 3 motsvarar slutligt årsresultat.

Budgetprognoser per nämnd			
Mkr	T 1	T 2	T 3
Kommunstyrelsen	-1,5	-0,6	-0,0
Socialnämnden	-4,2	-5,2	-5,2
Kultur- och utbildningsnämnden	-0,7	-0,7	-0,1
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Summa	-6,4	-6,6	-5,4

Prognoserna har hållit en godkänd kvalitetsnivå under 2011, betydligt bättre än föregående år.

Resultatprognoser för kommunen			
Mkr	T 1	T 2	T 3
Kommunens årsprognos	-1,9	-3,7	0,3

Prognoserna för kommunens resultat har varierat något mer än för verksamheterna. Ett par orsaker till att kommunens slutliga resultat förbättrades, var att det i slutet av året beslutades om en retroaktiv sänkning av avgifter för avtalsförsäkringar (del av sociala avgifter), dessutom blev nämndernas slutliga resultat bättre än tidigare prognoser.

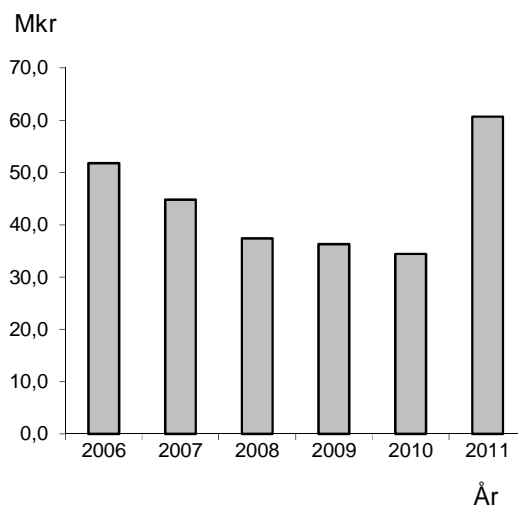
LIKVIDITET OCH LÅN

Likviditeten vid årsskiftet uppgår till 20,7 mkr (år 2010: 33,6 mkr). Som framgår av kassaflödesanalysen har kassaflödet påverkats genom att den löpande verksamheten tillfört 1,6 mkr, investeringsverksamheten har belastat med -4,0 mkr. Finansieringsverksamheten har belastat med -10,4 mkr. Sammantaget innebär detta att likviditeten har minskat med -12,9 mkr jämfört med föregående år.

Kommunens checkkredit i Nordea på 22,5 mkr har i princip varit outnyttjad under året och inte alls vid årsskiftet. Den långfristiga låneskulden har ökat med 26,3 mkr och uppgår till 55,7 mkr (år 2010: 29,4 mkr). Kommunens lån har ökat och är 60,7 mkr (år 2010: 34,4 mkr). Orsaken till den ökade låneskulden är att kommunen har lånat 37 mkr, som sedan lånats ut till den kooperativa föreningen för Munkfors äldrebostäder. Att låneskulden trots det endast ökat med 26 mkr beror på att lånet amorterats och slutbetalats. Lånet till föreningen

har ersatt ett lån som föreningen hade sedan tidigare och som kommunen stod som borgenär för.

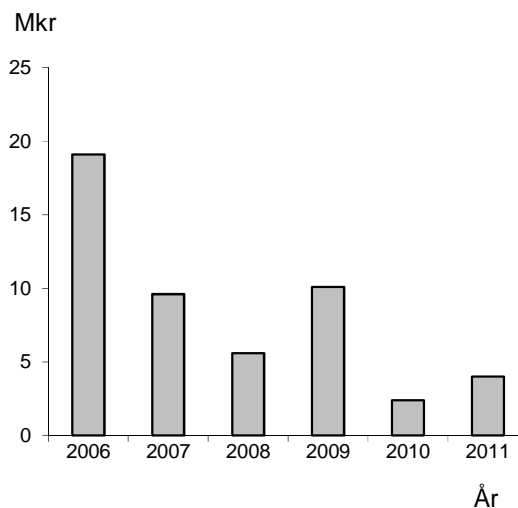
Kommunens låneskuld

INVESTERINGSVERKSAMHET

Investeringarna var på en låg nivå och uppgick till 4,0 mkr, vilket är 1,2 mkr lägre än budget. De största investeringarna utgörs av nya kokgritor i Forsnäs kök 0,5 mkr och pågående investeringar i programvaror och verksamhetssystem 1,5 mkr. Investeringarna i avgiftsfinansierad verksamhet uppgår till 0,4 mkr och i skattefinansierad till 3,6 mkr. En detaljerad redovisning finns i avsnitt Räkenskaperna.

Nettoinvesteringar

BORGENSÅTAGANDE OCH ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER

De totala borgensåtagandena uppgår till 146,1 mkr (år 2010: 146,9 mkr). Kommunen har bara två stora borgensåtaganden, de gäller Munkfors energi AB med 109 mkr och Munkforsbostäder AB med 33 mkr. Kommunen har inga finansiella leasingåtaganden. Inga borgensförluster har uppstått under året.

FRAMTID

Trots att kommunen har ett positivt resultat för sjätte året i rad, är kommunens låga resultat och underskotten mot driftbudgeten oroande. Främst socialnämnden har i många år haft problem att hålla kostnaderna inom budget. Kommunens resultat för 2011 visar att ekonomiska marginaler saknas, samtidigt som det ser ut som att intäkterna kommer att öka i lägre takt än kostnaderna - om inget görs. Flera faktorer gör att kommunen måste sänka verksamheternas kostnadsnivå för att undvika underskott i framtiden:

- **Lägre intäkter i framtiden pga hög befolkningsminskning under 2011**
- **Ökande kostnader vid ev större investering i ny skolorganisation**
- **Ökande kostnader pga antagande om ökad arbetslöshet**
- **Svag ekonomisk tillväxt under 2012 och 2013 innebär en motsvarande svag ökning av skatteintäkterna.**

Kommunens verksamheter har totalt sett inte klarat budget på många år. Men jämfört med riksgenomsnitt och standardkostnader¹ ligger många av Munkfors verksamhetskostnader högt. Jämförelserna visar att budgetnivåerna (generellt sett) är på rätt nivå och att man kan ställa krav på att vissa verksamheter har en lägre kostnadsnivå.

Socialnämnden har dragits med underskott under många år. Samtidigt visar analyser och jämförelser av officiella nyckeltal för år 2010 att kostnaderna var höga inom flera av nämndens verksamhetsområden: arbetsmarknadsåtgärder, enskilt bistånd och äldreomsorg. Men kommunen hade under 2010 även höga kostnader inom andra nämnders områden som t ex VA-verksamhet, gator och vägar, grundskola, turism och fritid.

Utredningar och åtgärder för socialnämnden har gjorts under ett antal år, men budgetunderskotten har fortsatt och det är på sikt avgörande för kommunen framtid att åtgärder genomförs som får genomslag i lägre kostnader. Kommunstyrelsen kommer fortsättningsvis noga följa socialnämndens arbete för att komma i balans med budget. Framöver är det viktigt med en aktiv styrning där ekonomin hela tiden ställs mot verksamhetsbehoven.

Kommunen har problem eftersom kostnadsnivån är för hög samtidigt som skatteintäkterna minskar framöver:

- De föregående tre åren ökade verksamhetens nettokostnader ungefär i takt med intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Under 2011 var dock ett år då intäkterna minskade med -3 % samtidigt som nettokostnaderna ökade med 1 %. Kommunens resultat blev positivt, men mycket nära noll och därmed finns inga marginaler för framtiden.
- Befolkningsminskningen under 2011 var -69 personer, vilket motsvarar ca 3 mkr i lägre intäkter från skatter och statsbidrag i framtiden.

Om kommunens verksamheter bedrivs på dagens nivå kommer år 2012 och 2013 med stor sannolikhet att sluta med underskott. Situationen ställer alltså krav på snabbt genomförda rationaliseringar och sänkta ambitionsnivåer.

Kommunen beställer årligen en prognos för befolkningsutvecklingen, som utgör en grund för kommunens budgetering och långsiktiga planering. Vi vet därför att antalet invånare i de äldsta åldersgrupperna nu ökar, vilket ställer högre krav på äldreomsorgen. Men kommunen kompenseras för kostnadsökningen genom att utjämningssystemet samtidigt ökar kommunens intäkter. Med bakgrund i att antal äldre ökar görs en nybyggnation av demensboende, som skall stå klart i slutet av 2012. Även om det bara innebär en ökning med ca 5 platser, eftersom Solåsen kommer att rivas, så får kommunen en boendestruktur som ger förutsättningar för en kvalitetsmässigt bättre och mer kostnadseffektiv äldreomsorg.

Investeringsnivån har varit låg under flera år. Det har gjort att kommunen kunnat amortera ner låneskulden (förutom det nya lånet till äldrekooperativet, där kommunen ersätts för räntekostnader). Det är positivt med tanke på de planer som finns att kommunen skall investera i upprustning av skollokaler. Men eftersom kommunens ekonomi saknar marginaler, måste ändå de ökade kostnader som en större investering medför, motsvaras av andra kostnadsänkningar.

Måluppfyllelsen avseende målen är låg, liksom förra året. Det är viktigt att det både görs en ordentlig analys av resultatet och att det görs en översyn av målen, i samband med budgetarbetet inför 2013. Ett problem är att många mål har väl många indikatorer och målet uppfylls inte om en indikator inte uppfylls.

Munkförsbostäder har en ansträngd ekonomi och små ekonomiska reserver. Med bakgrund i att befolkningen minskar, så ökar risken successivt att kommunen framöver tvingas ge bostadsbolaget ett ekonomiskt tillskott. Det är för tillfället positivt att antalet lediga lägenheter minskat under 2011.

Munkfors Energi har gjort en stor investering i en ny panna. Det är viktigt för kommunen som borgenär att satsningen blir lyckad.

Samhällsekonomiskt spår SKL att 2012 och 2013 blir två år med svag ekonomisk tillväxt, arbetslösheten kan öka något, vilket kan innebära ökade kostnader för Munkfors kommun. En ökad arbetslöshet medför högre kostnader, då behovet av arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd ökar.

¹ Den kostnadsnivå kommunen ges intäkter till enligt de beräkningar som görs i statens utjämningssystem.

MEDARBETARREDOVISNING

I Munkfors kommun finns dels medarbetare anställda av kommunen och dels medarbetare anställda hos våra entreprenörer.

Alla som utför arbete i Munkfors kommun är lika viktiga för resultatet och skall ges likvärdiga förutsättningar för sina respektive uppdrag. Munkfors kommun har avtal med ett antal entreprenörer. Samhall AB sköter städ och tvätt inom äldreomsorgen. Räddningstjänstupdraget utförs av Karl-

stadsregionens Räddningstjänstförbund. Kommunen har gemensam Miljö- och byggnämnd med Forshaga kommun och gemensam Överförmyndarnämnd med Forshaga, Grums, Hagfors och Kils kommuner. Medarbetarna i de två nämnderna är anställda i Forshaga kommun. Geijerskolan anlitas för musikskola. Forsnäsbadet drivs av Munkforsbadet. Följande avsnitt under rubriken Personalredovisning omfattar endast medarbetare anställda av Munkfors Kommun.

PERSONALREDOVISNING

ARBETSGIVAREN MUNKFORS KOMMUN

Alla som arbetar i Munkfors kommun behövs för att verksamheten ska vara framgångsrik och ge tjänsteutbudet den goda kvalitet som förväntas.

Ambitionen är att alla medarbetare ska erbjudas en god arbetsmiljö med trivsamma arbetsplatser. Arbetsgivare och arbetstagare skall samverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att åstadkomma en god arbetsmiljö där arbetsmiljöprogrammet Poncho används som ett verktyg i arbetet.

Antalet tillsvidareanställda var vid årets slut 295 fördelade på 283,8 årsarbetare. Detta innebär en ökning av antalet tillsvidareanställda med 12 personer varav 2 män och 10 kvinnor. Antalet årsarbetare har ökat med 12,4 personer.

Antal anställda per nämnd

Nämnd	Tillsvidare		Visstid		Totalt	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Kommunstyrelse	40	39	7	3	47	42
Socialnämnd	150	159	22	10	172	169
Kub-nämnd	93	97	16	14	109	111
Totalt:	283	295	45	27	328	322

En jämförelse har gjorts mellan tillsvidare- och visstidsanställda de senaste två åren. Där kan vi se att antalet tillsvidareanställda har ökat och antalet visstidsanställda minskat. De största förändringarna har skett inom socialförvaltningen och kultur- och utbildningsnämnden där antalet tillsvidareanställda har ökat med 13 personer. Ökningen beror främst på nyanställningar enligt konverteringsregeln.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

GENERATIONSVÄXLING

Medelåldern i kommunen är 50,1 år för kvinnor och 48,1 år för män. Högst medelålder har kommunstyrelsen med 52,8 år och lägst medelålder har kultur- och utbildningsnämnden med 48,9 år.

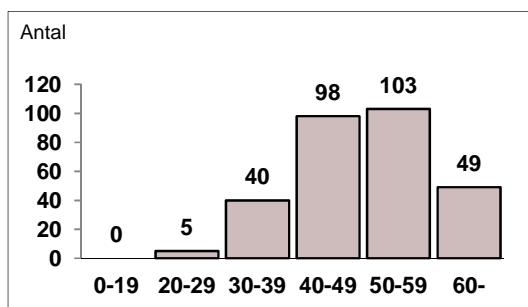

Diagram: Anställda per åldersgrupp.

Den genomsnittliga anställningstiden uppgick till 20,4 år för kvinnor och 14,8 år för män. Under året slutade 19 personer från sina tillsvidareanställningar i kommunen. Nära hälften slutade på egen begäran resterande avgick med ålderspension, eller annan orsak. Från 2012 tom 2015 beräknas 37 personer avgå med pension. Pensionsåldern har då räknats på 65 år.

VAD KOSTAR PERSONALEN

Personalkostnader					
Mkr	2007	2008	2009	2010	2011
Löner mm	102	101	102	107	113
Arbetsgivaravg	44	43	41	42	44
Pensioner	8	9	9	9	11
Övrigt	3	3	2	2	2
Summa	156	156	153	160	170

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron i procent av ordinarie arbetstid var under 2011 för kommunens samtliga anställda 3,80 %. Det är en ökning med 0,49 procentenheter jämfört med 2010 då sjukfrånvaron utgjorde 3,31 % av ordinarie arbetstid. Ökningen återfinns både bland män och kvinnor. Ökningen har skett i åldersgrupperna 30 år och äldre medan sjukfrånvaron har minskat i åldersgruppen 29 år och yngre. Långtidssjukfrånvaron har minskat med 1,33 procentenheter.

Sjukfrånvaro

	Sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid		Långtidssjukfrånvaro av sjukfrånvaro	
	2010	2011	2010	2011
%				
Samtliga anställda	3,3	3,8	39,2	39,0
Kvinnor	3,4	3,8	38,4	41,2
Män	3,1	3,6	43,0	28,0
Åldersgrupp				
-29 år	2,6	1,9	55,3	39,0
30 - 49 år	3,1	3,9	30,8	35,6
50 år -	3,6	4,0	43,9	42,6

Jämfört med våra grannkommuner Hagfors och Forshaga är vi betydligt friskare. I Hagfors stannade siffrorna på 5,56 % och i Forshaga 4,18 %. Vid redovisning av sjukfrånvaro med två decimaler så har Munkfors kommun lägst sjukfrånvaro av länets 16 kommuner. Antalet sjukdagar har ökat och är 12,3 dagar per anställd. Jämfört med 2010 har antalet sjukdagar ökat med 1,5 dagar.

TILLBUD

Nedan visas en sammanställning av antalet anmälda tillbud och arbetsskador 2011. Förebyggande arbete görs för att minska antalet tillbud och skador inom de olika förvaltningarna.

Tillbud och anmälda arbetsskador

	Tillbud		Anmälan om		
	Orsakad av kund	Orsakad av annat	Blodsmita	Arbetskada	Färdolycksfall
Socialförvaltning	1	0	0	0	0
LSS-verksamhet	89	5	0	3	0
Äldreomsorg	13	7	1	1	0
KS Tekniska avd	0	0	0	0	0
Kub-nämnd	0	0	1	0	0

HUR FRISKA ÄR VI?

Andelen medarbetare som inte haft någon sjukdag under 2011 var 47,40 % vilket är högre jämfört med år 2010. Skillnaderna är stora mellan förvaltningarna, socialförvaltningens frisktal uppgår till 47,89 % kultur- och utbildningsnämndens frisktal uppgår till 41,46 % medan kommunstyrelsens frisktal är hela 59,62 %.

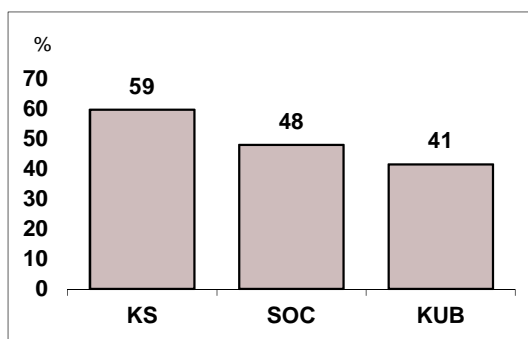

Diagram: Frisknärvaro i %

ENKÄTUNDERSÖKNING

En enkätundersökning har genomförts där kommunens chefer lämnat synpunkter om hur stödjande avdelningar som ekonomi, It, central administration och personalavdelning uppskattas av chefer. Undersökningen har genomförts såväl 2010 som 2011. I dessa enkäter får kommunens stödjande avdelningar mycket goda betyg.

EU-PROJEKT

Kommunerna Munkfors, Sunne, Torsby och Årjäng har efter gemensam ansökan till Europeiska Socialfonden tilldelats 11 982 000 kronor till kompetensförhöjning under perioden 1 feb 2012 till 30 juni 2014. Projektnamnet är Creare Vivere som är latin och betyder "att skapa är att leva".

LÖNEREVISION

De anställda i kommunen, utom Kommunals medlemmar, har differentierade och individuella löner. Lönerna revideras årligen i samtal mellan chef och medarbetare. För Kommunals medlemmar sker årlig löneöversyn

genom traditionell förhandling. I denna förhandling fastställs befattningslöner. Framarbetade kommuncentrala lönekriterier finns, i vissa fall finns även specifika lönekriterier för särskild befattningsgrund.

JÄMSTÄLLDHET

Av samtliga anställda är andelen män 14 % och andelen kvinnor 86 %. Jämfört med 2010 har inga större förändringar skett. Både inom socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden är kvinnodominansen stor. Inom kommunstyrelsen med tekniska avdelningen dominerar männen. Inom förvaltningschefgruppen dominerar kvinnor och även övriga chefs- och arbetsledargrupper domineras av kvinnor.

Vid rekrytering eftersträvas blandade arbetsplatser med både kvinnor och män.

Inom äldreomsorgen och LSS har anställda rätt att arbeta heltid om man önskar detta.

Lönekartläggning genomförs regelbundet. I december 2011 var den genomsnittliga heltidslönen 24 259 kronor per månad. Det är en ökning med 418 kronor jämfört med föregående år.

NYTT PA-SYSTEM

Upphandling av nytt PA-system är gjord tillsammans med Årjäng, Sunne och Torsby kommuner. Det nya PA-systemet Personec P startas upp i samband med utbetalning av april månads lön 2012. Omfattande utbildningar kommer att ske för lönepersonal, specialister, chefer och övrig personal.

MILJÖREDOVISNING

BAKGRUND

Munkfors kommun är en ekokommun och en Fairtrade City som strävar efter att uppnå ett hållbart samhälle vilket avspeglar sig i Visionen Hållbara Munkfors Ransäter. För att synliggöra att miljöförhållandena i kommunen är en faktor som påverkar både kommunens ekonomi och kommunens attraktivitet så ingår en mindre sammanfattande miljöredovisning i denna årsredovisning. Målsättningen är att det ska göras en mer omfattande miljöredovisning för kommunen som helhet årligen. Redovisningen ska ge en insyn i hur kommunens verksamhet påverkar miljön och vara underlag för prioriteringar och nya lokala miljömål.

2011 var ett år med lägre årsmedeltemperatur än normalt liksom 2010. Det föll också en liten mängd nederbörd, 537 mm, jämfört med ett "normalår".

VIKTIGA HÄNDELSER 2011

Kommunstyrelsen med tekniska avdelningen

- Kommunen arbetar strategiskt med energi- och klimatfrågorna genom energimyndighetens energiefektiviseringsstöd.
- Energi- och klimatplan antogs under 2011.
- Alla hushåll har fått en miljöalmanacka under året.
- Förnyelse av gatubelysningen pågår.
- Endast Bra Miljöval (miljömärkt) el har använts under året.
- Kulturmiljövårdsprogram antog.

Kultur- och utbildningsnämnden

- Flera skolor deltog i Skräpplockardagarna i april och under Fairtrade Challenge den 19 oktober åt alla skolbarn Fairtrade-bananer.
- Under 2011 sjönk andelen ekologiska livsmedel till skolorna till ca 9 %. Totalt var de ekologiska inköpen till kommunen drygt 6 % som tidigare år. Andelen ska jämföras med kommunens mål om att 20 % ska vara ekologiskt odlat 2012.

Övrigt

Under ett antal år har invånarnas och verksamhetsutövernans miljömedvetenhet följts upp med vissa nyckeltal. Följande nyckeltal har följts upp:

- 12 procent av hushållen komposterar sitt matavfall.
- Sju företag i Munkfors är ISO 14000-certifierade (www.certifiering.nu) och ett antal företag/verksamheter (bl.a. kommunala) arbetar med miljödiplomering enligt Svensk Miljöbas.
- Munkfors var den kommun som hade den största andelen som fikade Fairtrade-märkt den 19 oktober (Fairtrade Challenge).

SAMMANFATTANDE MILJÖTILLSTÅND

På hållbarhetsområdet finns ett antal styrdokument med målformuleringar, nämligen Naturvårdsprogram antaget 2010, energi- och klimatstrategi antagen 2011 och kulturmiljöprogram antaget 2011. Flertalet målsättningar är långsiktiga då målen ska nås mellan 2012 och 2030.

För att beskriva miljötillståndet sammanfattningsvis har ett antal nyckeltal med anknytning till målformuleringarna sammanställts. Dessa ska beskriva hur arbetet med att uppfylla målen utvecklas.

Huvudområden som kommer att beröras här är avfall, energi i lokaler och för transporter och upphandling av livsmedel ur ekologisk och etiska aspekter, då dessa bedöms som står för kommunens huvudsakliga miljöpåverkan och där kommunen har störst påverkansmöjlighet. Eftersom det finns ett naturvårdsprogram antaget berörs även detta under en punkt. I följande text beskrivs under huvudrubriker kort utvecklingen inom respektive område.

AVFALL

Avfallshantering i kommunen regleras av en renhållningsordning med avfallsplan för åren 2011-2016. I avfallsplanen finns målsättningen att inom plantiden minska hushållsavfall, deponiavfall med 10 %, öka mängden insamlat förpacknings- och tidningsmaterial med 10 % samt att minska mängden farligt avfall som lämnas i hushållsavfallstunnan med 50 %.

Under 2011 samlades avfallsmängder per invånare enligt nedanstående tabell. Man kan konstatera att avfallsmängderna är relativt konstanta.

Mängden plast och elretur är hög per invånare medan mängden tidningspapper är relativt liten jämfört med grannkommunerna.

Avfallslag (kg/inv)			
	2009	2010	2011
Hushållsavfall	225	223	229
Deponirest	98	89	92
Förpackningar & tidningar	75	70	70
Elretur	23	23	23
Metallskrot	48	24	43
Farligt avfall	2,7	2,7	3,8

Tabell: Avfallslag

Ytterligare ett mål inom avfallsområdet är att 20 % av matavfallet ska tas omhand genom biologisk behandling. Idag är det endast ca 12 % av hushållen som komposterar sitt köksavfall samt en verksamhet som använder avfallskvarn.

Avloppsslammet ska enligt kommunens mål återföras till jordbruksmark för att fosfor ska tas tillvara, under 2011 återfördes ca 27 %.

ENERGI OCH KLIMAT

Energi- och klimatfrågan är idag en av de frågor som det ligger mest fokus på, dels av miljöskäl men också av kostnads- och trygghetsskäl. Kommunen har under flera år arbetat strategiskt för att användningen av fossila bränslen ska minska och effektiviteten i energianvändningen ska öka i kommunen, både i det geografiska området och i den egna verksamheten. I denna årsredovisning tas endast kommunens egna energiproduktion och energianvändning upp. Detta dels för att hålla redovisningens omfattning nere dels för att energimyndigheten inte gjort någon ny energibalans för kommunerna.

Fjärrvärme

Munkfors Värmeverk AB ägs till 60 % av Munkfors kommun. Under året producerades 48 GWh med nästan 93 % biobränsle och returflis.

Kommunförvaltningarnas totala energiförbrukning

Trots ett relativt kallt år minskade mängden använd el och fjärrvärme under 2011 jämfört med 2010, huvudsakligen beroende på det milda avslutet av 2011. Inga speciella energitåtgärder genomfördes under 2011. Däremot genomfördes en genomgång av kommunens fastighetsbestånd av energirådgivningen genom det s.k. Energieffektiviseringsstödet. Genom tidigare energitåtgärder får lokalerna anses vara i relativt god status. De åtgärder som behöver tas för att ytterligare minska kommunens energi- och klimatpåverkan av uppvärmning och elanvändning är av mer strukturell art, exempelvis åtgärder som att minska totala ytor, renovera de lokaler som man ska ha kvar långsiktigt. Sammanfattningsvis kan man säga med ett vanligt begrepp att man plockat de lägre frukterna och nu krävs större investeringar med lång återbetalningstid.

Lokaler

Kommunens mål för energianvändning i lokaler är att ingen lokal ska använda mer än 150 kWh/m² (köpt energi). Flertal lokaler hade under 2011 en total energitåtgång mellan 100 och under runt 150 kWh/m². Två lokaler har en användning närmare 200 kWh/m² varav Forsnässkolan är den ena, bl.a. beroende på att det saknas återvinning av energin i ventilationsluften i Forsnässhallen.

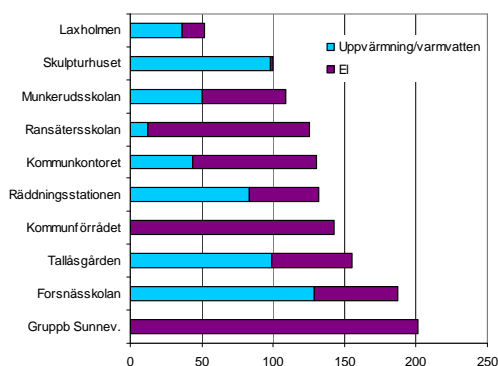

Bild: Använd mängd energi till uppvärmning och el i förhållande till lokalens yta, för kommunens verksamhetslokaler (kWh/m²).

Energin för transporter utgör 10 % av kommunens energianvändning. Av mängden bensin och diesel står bränslet till arbetsmaskiner för 30 %. Kommunens målsättning för transportenergin är att energitåtgången för persontransporter ska minska till 1093 kWh/årsarbetare 2014. 2011 minskade denna mängd till 1 542 kWh/årsarbetare från 1 725 kWh 2010.

Transporter

Andelen s.k. miljöbilar (enl. Vägverkets definition) är 27 %, varav en är flexifuelbil som tankas med s.k. E85 (etanol).

Belysning

Under 2011 byttes ett antal belysningsarmaturer i gatunätet. Kommunens målsättning är att minska energitåtgången till 219 kWh/armatur 2014. Under 2011 användes 260 kWh/armatur.

Koncernbolag

Munkfors kommunkoncern står också för verksamhet i lokaler som ägs av Riksbyggens kooperativa hyresgästförening äldreboende i Munkfors(RKHF) och Munkforsbostäder AB. RKHF tog under 2011 över två hus från Munkforsbostäder och ett från Munkfors kommun. Energitåtgången för uppvärmning är i RKHF:s bestånd kring 80 kWh/m² förutom i Solåsen som har en mycket hög energianvändning för uppvärmning.

Munkforsbostäder hade en energianvändning för uppvärmning om ca 170 kWh/m² 2011, vilket är en hög energianvändning.

Klimatpåverkan

Kommunens långsiktiga mål är att bli s.k. klimatneutral 2030, dvs då ska inga fossila bränslen användas i kommunens verksamhet. Klimatmässigt medför uppvärmningen mycket liten påverkan då 90 % av lokalytan är uppvärmd av biobränslebaserad uppvärmning, elen kommer från vatten och vind samt att endast 1 m³ eldningsolja används för uppvärmning. Transporterna står för huvuddelen av kommunens koldioxidbidrag till atmosfären.

AVLOPP OCH DRICKSVATTEN

Under 2011 köptes 468 657 kubikmeter dricksvatten av Hagfors vattenverk vilket är en minskning med 3 % jämfört med 2010. Vattenanvändningen påverkar både kemikalie- och energianvändning. Att minimera användningen av dricksvatten är därför viktigt men det viktigaste är att inte vatten produceras i onödan, att minska förlusterna ur led-

ningsnätet är därför prioriterat. Stora insatser har gjorts för att hitta förluster under senare år. Under några år har förlusterna minskat för att nu återigen öka. Några nyckeltal för vatten- och avloppssystemet kan läsas i nästkommande tabell. I tabellen beskrivs också andelen tillskottsvatten i avloppsledningsnätet vilket är högt beroende på inläckage i ledningar och tillskottsvatten från tak-, drän- och dagvatten som är kopplat på avloppsledningsnätet.

Nyckeltal	2009	2010	2011
Förluster ur dricksvattenledningar (%)	60	44	41
Tillskottsvatten i avloppsledningsnätet (%)	76	64	66
Hushållens vattenanvändning (m ³ /invånare)	50	47	48

Tabell: Nyckeltal för vatten- och avloppssystemet

FAIRTRADE CITY

Munkfors har sedan 2006 varit diplomerad som Fairtrade City, en kommun som verkar för etisk konsumtion. Praktiskt kan arbetet beskrivas som ett aktivt informationsarbete och ett arbete för att få en ökad konsumtion av produkter märkta med Fairtrade eller motsvarande. Ungefär 40 % av det kaffe som dricks i kommunens verksamhet var KRAV- och Fairtrademärkt (en större del var etiskt märkt men ej Fairtrade) under året och ungefär 12 % av bananerna var Fairtrade-märkta.

NATUR OCH KULTUR

Naturen är en viktig faktor i kommunens attraktivitet för både kommuninvånare och besökare. I miljöbalken slås också fast att naturen har ett egenvärde och ska skyddas för sin egen skull. Det har för 2011 inte avsatts resurser speciellt för att genomföra åtgärder utifrån de naturvårds- och kulturmiljöprogram som fastställt under senare år.

FRAMTID

Följande åtgärder bör vidtas för att fortsätta det strategiska arbetet för ett Hållbart Munkfors Ransäter:

- Anta lokala miljömål för Hållbara Munkfors under 2012.
- Ta fram en vattenplan.
- Arbeta vidare för minskade förluster och tillskottsvatten i VA-systemet .
- Öka intresset för hemkompostering.
- Uppdatera upphandlingsreglementet med regler för de etiska aspekterna och genom Kommentus inköpscentral följa upp de etiska aspekterna vid upphandling.

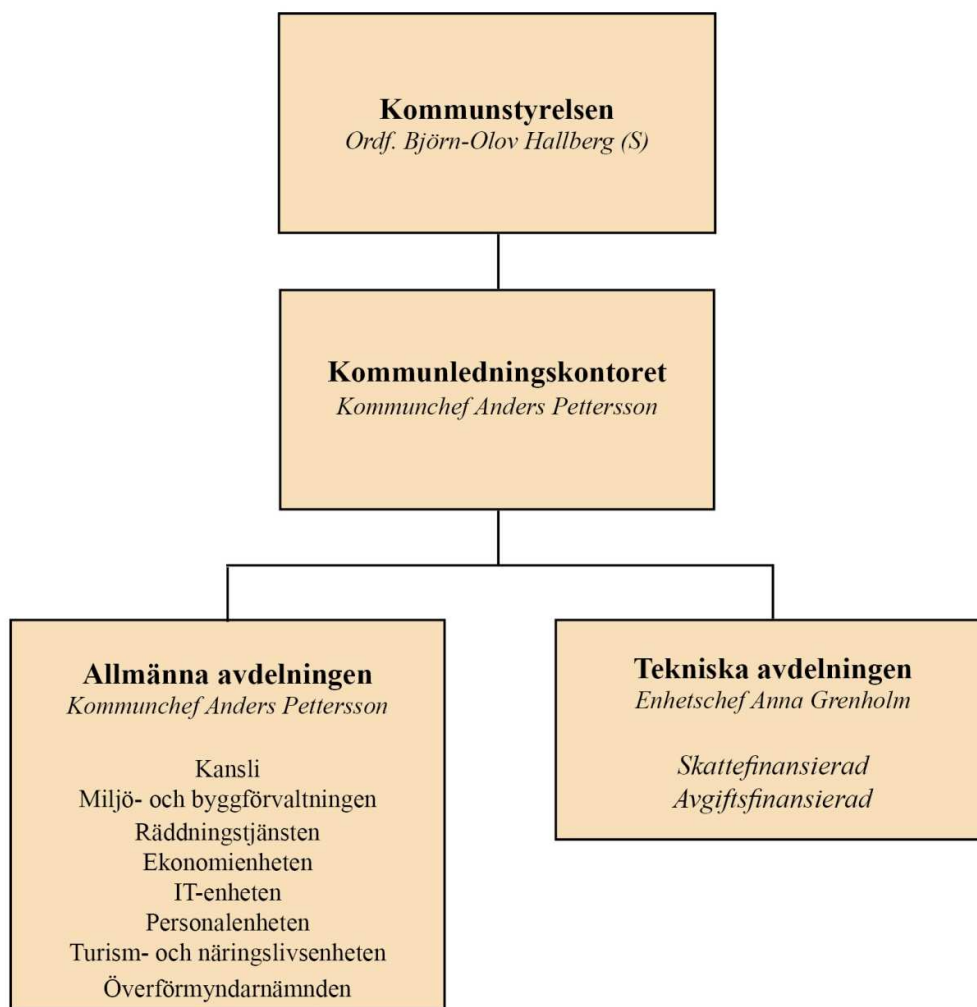

VERKSAMHETERNA

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Den skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet, samt ha ett övergripande ansvar och en samsyn för kommunens hela verksamhet. Kommunstyrelsen har även ansvar för att främja den samhälleliga utvecklingen. Under kommunstyrelsen finns kommunledningsförvaltningen i form av kommunstyrelsens allmänna avdelning och tekniska avdelning. Här finns även budgetansvar för räddningstjänst, miljö- och byggverksamhet samt överförmyndarverksamhet.

VERKSAMHETERNA

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGENS ANSVARSFÖRDELNING

- Allmänna avdelningen
  - Kommunledningskansli
  - Turism- och näringslivsenhet
  - Ekonomienhet, personalenhet, reception och IT-enhet
  - Valnämndens administration
  - Räddningstjänst via Karlstadsregionens Räddningstjänstförbund, tillsammans med Forshaga, Kil, Grums, Hammarö och Karlstad kommuner.
  - Miljö- och byggverksamhet via Miljö- och byggnämnden tillsammans med Forshaga kommun
  - Överförmyndarverksamhet via gemensam överförmyndarnämnd tillsammans med Hagfors, Forshaga, Grums och Kils kommuner.
- Tekniska avdelningen
  - Det kommunaltekniska området avseende vatten- och avloppshantering, avfall, gator och vägar, hastigheter, parker, idrottsanläggningar, drift och underhåll av kommunens fastigheter.

ÅRETS HÄNDELSER

- Byggstart av äldreboende i Munkfors under hösten 2011. Inflyttning beräknad till hösten 2012
- Förstudie av tillgänglighetsanpassning av fastigheten Sunnmans väg 25-29 i samverkan med Statens bostadsomvandling (Sbo) klar. Avsiktsförklaring godkänd.
- Färdigställande och produktionsstart av ny panna för användning av returflis och därmed helt biobränslebaserad produktion av fjärrvärme samt produktion av el inom Munkfors Energi AB.
- Översiktsplan utsänd på samråd.
- Ny kollektivtrafikmyndighet bildad tillsammans med övriga kommuner i länet och landstinget.
- Kulturmiljöprogram framtaget och beslutat av fullmäktige

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	61 172	59 426	50 322	48 503
Kostnader	-93 702	-96 296	-87 130	-85 279
Driftnetto	-32 530	-36 870	-36 808	-36 776
Budgetavvikelse	1 909	-2 645	-32	

Budgetmålet har inte uppfyllts. Verksamheten visade en negativ budgetavvikelse med -32 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Allmänna avdelningen gör ett överskott mot budget på ca 2,2 mkr. Främst beror överskottet på att den buffert som fanns under kommunstyrelsen inte använts. Andra delar

som påverkar överskottet är inom områdena räddningstjänst, miljöavdelning och flyktingmottagande, samtliga är av engångskaraktär.

Inom tekniska avdelningen finns en negativ avvikelse på ca -2,2 mkr. Kostnaderna inom VA blev högre än budgeterat, intäkterna lägre. Det är huvudanledningen till att budgetunderskottet för (den avgiftsfinansierade) tekniska verksamheten blev -1,8 mkr. Viktig åtgärd under 2012 är att genom fortsatt läcksökning hitta läckor på dricksvattnet och därmed kunna sänka kostnaderna för vatten framöver.

Budgeten bedöms räcka till för år 2012.

Investeringsredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Utgifter	9 799	2 422	4 042	31 170
Budgetavvikelse	3 146	-222	1 188	

Investeringsbudgeten underskreds med 1 188 tkr.

Ytterligare ekonomisk redovisning av investeringar finns under avsnitt Räkenskaperna.

Analys

Investeringsbudgeten var låg för år 2011 jämfört med tidigare år. Kommunen har medvetet valt att ha en låg investeringsnivå under 2013-2014 för att kunna finansiera större investeringar med egna medel i framtiden. Ombyggnation av hissar till EU-standard utfördes inte med anledning av osäkerhet om kravet. Investeringar inom VA-verksamheten blev låg eftersom alla resurser samlades för att laga läckor inom driftsbudgeten. Nya kokgrytor inköptes till Forsnässkolan akut. Fortsättningsvis försöker man i högre grad ta mindre åtgärder och reinvesteringar via driftbudgeten, vilket minskar investeringarna. Investeringsbudgeten för 2012 är på 31,2 mkr med anledning av planerad ombyggnation av Forsnäs. I den finns även 0,5 mkr för oförutsett

FRAMTID

- Färdigställande och inflyttning i nytt äldreboende för dementa.
- Rivning av Solåsen tidigast 2013.
- Byggstart för tillgänglighetsanpassning av 24 lägenheter + två nya på Sunnmans väg 25-29.
- Mässa näringsliv, kultur och föreningsliv.
- Fastställande av översiktsplan.
- Utveckling av e-förvaltning och sociala medier.
- Kompetensutvecklingsprogram Creare Vivere tillsammans med Sunne, Torsby och Årjängs kommuner.
- Ny verksamhet till Laxholmen.
- Nytt PA-system i drift under 2012.
- Rekrytering av ny personalchef.
- Samordnad fastighetsförvaltning i drift under 2012.

ALLMÄNNA AVDELNINGEN

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Den allmänna avdelningen består av kommunledningskansli, turism- och näringslivsenhet, ekonomienhet, personalenhet, reception, IT-enhet, valnämndens administration, räddningstjänst via Klarälvdalens Räddningstjänstförbund tillsammans med Hagfors kommun samt miljö- och byggverksamhet via Miljö- och byggnämnden tillsammans med Forshaga kommun. Överförmyndarnämnd sköts tillsammans med Forshaga, Grums, Kil och Hagfors.

ÅRETS HÄNDELSER

- Detaljplan för industrimark vid Sunnevägen fastställd.
- 20-års jubileum för vänortsutbytet med Lindsborg.
- Besked om att avveckling av Lerin-museet på Laxholmen under våren 2012.
- Samlad fastighetsförvaltning för kommunen, Munkforsbostäder och Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening Munkfors äldrebostäder.
- Beslut om medfinansiering av konstgräsplan och färdigställande av konstgräsplan.
- Beslut om nytt PA-system och start av installation och utbildning av systemet.
- Uthyrning av f d EDC-lokaler till Samhall som flyttar verksamhet till Munkfors och flytt av Resurscentrum till Laxholmen.
- Ambulansverksamheten övertogs av landstinget i Värmland.
- Deltagande i emigrantmessa i Holland.
- Slutredovisning av TULK-projektet (turismutveckling längs Klarälven).

EXTERNA VERKSAMHETER UNDER KOMMUNSTYRELSENS BUDGETANSVAR

Räddningstjänst

Räddningstjänsten bedrivs sedan 2011 genom kommunalförbundet Räddningstjänsten Karlstadsregionen tillsammans med Forshaga, Grums, Kil, Hammarö och Karlstads kommuner.

Miljö- och Byggnadsnämnden

Miljö- och byggnämnden för Forshaga och Munkfors är den lokala tillsynsmyndigheten när det gäller frågor som rör miljö- och hälsoskydd, byggnadsärenden och trafik i Forshaga och Munkfors kommuner.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarverksamhet i samverkan är namnet på den gemensamma överförmyndarorganisation som kommunerna i Forshaga, Grums, Kils, Hagfors och Munkfors bildat.

Externa verksamheternas utfall presenteras närmare i senare avsnitt Gemensamma nämnder med andra kommuner.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Informationen om kommunens verksamhet och service skall utvecklas så att medborgare och medarbetare upplever en god service och tillgänglighet

Indikatorer:

- Utvecklad hemsida med 10 % ökning av antalet besökare.
- Fungerande intranät med 90 % nöjda användare.

Målet är inte uppfyllt

- Mätresultat saknas för båda indikatorerna.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Antalet besökare på hemsidan är på samma nivå 2011 som 2010, ca 160 besökare per dygn. Antalet besökare på intranätet har ökat från 90 per dygn 2010 till 100 år 2011, en ökning med ca 11%. 100 per dygn är ett snitt på årets alla dagar omräknat per arbetsdag innebär det att ca 170 medarbetare per arbetsdag använder intranätet. Någon mätning av hur nöjda användarna är har inte genomförts. Under 2012 kommer Munkfors kommun att ha en Facebook-sida för att bland annat dra fler besökare till hemsidan. En mätning av hur nöjda användarna är med intranätet skall genomföras.

Mål: Personal-, ekonomi-, kansli- och IT-enheterna skall ge en god service, gott bemötande och ha en god tillgänglighet gentemot andra verksamheter inom kommunen så att chefer och andra användare är nöjda.

- Indikator: 85% av cheferna anser att personal-, ekonomi-, kansli- och IT-enheterna ger en bra service.

Målet är inte uppfyllt

- Målet är uppfyllt för personal-, ekonomi-, och kansli-enheterna men inte för IT-enheten.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Att målet inte nås för IT-enheten beror till stor del på en mycket hög arbetsbelastning bland annat med införande av nya stora system, bristande resurser och bemanningsproblem. Under slutet av 2011 har bemanningen utökats med en person och två nya medarbetare rekryterats. En ny finansieringsprincip har också beslutats och införs från och med 2012. En modell som innebär att verksamheterna betalar per anslutning (dator). Skolan har utökats med 100 nya arbetsplatser varav 60 nya bärbara datorer till skolverksamheten, stora verksamhetssystem såsom PA-system och vård och omsorgssystem, skolsystem har upphandlats och införande pågår, fiber har dragits fram till Munkerudsskolan samt till flera av kommunens företag, dessutom har samtliga administrativa arbetsplatser uppdaterats med ny version av Microsoft Office. Nya verksamhetsställen har anslutits med

VERKSAMHETERNA

datanät och datorarbetsplatser (Heden, Loppisstationen, Resurscentrum på Laxholmen), data/tele planering för nytt äldreboende samt nytt system för fastighetsförvaltning inklusive integrationer med Ekonomisystemet. En översyn av IT verksamhet avseende teknikplattform, samverkansmöjligheter, mm fortsätter under 2012.

Mål: Turistverksamheten skall bidra till att utveckla turistnäringen, öka turismen och skapa ett bra varumärke för Munkfors

Indikatorer:

- 64 Mkr i total turismomsättning (enligt TEM).
- 96 000 gästnätter (enligt TEM).

Målet är inte uppfyllt

TEM siffrorna för 2011 kommer under första halvåret 2012 därför har vi ett års eftersläpning på uppföljningen. Förändringen 2009 till 2010 var en minskning med 1,5 Mkr på den totala turismomsättningen till totalt 55 Mkr. Antalet gästnätter ökade med 2300 till 64 300. Försäljningen på turistbyrån minskade med ca 10 % 2011 jämfört med 2010. De fysiska besöken minskade med 20 %. Målet bedöms inte nås.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Lågkonjunktur och finanskris påverkade både 2009-2010 års TEM siffror. Mindre antal besökare av vissa nationaliteter. Att antalet besökare på turistbyrån har minskat har säkert många skäl men neddragningen av öppettider på Turistbyrån (till 80 % av tidigare tid) bidrar givetvis en del till detta. Antalet fysiska besök har delvis kompensats av mail, besök på hemsidan och telefonsamtal. De åtgärder som vidtagits inför 2011 fortsätter 2012 i form av deltagande i ett antal projekt för att utveckla besöksnäringen. Det är framförallt "Attraktiva Värmland" men även projekt för vandringsleder och husbilsturism.

Mål: Näringslivsverksamheten skall bidra till att utveckla befintliga företag och att nya företag startas/etableras genom ett bra näringslivsklimat i kommunen

Indikatorer:

- Bland de 100 bästa kommunerna i svenskt näringslivs ranking av kommuners företagsklimat.
- 25 genomförda företagsbesök.
- 10 nystartade företag.

Målet är inte uppfyllt

- Munkfors var på plats 103, år 2011.
- 23 genomförda företagsbesök.
- 10 nystartade företag.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Plats 103, mycket nära målet att komma bland de 100 bästa får ses som mycket positivt. En fortsatt utveckling görs av näringslivsarbetet genom Företagsforum, företagsbesök, frukostmöten och näringslivsservice mm.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	10 315	11 145	4 097	1 401
Kostnader	-35 368	-38 698	-30 226	-29 759
Driftnetto	-25 053	-27 553	-26 129	-28 358
Budgetavvikelse	1 836	-1 458	2 229	

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Allmänna avdelningen gör ett överskott mot budget på ca 2,2 mkr, främst beroende på att införandet av nytt personalsystem försenats. Allmänna avdelningen har haft engångskostnader för förändringen av räddningstjänstverksamheten (ca 0,8 mkr), betalning av IFK Munkfors lån för ismaskin (ca 0,9 mkr), realisationsförlust vid försäljning av Hagalundsskolan (ca 1,2 mkr). Nämnda avvikelser har hanterats genom tilläggsanslag och krävde inga åtgärder under 2011.

FRAMTID

- Utveckling av samverkan med andra kommuner både inom region Värmland och med en eller flera kommuner.
- Beslut om och byggstart av tillgänglighetsanpassningen på Sunnmans väg.
- Projekten inom Attraktiva Värmland är av stor betydelse för att stärka besöksnäringen i Värmland och Munkfors-Ransäter.
- Etablering av ny verksamhet på Laxholmen.
- En fortsatt utveckling görs av näringslivsarbetet genom Företagsforum, företagsbesök, frukostmöten och näringslivsservice mm.
- Genomförande av mässa för företagande, kultur och föreningsliv.
- Utveckling av hemsida och intranät.
- Facebook-sida.

TEKNISKA AVDELNINGEN - AVGIFTSFINANSIERAD

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Tekniska avdelningens avgiftsfinansierade del avser vatten- och avloppshantering och renhållning (avfall).

ÅRETS HÄNDELSER

- Genomförd läcksökning i delar av Munkerud och Mossängen, 23 läckor hittades.
- Efter två hårda vintrar med djup tjäle upptäcktes under våren ett stort antal läckor. Även under resten av året upptäcktes nya läckor.
- Totalt lagades 48 läckor under året. Vattenanvändningen minskade från 66 m³/timme som mest under våren till 44 m³/timme vid årsskiftet.
- Dagvattenomläggning på Lantmannastigen.
- Ny taxa arbetades fram för VA-verksamheten som gäller från och med 1 januari 2012.
- Sluttäckning av gamla avfallsdeponin Mossängen pågår enligt plan och ska vara avslutad 2014.
- Övergång till Future, debiteringssystem för vatten, avlopp och renhållning.
- Införande av nytt fastighetssystem för gemensamma hantering av kommunala fastigheter, RKHF:s fastigheter och Munkforsbostäder AB.
- Miljöalmanacka till samtliga hushåll i SuToHaMu-kommunerna.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Tekniska avdelningen skall svara för en trygg försörjning av vatten, avlopp, avfallshantering samt en god skötsel av kommunala vägar och övriga anläggningar

Indikator:

- Minska läckage på vattenledningsnätet med 10 % på årsbasis.
- Minska inläckage på avloppsledningsnätet med 5 % på årsbasis.

Målet är inte uppfyllt

- Under året lagades ett stort antal läckor. Köp av vatten minskade samtidigt som den utdebiterade mängden vatten ökade. Sammantaget blev förlusterna på årsbasis 41 %, en minskning med ca 3 %. Investeringsbudgeten togs endast i anspråk i mindre omfattning p.g.a. resurserna ägnades åt lagning av läckor.
- Det ovidkommande vattnet (tillskottsvatten i ledningsnätet) minskade i mängd men ökade procentuellt till 66 %.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Efter den stora insatsen under 2011 med läckor samt att fortsatt läcksökning ska ske under 2012 kommer förlusterna (utläckaget) ur dricksvattennätet att minska inom målnivån under 2012. För att även minska inläckaget av ovidkommande vatten i avloppsledningsnätet ska ett delområde i Munkerud saneras i enlighet med saneringsplanen.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	15 439	15 584	16 198	15 616
Kostnader	-14 640	-14 857	-17 670	-15 202
Driftnetto	799	727	-1 472	414
Budgetavvikelse	1 147	1 295	-1 886	

Verksamheten hade ett underskott mot budget med -1 886 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

På sikt är målet att vatten och avlopps- samt avfallsverksamheterna skall finansieras till 100 % av avgifter. 2011 var täckningsgraden för vatten- och avloppsverksamheten endast 73 % p.g.a. den höga kostnaden/budgetavvikelsen, och för avfallsverksamheten 100 %.

Vatten och avloppsverksamheten har dragits med underskott under flera år. Förklaringar till detta kan sökas i:

- Stort läckage i vattenledningsnätet, vi köper ca. 50 % mer från Hagfors än vad vi debiterar kund.
- Vattenanvändningen och antalet invånare minskar. Mängden rör och andra fasta kostnader i form av rörledning från Hagfors och avloppsreningsverk minskar emellertid inte. Längden dricks- och spillvattenrör är dubbelt så lång per invånare än i andra kommuner av samma storlek.
- Underhåll på vatten-/avloppsledningsnätet har under tidigare år gjorts främst som investeringar, vilket medför höga fasta kostnader.

VERKSAMHETERNA

- Kostnader för reparation och underhåll på avloppsreningensverken ökar tillsammans med kostnaderna för slamhantering.
- Relativt kort reinvesteringstakt på vårt vattenledningsnät, ca 85 år.
- Bland de högsta VA-avgifterna i Sverige.

Under 2011 utreddes vad nuvarande kostnadsläge beror på och åtgärder kommer att vidtas för att få kostnader och intäkter i balans till 2013 i VA-kollektivet. Läckanalyser kommer att genomföras områdesvis under kommande år för att hitta och åtgärda läckande serviser.

Avfallsverksamheten gav ett överskott 2011 med 1 149 tkr som fonderades för att under 2012 användas till sluttäckningen av den nedlagda avfallsdeponin i Mossängen som ska vara sluttäckt 2014. Kostnaden för detta beräknas till ca 1 mkr/år tom 2014.

FRAMTID

- Mål för 2012 är att nå 100 % täckningsgrad för VA-kollektivet, minska tillskottsvatten på spillvattennätet och att minska förlusterna i ledningsnätet för dricksvatten.
- För att nå dessa mål kommer vi under 2012 ha en ny taxa som ger ca 600 000 kr ytterligare i intäkter. Kostnaderna för dricksvattnet ska minska genom att hitta och åtgärda läckor på dricksvattennätet så långt det är möjligt inom driftsbudgeten. Sanering av spillvattennätet fortsätter efter framtagna plan.
- Under 2012 ska påbörjas en genomgång av avtalet för återvinningscentralen, för att till dess att avtalet går ut 2014 ha ett nytt avtal för drift av återvinningscentral.

TEKNISKA AVDELNINGEN - SKATTEFINANSIERAD

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Tekniska avdelningen skattefinansierade del består av gator och vägar, parker, idrottsanläggningar samt drift och underhåll av kommunens fastigheter.

ÅRETS HÄNDELSER

- En snörik jan-mars innebar en hård ansträngning på vinterväghållningens budget.
- Drifttekniker med elbehörighet har anställts.
- Läckor i tak på Tallåsgården och Forsnässkolan hus 9.
- Datafiber har dragits till Haglunds industrifastighet och Munkerudsskolan.
- Kommunen deltar i en energieffektiviserings projekt, med start 2010 som pågår i 3 år.
- 140 stycken vägbelysningsarmaturer har bytts till lägre effektanvändning och utan kvicksilver.
- Reinvesterat i ny beläggning på Smedsgatan.
- Översiktsplan för kommunen har färdigställts för utställning.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Tekniska avdelningen skall tillhandahålla kostnadseffektiva lokaler till övriga kommunala verksamheter.

- Indikator: Minska fasta kostnader med 5 % på årsbasis.
- *Målet är inte uppfyllt*
- För de kommunala verksamhetslokalerna har kostnaden ökat med 4 %. Tillhandahållna lokaler har minskat med 32 % huvudsakligen beroende på att RKHF Äldreboenden övertagit driften av Vårdcentralen.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Indikatorn har till 2012 ändrats till att följa upp energianvändningen istället för fasta kostnader. Nyckeltal tas fram under 2012 för vad som bedöms som kostnadseffektiva lokaler och ny indikator fastställs utifrån dessa.

Genom deltagande i energieffektiviseringsprojekt utbildar vi personal i energieffektivisering och går igenom lokalerna med syfte att uppnå de mål som satts upp i energi- och klimatstrategin.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	35 417	32 589	29 568	31 486
Kostnader	-43 693	-42 632	-38 775	-40 318
Driftnetto	-8 276	-10 043	-9 207	-8 832
Budgetavvikelse	-1 220	283	-375	

Den skattefinansierade delen av tekniska verksamheten har gett ett underskott mot budget på -375 tkr.

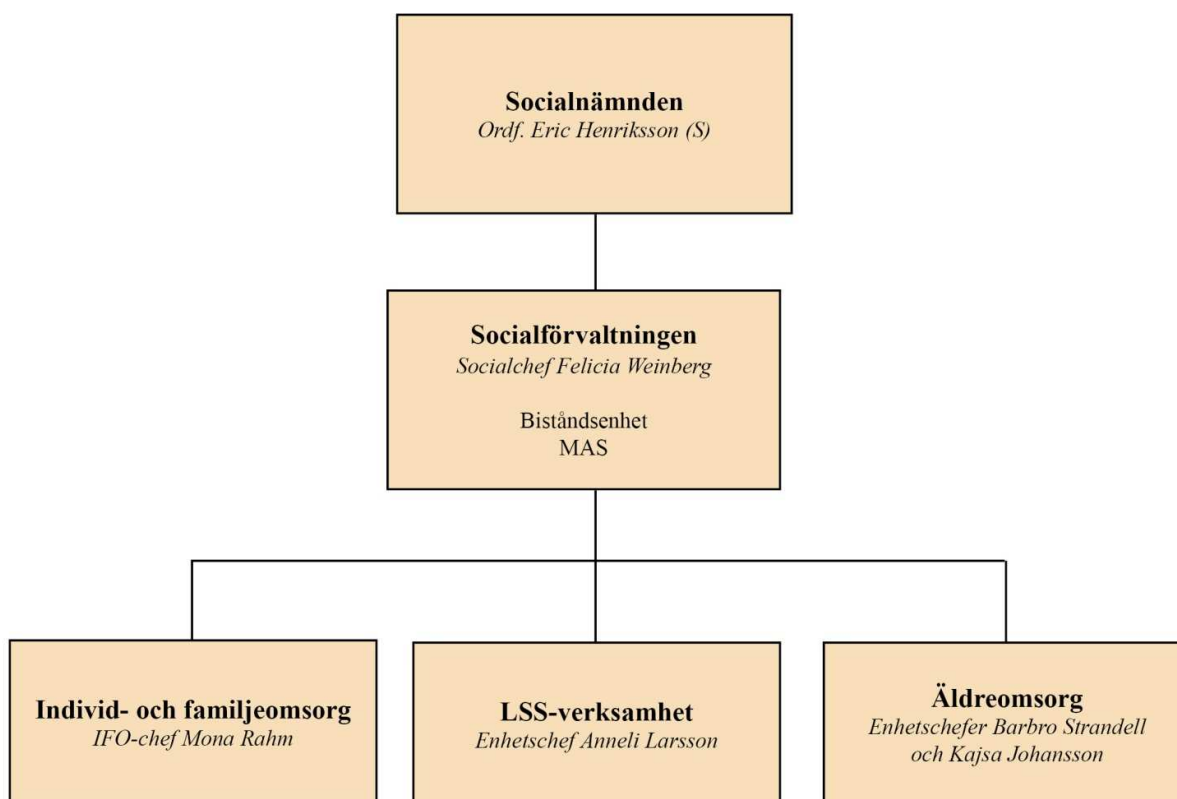
Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Vinterväghållning och beläggningsunderhåll har överskridit budget kraftigt pga väderlek.

FRAMTID

- Arbetet att minska energianvändningen enligt energi- och klimatstrategin ska fortsätta.
- Projektering av förnyelse av Forsnässkolan påbörjas under 2012.
- Under 2012-2013 fortsätter arbetet med att byta ut gatu-/vägbelysning till mer energieffektiva ljuskällor.
- Under 2012 kommer ett arbete med att se över kapitalkostnaderna gällande gata/väg & park att påbörjas för att belysa vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå en kostnadsnivå som motsvarar snittet i riket. Under senare år har endast mycket litet av det reinvesteringsbehov i beläggning, som behövs, kunnat göras.
- Översiktsplan ska antas under 2012.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämndens verksamhetsområden omfattar äldreomsorg, LSS-verksamhet, hemsjukvård och rehabilitering, individ- och familjeomsorg och med dessa områden sammanhängande verksamhet. Verksamheten handlar till stor del om myndighetsutövning men är också av servicekaraktär. Socialnämndens förvaltning är organiserad i tre verksamheter under socialchefen. Denne ansvarar gentemot socialnämnden för att de politiska styrdokumenterna följs samt att verksamheten bedrivs i enlighet med nämndens intentioner. Under socialchefen men utanför enheterna finns kommunens biståndsbedömning, medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) /verksamhetschef samt familjerådgivningsgivning och skuldrådgivning.

VERKSAMHETERNA

ÅRETS HÄNDELSE

- Fastigheterna Servicehuset, Solåsen och Tallåsvägen 6 ombildades till Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening. RKHF:s styrelse har tagit beslut om att riva fastigheten Solåsen och bygga nytt demensboende.
- Två secondhandbutiker har startats upp och drivs av Resurscenter tillsammans med socialpsykiatri och LSS-verksamheten. Syftet är att skapa meningsfull sysselsättning som en del i processen att bli självförsörjande.
- Arbetet med att byta datasystem och införa Treserva har påbörjats och kommer att avslutas under 2012.
- En utökning från 7 till 8 platser på HVB-hemmet Åsen har gjorts under juli månad.
- Resurscenter har flyttat sin verksamhet under december månad och har sin verksamhet på Laxholmen.

DRIFTSPROJEKT

Projekt inom familjerådgivningen

Under året fick vår familjerådgivning fortsatt projektmedel för att utveckla stödet kring våldsutsatta kvinnor/män. En manlig terapeut har rekryterats för att möta män i enskilda samtal. Projektet har också skapat utrymme för stödjande och bearbetande samtal med våldsutsatta kvinnor/män.

Samhall

Ett projekt kring tvätt och inköp har pågått under året. Samhall har utfört dessa sysslor. Fr.o.m. 16 januari 2012 har projektet utökats att även inkludera matdistribution. Upphandling ska gälla fr.o.m. 1 april 2012.

AFA "Vård i annans hem"

Socialförvaltningen kom under 2009 med i AFA Försäkringars projekt "Vård i annans hem" tillsammans med 5 andra organisationer. Projektet avslutas i juni 2012 och bedrivs inom äldreomsorgen och LSS.

Stimulansmedel för insatser inom vård och omsorg om äldre

Under året har ett arbete bedrivits utifrån medel riktade till äldre. Vår inriktning är demensvård, det sociala innehållet och förebyggande arbete. Förebyggande hembesök har startats upp under året.

Projekt med Riksbyggen

Under 2011 har arbete pågått för att möjliggöra en omstrukturering av äldreomsorgen för att bättre kunna tillgodose nuvarande och framtida behov av äldreboenden. Som ett led i detta ombildades fastigheterna Servicehuset, Solåsen och Tallåsvägen 6 till Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening, Munkfors äldreboende RKHF från den 1 januari 2011. RKHF:s styrelse har tagit beslut om att riva fastigheten Solåsen och bygga nytt demensboende.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Attraktiv arbetsgivare

- Indikator: Sjukfrånvaro under 4 %.

Målet är inte uppfyllt

- Sjukfrånvaron var 4,4 % inom socialförvaltningen.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Under året kommer bli a friskvården Värmland att arbeta med visa grupper inom socialförvaltningen kring kost och hälsa. Ett fortsatt aktivt arbete med snabba rehabiliteringsåtgärder vid sjukfrånvaro.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	26 351	54 210	60 867	45 792
Kostnader	-109 072	-132 578	-142 349	-122 078
Driftnetto	-82 721	-78 368	-81 482	-76 286
Budgetavvikelse	-5 180	-2 020	-5 196	

Verksamheten visade en negativ budgetavvikelse med -5 196 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

- Äldreomsorg - särskilt boende
Ökad personalkostnad för gruppboendet 2011. Ett tidigare taget beslut för att införa EBV även på Särskilt boende och på det sättet skapa en vård och omsorg utifrån varje individ verkställs under 2012.
- Myndighetsutövning – volym äldreomsorg
Volymen inom ordinärt boende är den stora orsaken till 2011 års budgetöverskridande. Idag finns ej tillräckligt med gruppboende och därför vårdas många vårdkrävande personer i sina hem eller korttidsvård.
- Kostnadsnivå
Boendestrukturen påverkar kostnadsnivån i hög grad. Förändring kommer ske i och med byggnationen av det nya äldreboendet och att servicehuset blir trygghetsboende. En översyn av beviljade timmar och bedömningsnivå pågår. Vår bedömning är dock att budgeten för äldreomsorg inte kommer att räcka 2012.
- Åtgärder
Ett långsiktigt arbete för att komma till rätta med en budget i obalans är startat genom arbetsgrupper som noggrant analyserar varje verksamhet. Även arbetsutskott ska återinföras för att kunna följa verksamhet på ett bättre sätt gällande ekonomi och kvalitet. Översyn sker inom hela äldreomsorgen och en ny organisation tas fram under hösten/våren 2011/2012.

FRAMTID

- Inom IFO måste vi vara beredda på att kompetenskraven kan komma att höjas. Krav på ökad bemanning inom demensvård beräknas komma under 2012.
- Prestationsbaserade projektmedel införs. Sju olika kvalitetssystem har införts för 2012.
- Inom LSS måste kompetensnivån höjas och en fortsatt utveckling ske för personer som arbetar med vård i annans hem.
- Det ställs allt högre krav på våra verksamheter vilket leder till att ett ledningssystem och ökad internkontroll kommer ingå i kvalitetsarbetet framöver.
- En ökad samverkan kommer inte lösa alla krav vi ställs inför. En gemensam organisation med flera kommuner kommer att krävas.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Ansvarig nämnd: Socialnämnden

Individ- och familjeomsorgen har ansvar för socialtjänsten, socialpsykiatri, resurscenter (arbetsmarknadsenheten), boende för ensamkommande flyktingbarn samt vuxna ensamstående flyktingar. Socialtjänsten arbetar i huvudsak med utrednings- och biståndsinsatser riktade till barn, ungdomar och föräldrar samt till personer med missbruksproblem eller psykiska funktionsnedsättningar. IFO handlägger försörjningsstöd samt familjerättsärenden. Kommunen driver ett HVB-hem för ensamkommande barn (Åsen). Det finns i dagsläget 8 ungdomar boende på Åsen samt 10 ungdomar i utslusslägenheter kopplade till boendet. Två ungdomar har annat boende i form av inneboende men där socialnämnden har ett fortsatt ansvar för uppföljning.

ÅRETS HÄNDELSE

Socialtjänsten

- Det har under året arbetats med FINSAM och ett projekt som heter kraftstation. Ett samarbete mellan försäkringskassan, arbetsförmedlingen, öppenvårdspsykiatri, allmänmedicin och Hagfors, Forshaga och Munkfors kommun. Syftet är att bygga upp arbetsformer som på sikt lyfter ut individer i utanförskapet till arbete och studier. Detta ska leda till lägre kommunala kostnader för försörjningsstöd samt lägre kostnader samhällsekonomiskt som helhet. Projektet Sigrid har startats upp under oktober och är ett samarbete mellan kommun och arbetsförmedling och riktar sig till långtidsarbetslösa över 50 år.
- Organisationen har under året genomlysts och resultatet blev en förstärkning av personal på försörjningsstöd med 1,0 tjänst för att arbeta mer klientcentrerat i syfte att sänka kostnaderna på försörjningsstöd.
- Två behandlingsassistenter har anställts som ska arbeta förebyggande för att undvika dyra institutionsplaceringar.
- En översyn har gjorts om möjligheten att starta upp ett trapphusboende för personer med samsjuklighet.
- Skuldsanering har köpts in från annan kommun.
- En styrgrupp och en arbetsgrupp har arbetat tillsammans med beroendecentrum, SuToHaMu-kommunerna, allmänmedicin och öppenvårdspsykiatri för att ta fram gemensamma riktlinjer för missbruks- och beroendevård utifrån nationella riktlinjer.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri har tillsammans med resurscenter och LSS startat upp två loppisverksamheter.

Resurscenter

Avtal har slutits med arbetsförmedlingen om att ta emot 10 personer i Fas 2 och 10 personer i Fas 3. Detta har möjliggjort fler lönebidragsanställningar.

Flyktingverksamheten

- För HVB-hemmet Åsen har det blivit fler ungdomar än de avtalade 7 platserna. I juli ökades avtalet med att innefatta 8 platser. Detta har lett till att avtalet har omförhandlats till att från 2012-01-01 omfatta totalt femton platser varav tre är asyl. Idag finns 10 ungdomar i utslussningslägenheter på centrum och 8 på HVB-hemmet Åsen. Två ungdomar har en inneboendelösning i andra kommuner där Munkfors kommun har ett uppföljande ansvar fram tills ungdomen är myndig.
- Munkfors kommun har skrivit avtal med migrationsverket om mottagande av 20 vuxna ensamstående flyktingar per år. Under 2011 har kommunen tagit emot tre vuxna flyktingar från Somalia.

DRIFTSPROJEKT

- Socialtjänsten har i samarbete med skolan ansökt om ekonomiska medel till ett förebyggande arbete med barn med normbrytande beteende.
- Det har även ansökts om ekonomiskt stöd från länsstyrelsen för att undersöka möjligheten att starta upp en familjecentral.
- En ansökan om medel för att anordna meningsfull sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar har gjorts. Ansökan beviljades med totalt 742 000 avseende 2011/2012.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Ekonomi i balans genom rätt resurser

- Indikator: Individ- och familjeomsorgens avvikelse från standardkostnaden skall fortsätta att minska med -10 % jämfört med utfall för år 2010.

Målet är inte uppfyllt

- Standardkostnad finns inte som mått för ekonomiskt bistånd men en jämförelse med standardkostnaden (motsv. riksgenomsnittskostnad med hänsyn taget till kommunens struktur) för individ- och familjeomsorgen kan göras (i måttet ingår inte arbetsmarknadsåtgärder och flyktingverksamhet). Kostnaden för verksamheten ligger 12,5 % över standardkostnaden år 2010. För 2011 har nettokostnaden ökat med ca 160 tkr till knappt 10 mkr. Målet bedöms inte nås 2011.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

En översyn av har genomförts under våren 2011 där en jämförelse med Laxå kommun gjorts. Laxå kommun har landets lägsta försörjningsstöd med en annan verksamhetsstruktur än Munkfors. Ett fortsatt arbete med att minska långbidragsberoendet inom socialförvaltningen kommer att ske. Likaså

VERKSAMHETERNA

arbetet med förebyggande insatser på "hemmaplan" i samverkan med förskolan/skolan.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	4 849	11 552	13 741	7 306
Kostnader	-17 984	-20 885	-23 836	-17 710
Driftnetto	-13 135	-9 333	-10 095	-10 404
Budgetavvikelse	-1 442	1 357	309	

Verksamheten gjorde ett överskott på 309 tkr jämfört med budget. Överskottet kan till stor del hänföras till ett bidrag utöver budget för flyktingverksamhet på 1,4 mkr.

Därav Resurscenter				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Driftnetto	-1 525	-979	-1 471	-598
Budgetavvikelse	205	343	-873	

Därav Flykting				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Driftnetto	570	1 453	1 340	-57
Budgetavvikelse	570	1 564	1 417	

Därav IFO övrigt				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Driftnetto	-12 180	-9 807	-9 964	-9 749
Budgetavvikelse	-2 217	-550	-235	

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Budgeten för 2011/2012 kommer inte att räcka till för att täcka de kostnader som kommer uppstå i samband med uppgradering till ett nyare datasystem. För övrigt bedöms den totala budgeten räcka till.

FRAMTID

- Individ- och familjeomsorgens kostnader styrs av antal ansökningar/anmälningar som inkommer till socialtjänsten. Vi ser redan idag att försäkringskassan friskskriver personer som under lång tid varit sjukskrivna eller haft sjukpension och som själva inte anser sig stå till arbetsmarknadens förfogande. Vi ser också en stor grupp unga som inte är med i A-kassan och inte har någon möjlighet till egen försörjning.

- Ett omfattande arbete pågår att arbetspröva personer för att sedan i förlängningen kunna göra lönebidragsanställningar som ett steg i självförsörjningen. Detta kostar och kommer att leda till en ökad kostnad under 2011/2012 men som sedan kommer bidra till minskade kostnader för individ och familjeomsorgens försörjningsstöd.
- Genom att arbeta mycket förebyggande i hemmen och tillsammans med skolan kommer det troligtvis att på sikt leda till mindre anmälningar/ansökningar kring barn och unga kring institutionsvård.
- Det arbetas i barngruppen med förebyggande och tidiga insatser vilket är ett led i att tidigt stärka upp och hjälpa de barn och föräldrar som är i behov.
- En omfördelning bör göras i form av utökad budget för resurscenter för att kunna arbeta utifrån Laxåmodellen.

Nyckeltal				
	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Försörjningsstöd				
Nettokostnad för försörjningsstöd (tkr)	3 008	3 661	3 713	3 143
Antal hushåll som erhåller försörjningsstöd	124	123	67	-
Vård av vuxna				
Antal placerade på institution	5	4	4	-
Antal vård dygn / mån	66	15	16	-
Antal med kontaktperson	9	17	7	-
Vård av barn				
Antal placerade i familjehem eller likn	6	4	5	-
Antal placerade på institution (snitt / mån)	2	3	0,1	-
Antal placerade flyktingbarn på inst.*	9	15	18	-
Antal vård dygn / mån	35	305		-
Antal med kontaktperson	4	5	0	-

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

* inkl ensamkommande flyktingbarn fr o m 2009

LSS-VERKSAMHET

Ansvarig nämnd: Socialnämnden

Verksamheten är till för personer med fysiska, psykiska eller intellektuella funktionshinder med behov av omsorgsinsatser och meningsfull sysselsättning tillhörande personkretsen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lagen omfattar tio olika typer av insatser: Rådgivning och annat personligt stöd, Personlig assistans, Kontaktperson, Ledsagarservice, Korttidsvistelse, Korttidstillsyn för skolungdomar, Avlösarservice, Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar, Boende med särskild service för vuxna och daglig verksamhet.

ÅRETS HÄNDELSER

- I juni månad fick en enskild som haft insatser genom SoL beviljat personlig assistans och därigenom assistansersättning från försäkringskassa. Detta innebar att fyra personliga assistenter anställdes.
- Den 1/7-stängdes den befintliga dagliga verksamheten inom LSS. Två enskilda som närmade sig 70 års ålder fick inte sina beslut om daglig verksamhet förlängda på grund av åldersskäl. Den personal som var anställd gick i pension. Den enskilde som kvarstod med ett beslut integrerades inom Resurscentersverksamhet.
- I september månad gick arbetsledaransvaret för Svartensväs gård till annan arbetsledare.
- I slutet av november tillkom hastigt ett personligt assistanssärende genom inflyttning till kommunen. Ärendet har sedan tidigare beviljats assistansersättning. Den enskilde har valt annan assistansanordnare.

DRIFTSPROJEKT

Projekt "Vård i annans hem" gällande anställda inom hemtjänst och personlig assistans som löper hög risk att drabbas av arbetsrelaterade sjukdomar och skador. Ett processverktyg skall utarbetas för att identifiera lokala behov i arbetsmiljön och ge förslag på metoder och verktyg för åtgärder. Munkfors kommun deltar i projektet tillsammans med fem andra kommuner/stadsdelar. Projektet slutar för vår del i juni år 2012. Vårt uppdrag är nu att åtgärda de arbetsmiljöproblem som finns i grupperna genom att göra övningarna. Även att möta de framtida problem som kan komma att uppstå.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Ekonomi i balans genom rätt resurser

- Indikator: Kostnad för LSS/LASS skall vara i nivå med riksgenomsnittet. Detta stäms av via jämförelse av kostnader avdrag för ersättning från Försäkringskassan och LSS-

utjämnings. En avvägning görs om avvikelserna är rimliga enligt rådande förutsättningar, detta görs bl a för att LSS-utjämnings baseras på de brukare som fanns två år tidigare.

Målet är uppfyllt.

- Ekonomiavdelningen har stämt av detta via en jämförelse med riksgenomsnittets nettokostnad per invånare för handikappomsorg, dvs efter avdrag för ersättning från Försäkringskassa och LSS-utjämnings. Målet för LSS bedöms vara uppfyllt. Kostnaden har ökat till 2011, men från en relativt låg nivå under år 2010.

Mål: Individ i centrum

- Indikator: 90 % av de beviljade ärendena skall ha en aktuell genomförandeplan där brukaren varit delaktig i att utforma den.

Målet är inte uppfyllt.

- 100 % av 2011 års nya ärenden har en aktuell genomförandeplan, men andelen är något lägre för äldre ärenden.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Arbetet med att färdigställa genomförandeplaner görs tillsammans med biståndshandläggare och målet planeras kunna bli uppfyllt under år 2012.

Mål: God vård och omsorg.

Indikator:

- Kommuninvånarna skall känna sig trygga i de insatser vi förmedlar och att det sker med en god kvalitet (mäts genom enkät: betyg minst 8 på 10-gradig skala).

Målet är uppfyllt.

- Alla enskilda inom verksamhetens insatser har getts möjlighet att besvara en enkät om de är nöjda och trygga med insatsen de fått. Totalt skickades enkäter ut till 17 personer med personlig assistans eller insats boende, 11 svar kom in. Resultatet visar att 9 personer satt högsta betyg 5, en betyg 4 och en betyg 3. Det skickades också ut enkäter till de enskilda som har mindre insatser. Svarefrekvensen var 11 av 12. Betyg 5 hade 9 personer, betyg 4 hade en och betyg 3 hade en.

VERKSAMHETERNA

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	13 452	13 199	14 222	13 742
Kostnader	-25 874	-25 134	-26 452	-26 182
Driftnetto	-12 422	-11 935	-12 230	-12 440
Budgetavvikelse	1 139	208	210	

Verksamheten visade en positiv budgetavvikelse på 210 tkr.

FRAMTID

- För att säkerställa kvaliteten inom verksamheten finns behov av utbildning i dokumentation och bemötande.
- En värdegrund för verksamheten skall utarbetas.
- Personlig assistans/LASS. Försäkringskassans ändrade regler för dubbelbemanning kan komma att orsaka svårigheter att bemanna i framtiden.
- Den dagliga verksamheten kommer att ha stora behov av samarbete med andra aktörer i framtiden.
- Ett problem som även orsakar svårigheter att verkställa beslut inom daglig verksamhet är den spridning av åldersgrupper och graden av funktionsnedsättningar som vi tror kommer.
- Vi tror att vissa av de enskilda som går ut gymnasieskolan inom ett antal år förmodligen kommer att ansöka om insatsen.
- För Personlig assistans/LASS kan Försäkringskassans ändrade regler för dubbelbemanning komma att orsaka svårigheter att bemanna i framtiden.
- Bostad med särskild service. Inom en två-årsperiod kan minst två ansökningar om boende att komma till kommunen. Det kan bli frågan om ett trapphusboende med personalstöd. Det är ungdomar som gått ut gymnasieskolan och tänker flytta hemifrån.

Nyckeltal

	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Antal personer med personlig assistans	14	12	13	13
- därav enligt LASS	10	9	11	9
- därav enligt LSS	4	3	3	4
Antal personer med ledsagarservice	7	8	5	8
Antal personer med kontaktperson	11	13	12	11
Antal personer med avlösarservice i hemmet	1	3	3	2
Antal personer med korttidsvistelse	3	6	4	4
Antal personer med korttidsstillsyn för barn över 12 år	4	4	4	3
Antal personer med boende med särskild service	8	8	8	8
Antal personer med daglig verksamhet	5	5	2	4

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

ÄLDREOMSORG

Ansvarig nämnd: Socialnämnden

Äldreomsorgen innefattar insatser med syfte att bistå äldre personer med den hjälp de behöver för att klara sin vardag och beviljas enligt Socialtjänstlagen (SoL) genom beslut av kommunens biståndshandläggare. Den omvårdnadsansvariga sjuksköterskan ansvarar för den kommunala hemsjukvården och delegerar sjukvårdsuppgifter enligt Hälso- och Sjukvårdslagen (HSL) till omvårdnadspersonal. Till detta kommer uppdrag som ges till personalgrupperna från arbetsterapeut/sjukgymnast.

Hemtjänstens utegrupper, Solåsen samt servicehuset fungerar som utförarenhet till biståndsenheten och har ansvaret för att utföra de beviljade insatserna. Ärenden och ekonomiska resurser fördelas genom resursfördelningssystemet EBV. Insatserna inköp och tvätt sköts sedan april 2010 av Samhall. Resterande delar av hemtjänsten är, liksom all övrig verksamhet inom äldreomsorgen, anslagsfinansierad.

Gruppboende finns på fyra enheter på Tallåsvägen 6, varav ett speciellt utformat för personer med demenssjukdom.

ÅRETS HÄNDELSER

- Under 2011 har arbete pågått för att möjliggöra en omstrukturering av äldreomsorgen för att bättre kunna tillgodose nuvarande och framtida behov av äldreboenden. Som ett led i detta ombildades fastigheterna Servicehuset, Solåsen och Tallåsvägen 6 till Riksbyggens kooperativa hyresrättsförening. Styrelsen beslutade om rivning av Solåsen och bygget av nytt demensboendet som påbörjades hösten 2011 och har beräknad inflyttning under hösten 2012.
- Tillsammans med Landstinget har ett arbete inletts för att utarbeta rutiner för samarbete kring omhändertagande av demenssjuka.
- Arbetet med att utforma organisationen för äldreomsorgen har inletts under hösten 2011, slutförs under våren 2012.
- Städ av allmänutrymmen på våra boendeenheter är under upphandling och kommer från februari 2012 att utföras av entreprenör.
- Upphandling av matdistributionen inleddes 2011 och kommer att träda i kraft från april 2012. Detta medför en viss personalminskning inom hemtjänsten.
- Byte av IT-stöd för beslut och dokumentation inleddes under hösten 2011 och kommer att slutföras under 2012.

DRIFTSPROJEKT

- Projektet "Vård i annans hem" gällande anställda inom hemtjänst och personlig assistans som löper hög risk att drabbas av arbetsrelaterade sjukdomar och skador. Ett processverktyg för att identifiera lokala behov i arbetsmiljön har utarbetats, som ger förslag på metoder och verktyg

för åtgärder. Dessa skall nu användas och utvärderas under hösten 2012. Kommunen deltar i projektet tillsammans med fem andra kommuner/ stadsdelar. Projektet avslutas sommaren 2012.

- Under året har ett arbete bedrivits utifrån medel riktade till äldre. Vår inriktning är demensvård, det sociala innehållet och förebyggande arbete.
- Projekt förebyggande hembesök har erbjudits och genomförts för målgruppen 75-åringar för andra året.
- Projektet för anhörigstöd har också pågått under året.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Individ i centrum

Indikator:

- 90 % av de beviljade ärendena skall ha en aktuell genomförandeplan där brukaren varit delaktig i att utforma den.
- 100 % av de personer som beviljats särskilt boende skall ha erbjudits detta inom sex månader.

Målet är inte uppfyllt

- 100 % har en aktuell genomförandeplan som brukaren själv eller anhörig deltagit i utformandet av.
- 50 % fick särskilt boende inom 6 månader.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Målet för genomförandeplaner är uppfyllt. Kommunen saknar dock tillräckligt antal gruppboendeplatser för att kunna uppnå målet att 100 % av de personer som beviljats särskilt boende skall ha erbjudits detta inom sex månader. I avvaktan på att nytt gruppboende blir klart under hösten 2012 har en rad åtgärder vidtagits, främst genom att utnyttja de tomma lägenheterna på Solåsen för att tillfälligt lösa detta.

Mål: God vård- och omsorg

Indikator:

- Nöjd brukarindex inom äldreomsorgen på minst 80 poäng (enkät).
- Kommuninvånarna skall känna sig trygga i de insatser vi förmedlar och att det sker med en god kvalitet (mäts genom enkät: betyg minst 8 på 10-gradig skala).

Målet är inte uppfyllt

- Nöjdbrukarindex 78 inom hemtjänst (rikssnitt 73). Ej redovisat inom särskilt boende pga för låg svarsfrekvens.
- Trygghet: 90 för hemtjänst (rikssnitt 77) Bemötande: 83 (rikssnitt 76) Delaktighet/Inflytande: 74 (rikssnitt 63) Ej redovisat för särskilt boende pga låg svarsfrekvens.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Målet anses uppfyllt inom hemtjänsten både vad gäller nöjdhet med vården som helhet och bedömningen av trygghet och kvalitet. Inom gruppboende är svarsfrekvensen för låg för att redovisas i Öppna Jämförelser och därmed inte möjlig att utvärdera.

VERKSAMHETERNA

Mål: Ekonomi i balans genom rätt resurser

Indikator:

- Äldreomsorgens kostnad skall ligga på standardkostnaden, inom intervallet -3 % till +3 %.

Målet är inte uppfyllt

- Kostnaden var 5 % högre än standardkostnaden år 2010. (Avvikelsen minskade med 2 % från 2009.) Kostnader har ökat från 52,7 mkr till 55,1 mkr under 2011. Målet bedöms inte nås.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Nämnden har beslutat starta upp arbetsgrupper som ska analysera varje verksamhet, ett långsiktigt arbete. Nämnden har också beslutat att återinföra arbetsutskott för att kunna följa verksamhet på ett bättre sätt gällande ekonomi och kvalitet. Se mer info under rubrik ekonomi nedan.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	6 587	27 677	29 658	23 083
Kostnader	-59 353	-80 332	-84 789	-72 286
Driftnetto	-52 766	-52 655	-55 131	-49 203
Budgetavvikelse	-3 796	-3 402	-5 928	

Verksamheten visade en negativ budgetavvikelse med -5 928 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Äldreomsorg - hemsjukvård

Vi har idag inte tillräckligt med gruppboende och därför vårdas många vårdkrävande personer i sina hem samt ständig överbeläggning på korttidsboende. Genom vår satsning på utbyggnad av antalet platser i särskilt boende förväntar vi oss komma tillrätta med problemet hösten 2012/våren 2013.

Äldreomsorg - särskilt boende

2011 ökade kostnaderna på vårt gruppboende. Detta bl. a p.g.a. ökad hyra. Ansvariga ser svårigheter i att lägga sig på en lägre personalbemanning, dock finns beslutet sedan tidigare att införa EBV även på särskilt boende och på det sättet skapa en vård och omsorg utifrån varje individ.

Myndighetsutövning - volym äldreomsorg

Volymen inom ordinärt boende är den stora orsaken till 2011 års budgetöverskridande. Vi har idag inte tillräckligt med gruppboende och därför vårdas många vårdkrävande personer i sina hem. Omsättningen av de särskilda boendeplatserna har dessutom varit låg under hösten 2011.

Kostnadsnivå

Kostnaderna för år 2010 låg 5 % över standardkostnaden. Kostnaden per brukare i särskilt boende är låg men över riksnittet för ordinärt boende. Vår bedömning är att detta till stor del är påverkat av boendestrukturen. En förändring av detta kommer att ske när vårt nya boende står klart under 2012 och servicehuset är förändrat till trygghetsboende. En översyn av beviljade timmar och vår bedömningsnivå pågår. Vår bedömning är att budgeten inte kommer att räcka 2012.

Åtgärder

För att nå en budget i balans har nämnden beslutat att starta upp arbetsgrupper som noggrant analyserar varje verksamhet. Det är ett långsiktigt arbete som behövs för att komma tillrätta med obalansen i budget. Socialnämnden har också beslutat att återinföra arbetsutskott för att kunna följa verksamhet på ett bättre sätt gällande ekonomi och kvalitet.

FRAMTID

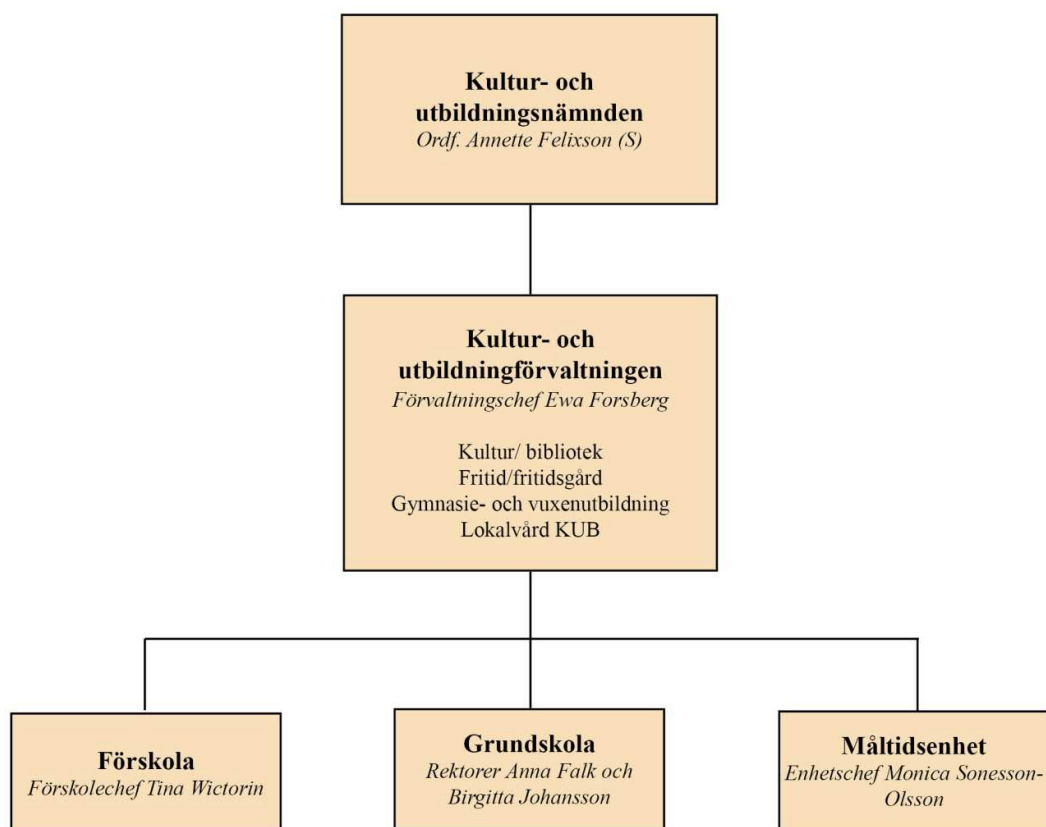
- Bygget av nytt gruppboende för demenssjuka med beräknad inflyttning oktober 2012. Solåsen kommer att rivras.
- Servicehuset görs om till Trygghetsboende, och kommer att ingå i hemtjänsten.
- Beslut om ny organisation för äldreomsorgen samt äldreomsorgsprogram kommer att tas våren 2012.
- Arbetsmiljöplaner i hemtjänst kommer att genomföras under året.
- För att få bättre kontroll över kostnaderna på gruppboendena kommer ett arbete med att införa resursfördelningssystem även i denna verksamhet att påbörjas.
- Fortsätta arbetet med förebyggande insatser och riskbedömning enligt Senior Alert.
- Från 2013 kommer värdighetsgarantier att finnas för våra kunder.
- Myndighetsutövningen kommer att granskas och våra biståndsbedömningar jämföras med andras.
- Ökad samverkan med andra kommuner inom myndighetsutövningen se över.
- Arbetsmiljöplaner i hemtjänst kommer att genomföras under året.
- För att få bättre kontroll över kostnaderna på gruppboendena kommer ett arbete med att införa resursfördelningssystem även i denna verksamhet att påbörjas.

Nyckeltal	Bokslut			
	2009	2010	2011	Budget 2011
Antal invånare 80+	335	348	344	346
Nettokostnad per invånare 80+ (kr)	157 510	151 307	162 740	145 730
Antal personer med hemtjänstinsatser	262	257	267	260
Biståndsbedömda hemtjänstimmar	-	72 651	68 290	-
Antal personer i särskilt boende	64	61	61	61
Antal måltider distribuerad mat (genomsnitt/dag)	128	130	126	132
Antal färdtjänstberättigade	136	133	161	-
Antal resor med färdtjänst	1 349	1 895	2249	-

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

KULTUR- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Kultur- och utbildningsnämnden har bl.a. ansvar för verksamheter som regleras i läroplaner, skollag och förordning. Det gäller förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, skolbarnomsorg och särskola. För våra äldre elever och vuxna köper nämnden platser i gymnasieskolan och vuxenutbildningen i andra kommuner. Från höstterminen 2011 finns ett introduktionsprogram för gymnasieelever i kommunen. Introduktionsprogrammet är ett individuellt program där elever som saknar gymnasi-ekompetens kan studera för att få godkända betyg. Dessutom ansvarar nämnden för fritidsverksamhet, biblioteks- och kulturverksamhet samt hela måltidsverksamheten inom kommunen.

VERKSAMHETERNA

ÅRETS HÄNDELSE

- Förskolan och skolan har fått helt nya styrdokument som är tydligare med uppdraget och höjer kraven på verksamheterna. Det har under året krävts stora utbildningsinsatser för politiker, skolledare och lärare.
- Vi har haft mycket tillsyn vilket har ökat kostnaderna och inneburit kostnad för personalutbildning: Skolinspektionen som genomlyst vårt sätt att hantera SFI-under-visningen. De hade inget att erinra. Alla våra kök har numera årlig tillsyn. Vi har 15 kök. Brandtillsyn på samtliga enheter varav förskolan Heden har haft genomgripande tillsyn eftersom det är en relativt ny verksamhet. Tillsyn av badhuset vad gäller hela verksamheten.
- En förskoleenhet på Heden och en avd. till i Ransätersskolan startades upp vid årsskiftet 2010/2011.
- Storsatsning på inköp av drygt 60 PC till skolan.
- Anställning av ny förskolechef som också påbörjat treårig rektorsutbildning. Ytterligare en rektor går rektorslyftet - klar juni 2012.

DRIFTSPROJEKT

- Medel från länsstyrelsen, för att undersöka vilket föräldrastöd kommunen skall ha, avslutades 2011. Under året har barnhälso-team startats.
- Medel från BRÅ för att finna bra stöd för de barn och ungdomar som är i riskzon. Projektet avslutades 2011. Kvarvarande medel överlämnades så att en ev. föräldraförskola kan startas under 2012. Ytterligare medel har sökts från Folkhälsoinstitutet.
- Medel från Skapande Skola har utökats till att gälla barn i åk 1-9. Vi har erhållit medel fyra år i rad.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Attraktiv och bra arbetsgivare

Indikatorer:

- Låg sjukfrånvaro, under 4 %.
- En medarbetarenkät skall genomföras för första gången, med syfte att årligen förbättra arbetsmiljön.

Målet är inte uppfyllt

- Sjukfrånvaro 2011 för Kultur- och utbildningsnämnden var 2,78 %.
- Enkätundersökningen är inte genomförd, kartläggning skall göras under våren 2012.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Enkätundersökningen genomförs år 2012.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	16 536	16 055	16 095	13 489
Kostnader	-87 829	-82 835	-82 973	-80 248
Driftnetto	-71 293	-66 780	-66 878	-66 759
Budgetavvikelse	-11	-101	-119	

Kultur- och utbildningsnämndens underskott är -119 tkr.

Därför förvaltningsledning -336 tkr. De största underskotten beror på utökning av förskolechefens tjänst till 100 % inte 60 % som var budgeterat. Likaså fanns ingen möjlighet att minska en rektorstjänst (i budget -15 %) Vi har ett bra tempo på skolutveckling i vår kommun och det är en av skolledarnas viktigaste arbetsuppgifter.

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	11 336	10 664	9 886	9 894
Kostnader	-8 874	-8 528	-8 957	-8 629
Driftnetto	2 462	2 136	929	1 265
Budgetavvikelse	-11	101	-336	

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

- Förskolan - barnantalet har så glädjande ökat markant i kommunen. Detta har inneburit ökade kostnader för nya avdelningar samt ökade intäkter av föräldraavgifter.
- Skolbarnomsorgen hade fler barn än budgeterat vilket ökade kostnaderna. Samtidigt ökade intäkter av föräldraavgifter.
- Grundskolan har haft minskade intäkter av interkommunal ersättning och ökade kostnader för extra personal i åk 6-9.
- Gymnasiet hade tack vare samverkansavtal ett överskott.
- KomVux, ett samverkansavtal med Hagfors innebar ett överskott.
- SFI hade ökade kostnader pga ökat antal flyktingar/ ensamkommande barn med högre krav.
- Hyror blev 660 tkr dyrare än budget pga extra åtgärder (varav 120 tkr för Heden förskoleenhet).
- Skolledning och personal har genom god ekonomisk hushållning hållit nere kostnader för vikarier och inköp för att minska underskottet.

Budget 2012 bör klaras om inte för mycket oförutsett inträffar. Budgeten tar hänsyn till ökat antal barn på skolbarnomsorgen och de två nya förskoleavdelningarna. Likaså tar budgeten hänsyn till ökad SFI-verksamhet och minskade intäkter för interkommunal ersättning.

FRAMTID

- De nya styrdokumenterna har skärpt kraven i hela utbildningskedjan vilket innebär högre kostnader.
- Utveckling av informations- och kommunikationsverktygen. Skolan har ett nytt webbaserat verktyg för mål- och resultatstyrning samt ett verktyg för kommunikation mellan skola och hem. Det kommer också att krävas av oss att ha e-verktyg för föräldrar så att tillgängligheten ökar hos oss i kommunen.
- Flera lärare behöver komplettera sin utbildning för att vara behörig 2015 när lärarlegitimation krävs.
- Ökade fortbildningsinsatser i IT gäller de flesta i verksamheten

FÖRSKOLA

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

Förskolan är numera en egen skolform vilket förtydligar dess roll som det första steget i utbildningssystemet. I verksamheten undervisas, utbildas och vårdas barn i åldern 1-5 år. Förskolan är dock fortfarande frivillig. Den kommunala förskoleverksamheten finns på Tallåsgården, Ransäter skolan och Heden, där totalt 139 barn är placerade. I verksamheten finns också pedagogisk omsorg (tidigare benämning familjedaghem) med 10 barn. Personalkooperativet Stubbar och Kottar har plats för ca 20 barn.

ÅRETS HÄNDELSER

- Egen skolform.
- Under dec 2010 öppnades en ny enhet på Heden och en extra avdelning i Ransäter.
- Reviderad läroplan för förskolan med en tydligare fördelning av uppdraget.
- Start av barnhälsoteam i samarbete med landsting.
- Ny förskolechef.
- Utbildningssamverkan mellan förskolan och personalkooperativet bl.a. kring nya skollagen och läroplanen.

DRIFTSPROJEKT

Kommunens samverkansgrupp kring barn i åldern 0-12 år arbetar för att utveckla det förebyggande arbetet med projektmedel från BRÅ och Länsstyrelsen.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga nära standardkostnad och rikssnitt för landets kommuner

- Indikator: Barnomsorgens kostnad per barn skall ligga på eller något över standardkostnaden, högst 7 % över.

Målet är uppfyllt

- Barnomsorgens kostnad var 2010 på standardkostnaden och bedöms vara under 7 % för år 2011.

Mål: Barnen och eleven i centrum

- Indikatorer: Tätt samarbete under barnens/elevernas hela skolgång, från förskola till skolår 9. En årlig utvärdering av överlämnandet mellan stadierna görs, där båda parter, överlämnande respektive mottagande, skall vara nöjda.

Målet är inte uppfyllt

- Överlämnandet via konferens från förskolan till förskoleklass kunde ha fungerat bättre.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Genomföra en utvärdering av handlingsplanen.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	5	55	57	0
Kostnader	-10 375	-10 478	-11 684	-10 536
Driftnetto	-10 370	-10 423	-11 627	-10 536
Budgetavvikelse	-101	-396	-1 091	

Verksamheten visade ett underskott på – 1091 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Andelen barn i förskolan ökade markant och en ny enhet samt extra avdelning öppnades i december 2010 (kostnad utöver budget för Heden 1 400 tkr, en extra avdelning i Ransäter 600 tkr). Intäkt av föräldraavgifter ökade med 200 tkr. KS och KF informerades i god tid angående ökat barnantal och har godkänt att budget fick dras över. Fler barn med behov av särskilt stöd har tillkommit. Ökad tillsyn av olika myndigheter innebar ökad kostnad. Vi bedömer att gjorda utökningar täcker behovet av barnomsorgsplatser 2012. Budgeten förväntas klaras år 2012.

FRAMTID

- Framtida barnantal är svårbedömt. De två senaste åren har födelsetal/ inflyttningar inneburit ökat barnantal medan det endast föddes 21 barn 2011 enl. SCB.
- Förskolan grundar lärandet som ger resultat i senare skolår. Kommunens olika skolstadier har tätt samarbete, vilket följs upp under 2012.

Nyckeltal				
	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Kostnad per barn i kommunal förskola (tkr)	82,3	79,0	78,6	76,3
Antal barn:				
Förskola	119	123	138	131
Personalkooperativ	28	16	20	16
Familjedaghem	7	9	10	7

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

GRUNDSKOLA

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

Kommunen bedriver fritidshem och grundskola åk 1-3 samt förskoleklass på Munkerudskolan och Ransättersskolan. Åk 4-9 bedrivs på Forsnässkolan. Obligatorisk särskola finns på Munkerudskolan år 1-3 och Forsnässkolan år 4-9. Från och med höstterminen går även 12 st "ensamkommande flyktingbarn" på Forsnässkolan.

ÅRETS HÄNDELSE

- Ny skollag.
- Skolan har fått nya kursplaner i alla ämnen.
- Nytt betygssystem.
- Nationella prov i åk 6 istället för åk 5.
- Förbättrad IT 64 bärbara datorer har köpts in.
- En lärplattform "Infomentor" har köpts in
- Medel från staten till Idrottslyftet möjliggör idrottsaktiviteter för eleverna utöver skolans resurser.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Fler elever skall nå målen.

Indikator:

- Andelen behöriga elever till gymnasiet skall vara över riksgenomsnittet.
- De nationella provens resultat i skolår 3, 5/6 och 9 skall vara över riksgenomsnittet.

Målet är inte uppfyllt

- Andelen behöriga till gymnasiet var 85,2 % i snitt mot rikets 85,6 %.
- Nationella prov åk 9: I svenska var 100 % godkända mot rikets 97 %. I engelska var 98 % var godkända mot rikets 97 %. I matematik var 64 % var godkända mot rikets 80 %. Resultatet för 2011 åk 3 och 5 finns inte publicerade på Skolverkets hemsida vid framställandet av detta material.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

- Diagnosmaterial "Mattecirkeln" (år 1-5) för att kartlägga vad eleverna behöver förbättra.
- Screening av kunskaper i svenska- och matematik förskoleklass.
- Kartlägga elevernas läsfärdigheter (åk 1-5).
- Åk 6-9 gör diagnostester inför varje nytt område i matematik.
- Matematik för föräldrar på kvällstid för åk 6-7, 8-9.
- Diagnostest i svenska, och engelska för åk 6.
- Schemalagd lärlärd läxhjälp åk 6-9.
- Schemalagda tillfällen till omprov åk 6-9.

- Betygsvarning till elever som riskerar att inte nå målet för betygen.
- Återläsningsdag 1 gång per termin, åk 6-9
- Läsuprojekt i åk 6.
- TIL, tidig intensiv lästräning ges till elever som behöver extra stöd (åk 1 - 2).
- Utökad IT stöd. Två nya datorer till varje klassrum.
- Fokus på de nya styrdokumentet och dess tillämpning.
- Pedagogiska planeringar utformas i varje ämne.
- Lärarna diskuterar ämnesdidaktik över stadiegränserna, för högre måluppfyllelse.
- Behöriga lärare i matematik för hela kedjan åk 1-9.
- Veckobrev till vårdnadshavare för åk 6-9.

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga nära standardkostnad och riksgenomsnitt för landets kommuner

- Indikator: Grundskolans kostnad per elev skall ligga på eller något under standardkostnaden, inom intervallet - 4 % till +2 %.

Målet är inte uppfyllt

- Grundskolans kostnad var 7,5 % över standardkostnaden 2010 och bedöms vara för hög även 2011.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

Orsaker till att målet inte uppfylls:

- Två undervisningsgrupper för att elever i behov av särskilt stöd skall kunna nå det lägsta kunskapsmålet.
- Medel från annan kommun gällande assistent för elever från annan kommun har ej täckt kostnader.
- Under 2011 hade Forsnässkolan stora reparationskostnader som kom oförutsett i slutet av budgetåret.

Åtgärder för att få ned kostnaderna:

- Omorganisation av personal.
- Hålla nere kostnaderna för materialkontot.
- Hålla nere kostnaderna vid vikarieanskaffning.
- Minska till en särskild undervisningsgrupp.
- Intensifiera arbetet med ersättning för assistenter.
- Kontinuerlig återkoppling med tekniska avdelningen.

Mål: Barnen och eleven i centrum

- Indikatorer: Tätt samarbete under barnens/elevernas hela skolgång, från förskola till skolår 9. En årlig utvärdering av överlämnandet mellan stadierna görs, där båda parter, överlämnande respektive mottagande, skall vara nöjda.

Målet är inte uppfyllt

VERKSAMHETERNA

- Vid utvärderingen av överlämnandet har det framkommit att vi måste förbättra vår kommunikation mellan stadierna ytterligare.

Analys och åtgärder för att nå målet 2012

En dokumentation av överlämnandet har gjorts. Där framkom det att vi måste hitta nya vägar för att målet skall vara uppfyllt. Överlämnandet måste ske med större kunskapsfokus och med större tydlighet kompletterat med skriftlig dokumentation. Vid utvärderingen av handlingsplanen för överlämnandet mellan stadierna ska en dokumentation göras. Detta görs av elevhälsan.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	811	1 185	1 837	394
Kostnader	-35 037	-33 321	-32 524	-30 572
Driftnetto	-34 226	-32 136	-30 687	-30 178
Budgetavvikelse	1 260	-1 078	-509	

Verksamheten redovisar ett underskott mot budget på -509 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Skolbarnomsorg fick medel för 76 barn men verkligheten var ett snitt på 94 barn, kostnaden överskreds med 240 tkr.

Föräldraavgifter ökade med 100 tkr.

Minskad interkommunal ersättning till skolan för elever från Hagfors kommun med 300 tkr. Två extra mindre grupper har under 2010 skapas för de elever som inte klarar helklass hela tiden. Detta innebär en budgetavvikelse på ca -600 tkr för 2011.

Följande åtgärder har vidtagits för att minska kostnad:

- Omorganisation bland personal
- Minskning av en särskild undervisningsgrupp
- Hålla ner kostnaderna för materialkontot.
- Hålla nere kostnaderna vid vikarieanskaffningen.
- Extra kostnader för lokaler ska noggrannare fördelas så att de hamnar på rätt verksamhet.

Vi har oro för att vi inte kan klara budgeten 2012.

FRAMTIDEN

- Elevantalet på Munkerudskolan gör att klassrummen inte räcker till och då antalet elever ser ut att öka kan en modul för förskoleklassen behövas alt. att upptagningsområdet för Ransättersskolan ändras så att fler elever hänvisas dit.
- Skolan har fått ett nytt tydligare uppdrag, ny lag och nya styrdokument. I och med den nya skollagen kom-

mer inte längre elever med autism skrivs in i särskolan. Åtgärdsprogram kommer att kunna överklagas och vite utkrävas av huvudman.

Nyckeltal	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Andel elever behöriga till gymnasieskolans nationella prog. (%) snitt	93,0	94,2	85,2	100,0
Kostnad per elev (tkr):				
Grundskola 0-9 inkl fritidshem	71,3	67,4	65,9	66,2
Antal elever, snitt:				
Fritidshem	76	78	94	76
Förskoleklass	36	41	38	36
Grundskola åk 1-9	354	347	323	324
- Grundskola åk 1-5		175	172	171
- Grundskola åk 6-9		172	151	153
Grundskola	14	11	11	10

Tabell: Kostnader & antal är intern statistik, ej jämförbar med SCB.

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNING

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

Kommunen har ingen egen gymnasieskola eller vuxenutbildning utan köper platser i andra kommuner.

Värmlands län har ett samverkansavtal för gymnasieelever så eleverna får söka fritt i länet. Våra gymnasieelever studerar på följande orter: Karlstad – 74 elever, Hagfors – 23 elever, Munkfors – 33 elever, Sunne - 10 elever, Torsby – 2 elever, Säffle -2 elever, Munkfors introduktionsprogram 1 elev samt en elev i Årjäng, Uppsala och Strängnäs. På Gymnasiesärskolan – 12 elever fördelade på skolor i Hagfors, Hammarö och Karlstad.

Utbildning för vuxna kan gälla yrkesutbildningar, komplettering av betyg via KOMVUX, validering av kunskaper och därefter utbildning. SFI – Svenska för invandrare har under de senaste åren genomförts i första hand av Geijerskolan men även av Hagfors och Sunne kommuner.

ÅRETS HÄNDELSER

- Länet har fortsatt med sitt gemensamma intag för alla gymnasieelever.
- Samverkansavtal i länet för att kunna minska kostnaderna i gymnasieskolan. Flera beslut är överklagade till förvaltningsrätten och även till Kammarrätten. Svar väntas för besked om giltigheten av länets samverkansavtal.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga nära standardkostnad och riksgenomsnitt för landets kommuner

- Indikator: Andelen elever i gymnasiet som fullföljer utbildningen inom tre år skall öka.

Målet är inte uppfyllt

- Andelen elever som fullföljer gymnasiet bedöms ha sjunkit jämfört med 2010.

EKONOMI

Driftredovisning	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Tkr				
Intäkter	394	334	733	0
Kostnader	-20 746	-18 476	-18 573	-19 663
Driftnetto	-20 352	-18 142	-17 840	-19 663
Budgetavvikelse	-1 377	1 262	1 823	

Verksamheten hade överskott med 1 823 tkr under 2011, då elevavgifterna till andra kommuners gymnasieskolor och fristående gymnasieskolor hamnade på en klart lägre nivå per elev än tidigare år. Grund till kostnadsänkningen är länets samverkansavtal och minskat elevunderlag. KomVux hade tack vare ett samverkansavtal med Hagfors ett överskott om 535 tkr. SFI fick ökade kostnader med 258 tkr för verksamheten pga ökat antal flyktingar/ensamkommande barn med högre krav

FRAMTID

- Eftersom länet samverkar kring gymnasiefrågorna kommer troligtvis platserna att ligga kvar på en lägre nivå om inte Kammarrätten ändrar beslut som förvaltningsrätten tidigare tagit.
- Från 2012 blir det färre barn som skall in i gymnasieskolan, vilket minskar kostnaden för gymnasieskolan.
- Kostnaden för vuxenutbildningen påverkas i mycket hög grad av arbetsmarknadsläget.
- SFI-utbildningen har under de senaste åren haft ökade kostnader då andelen ensamkommande barn och flyktingar har ökat.

Nyckeltal	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Gymnasieskola, kostnad per elev (snitt, tkr)	98,0	93,9	91,5	106,9
Vuxenskola, nettokostnad (tkr)	948	175	237	299
SFI, nettokostnad (tkr)	804	471	458	450
Antal elever, snitt:				
Gymnasiet	160	163	158	150
Gymnasiesär	10	12	11	10
Vuxenstuderande	31	30	22	-
SFI	20	30	22	-

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

MÅLTIDSVERKSAMHET

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

Verksamheten ansvarar för skolmåltider (förskola, fritidshem och grundskola) och måltider till äldreomsorgen (gruppboenden, servicehuset och för distribution till pensionärer ute i samhället). Måltidsverksamheten säljer även luncher till El & Stålgymnasiet samt till vår personal.

ÅRETS HÄNDELSER

- Vid årsskiftet 2010/2011 öppnades två nya dagisavdelningar: på Heden och i Ransätersskolan, som får leveranser av mat och matvaror.
- En ökad satsning har gjorts på "hemlagad" mat.
- Ekologisk mjölk och filmjölk serveras i skolorna. Vi har även haft en ekologisk matdag. Äldreomsorgen har ekologiskt kaffe.
- Enkäter och matråd visade att eleverna uppskattade maten.
- Matsedlarna har planerats utifrån Livsmedelsverkets rekommendationer.
- Stor utbildningsinsats tillsammans med hushållnings-sällskapet där slutprodukten blir en kostpolicy för kommunen.

DRIFTSPROJEKT

- Tre nya stora golvgrutor (600 tkr) installerades.
- Nya möbler i matsalen (200 tkr) har köpts in.

MÅL OCH UPPFYLLELSE

För 2011 fanns inga framtagna mål.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	3 391	3 146	3 173	3 131
Kostnader	-7 621	-7 599	-7 472	-7 532
Driftnetto	-4 230	-4 453	-4 299	-4 401
Budgetavvikelse	64	-100	102	

Verksamheten visade ett överskott med 102 tkr.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012
Budgetmålet är klarat för 2011 och förväntas klaras även 2012.

FRAMTID

- Nya leverantörer av matvaror under 2012.
- Kostenheten kommer även i fortsättningen att satsa på hemlagad mat utan onödiga tillsatser.
- Livsmedelslagstiftningen ställer högre krav. Bland annat kommer krav på att kvalitetssäkring och riskanalyser ska utföras på samtliga enheter. Detta kräver kompetensutveckling av personalen.
- Matsedeln skall näringsberäknas och under 2012 skall ett dataprogram inköpas.

Nyckeltal	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Skolköket totalt antal portioner (snitt)	112 500	119 400	119 700	-
- Förskola (3 mål / dag)	30 600	31 900	35 400	-
- Fritidshem (2 mål / dag)	12 900	16 400	16 800	-
- Grundskola/Fritids (1 mål / dag)	69 000	71 100	67 500	-
Äldreomsorg totalt antal portioner (snitt)	46 890	47 410	45 871	47 000
- ÄO lunch (1 mål / dag)	33 520	33 845	32 031	32300
- ÄO helpension (5 mål / dag)	13 370	13 565	13 840	14700
Portionskostnad, kr (snitt):				
Skolkök*	40,07	36,34	36,48	-
Äldreomsorg	59,25	60,96	60,05	60,23

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

FRITID

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

Den fritidsverksamhet som ligger inom Kultur- och fritidsverksamheten består av Forsnäsbadet (entreprenad, vi står för hyran), fritidsgård, allmän fritidsverksamhet, SuToHaMudanser (ungdomsdanser för Sunne, Torsby, Hagfors och Munkfors kommuner) samt föreningsbidrag. Vi har 19 mil vandringsleder, 3 naturisbanor: Ransäterskolan, Gaddevi i Bliå och Mossängen samt skidspår: Två elljusspår i Ransäter, spår på äng utanför Ransäters Hembygdsgård, Hagalund (uppe vid gamla soptippen) och spår vid Ransätersskolan. Under KS ligger bidrag till IFK Munkfors och träningsplaner samt isbanor.

ÅRETS HÄNDELSER

- Vi har tittat på flera olika lokaler som skulle kunna användas som fritidsgård/allaktivitetshus. Vi kommer att leta vidare för att finna den rätta lokalen.
- Local Hero har besökt fritidsgården under en helg. Det är ett demokratiprojekt som arbetar förebyggande mot droger. Våra graffitimålare erhöll 5 tkr för att kunna bygga en mobil vägg.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Kommunens invånare skall få tillgång till ett varierat, rikt och jämställt fritids- och kulturutbud.

- Indikator: I samråd med ungdomsrådet genomförs en större enkätundersökning vartannat år, för att få reda på ungdomarnas önskemål om öppettider och innehåll. Första enkäten gjordes hösten 2010.

Målet är uppfyllt

Enkätundersökning har genomförts.

Analys och åtgärder för att nå målen 2012

Nästa enkätundersökning skall göras under 2012.

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga nära standardkostnad och riksnitt för landets kommuner

- Indikator: Kostnaden för fritid skall ligga under riksnittets kostnad/invånare.

Målet är inte uppfyllt

- Nettokostnad per invånare år 2010 var 1413 kr, riksnittet 1188 kr. Nettokostnad per invånare innefattar fritidsverksamhet som bedrivs både under KUB (54 % år 2011) och KS (46 % år 2011). Utfallet för 2011 bedöms ligga över riksnittet.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	469	495	300	0
Kostnader	-2 556	-2 446	-1 968	-1 613
Driftnetto	-2 087	-1 951	-1 668	-1 613
Budgetavvikelse	-55	-368	-55	

Verksamheten gjorde ett underskott med -55 tkr mot budget. Här redovisas endast verksamhet inom KUB.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012

Verksamheten visade underskott på hyran av Forsnäsbadet med -43,0, vilket är svårt för nämnden att påverka. Eftersom en stor del av kostnaderna för Fritid ligger inom kommunstyrelsen, bör en samlad analys göras, innan åtgärder vidtas.

FRAMTIDEN

- Gårdsråd kommer att hållas en gång i månaden.
- Nystart av ungdomsrådet.
- Få till mer samverkan med studieförbund och föreningsliv.
- Fortsätta att leta efter en bra lokal till fritidsgård/ allaktivitetshus.

Nyckeltal				
	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Nettokostnad per invånare* (kr)	916	1107	837	808

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

*Nettokostnad innefattar verksamhet från både KUB och KS.

KULTUR

Ansvarig nämnd: Kultur- och utbildningsnämnden

I Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för verksamheterna bibliotek, musikskola, kulturarrangemang, skulpturhus samt stöd till studieorganisationerna. Stöd till Stiftelsen Erlander ligger under Kommunstyrelsen.

ÅRETS HÄNDELSER

- Kulturprojekt – Skapande Skola för elever i åk 1-9.
- Ökad datorisering av bibliotekets tjänster.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål: Kommunens invånare skall få tillgång till ett varierat, rikt och jämställt fritids- och kulturutbud.

- Indikatorer: En enkät om biblioteksverksamheten vad gäller bl.a. öppettider, personal, service skall genomföras vartannat år med början 2011.

Målet är uppfyllt

- Enkätundersökning har genomförts och våra kunder är mycket nöjda med vår verksamhet.

Mål: Verksamhetens kostnader skall ligga nära standardkostnad och riksnitt för landets kommuner

- Indikator: Kostnaden för kultur skall ligga under riksnittets kostnad/invånare.

Målet är uppfyllt

- Kommunens totala nettokostnad för kulturverksamhet per invånare år 2010 var 763 kr, riksnittet 935 kr. Därav var Munkfors respektive rikets nettokostnader: Bibliotek: 425 kr resp 442 kr, Musikskola: 119 kr resp 228 kr, Stöd till studieorganisationer: 18 kr resp 40 kr. Nettokostnad per invånare innefattar kulturverksamhet som bedrivs både under KUB (95 % år 2011) och KS (5 % år 2011). Bedömningen är att Kultur- och utbildningsnämndens nettokostnader ligger under riksgenomsnittet även år 2011.

FRAMTIDEN

- Enligt den nya skollagen skall samtliga skolor ha ett skolbibliotek.
- Biblioteket skall rustas för framtida digitala medier.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	130	176	109	70
Kostnader	-2 620	-1 987	-1 795	-1 703
Driftnetto	-2 490	-1 811	-1 686	-1 633
Budgetavvikelse	-3	-199	-53	

Verksamheten har ett underskott mot budget på – 53 tkr. Här redovisas endast verksamhet inom KUB.

Analys och åtgärder för att klara budget 2012
Bättre kontroll av tillkommande kostnader för hyror.

Nyckeltal				
	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Nettokostnad*:				
Kr per inv (kr)	679	501	477	462
Bibliotek:				
Besök per dag (genomsnitt)	37	42	40	-
Utlåning per invånare (snitt)	5	5	5	-
Studieorganisationer:				
Bidrag per mottagare, tkr (snitt)	12	5	5	-
Antal organisationer	8	9	9	-
Skulpturhuset:				
Besökare per dag (snitt)	94	108	101	-
Musikskolan:				
Antal elever	78	62	ca 60	-

Tabell: Intern statistik, ej jämförbar med SCB.

Nettokostnad innefattar verksamhet från både KUB och KS.

VALNÄMNDEN

Valnämnden ansvarar för genomförande av allmänna val till riksdag samt landstings- och kommunfullmäktige. Därtill kommer ansvar för genomförande av val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

Kommunen är indelad i tre (3) valdistrikt: Munkfors centrala, Munkfors södra och Munkfors västra.

ÅRETS HÄNDELSE

- Inga val eller folkomröstningar genomfördes under 2011.
- Ny valnämndssekreterare, David Falk, tillträdde under 2011. Han ersatte Lisa Högvist.

MÅL OCH UPPFYLLELSE

För 2011 fanns inga framtagna mål.

EKONOMI

Driftredovisning				
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Intäkter	73	73	0	0
Kostnader	-73	-132	-3	-5
Driftnetto	0	-59	-3	-5
Budgetavvikelse	50	-11	2	

Driftsbudgeten slutade på ett överskott med 2 tkr.

FRAMTIDEN

2012: Inga planerade val eller folkomröstningar

2013: Inga planerade val eller folkomröstningar

2014: Allmänna val till riksdagen, landstings- och kommunfullmäktige samt val till Europaparlamentet

GEMENSAMMA NÄMNDER MED ANDRA KOMMUNER

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Miljö- och byggnämnden bedrivs i samverkan mellan Forshaga och Munkfors kommuner. Forshaga kommun ansvarar för driften. Nämnden är den lokala tillsynsmyndigheten när det gäller frågor som rör miljö- och hälsoskydd, byggnadsärenden och trafik i Forshaga och Munkfors kommuner.

ÅRETS HÄNDELSER

- En detaljplan för nytt industriområde vid Fryksdalsvägen i Munkfors tagits fram under året, vann laga kraft 2011-10-03.
- Kommunfullmäktige i respektive kommun har fattat beslut om att miljö- och byggnämnden ska ta sköta tillsynen av försäljning av folköl och tobak respektive receptfria läkemedel.
- En ny plan- och bygglag har trätt i kraft och nämnden har antagit en ny bygglovstaxa.

EKONOMI

Verksamheten visar en positiv budgetavvikelse med 0,3 mkr, bl a genom ökade intäkter från bygglov och hälsoskydd.

FRAMTID

- Nya tillsynsområden, folköl och tobak, samt vissa receptfria läkemedel som påverkar förvaltningen både genom ökad tidsåtgång och nya intäkter.
- Vi vet ännu mindre än tidigare år hur det kommer att bli med byggärenden under kommande år. Om det minskar på grund av att många tidigare lade sina byggen på grund av den nya plan- och bygglagen och om hur lågkonjunkturen påverkar byggsektorn.

Nyckeltal		
	2010	2011
Antal miljöärenden	666	685
Antal byggärenden	223	271
Antal bostadsanpassningar	151	178
Intäkter byggärenden (tkr)	485	569
Intäkter miljöärenden (tkr)	862	845

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Överförmyndarnämnden bedrivs i samverkan för Forshaga, Grums, Hagfors, Kil och Munkfors kommuner. Forshaga kommun ansvarar för driften. Överförmyndarverksamheten är en obligatorisk verksamhet som har till huvuduppgift att kontrollera det arbete som gode män, förvaltare och förmyndare gör för de personer som inte själva kan utföra sina angelägenheter.

ÅRETS HÄNDELSER

- Överförmyndarnämnd i samverkan för Forshaga, Grums, Hagfors, Kil och Munkfors kommuner bildades den 1 januari 2011. Med bildandet av en gemensam överförmyndarnämnd upphörde överförmyndarverksamhet i de enskilda kommunerna.
- Överförmyndarkontoret bildades stegvis genom ett successivt övertagande av de lokala verksamheterna. Övertagandet slutfördes under juni 2011, i enlighet med den antagna tidsplanen.
- Under hösten har handläggarna startat arbetet med att ta fram gemensamma rutiner och gemensamma blanketter för att säkerställa en entydig kommunikation med allmänheten och med andra myndigheter.

EKONOMI

Verksamheten visar en positiv budgetavvikelse med 0,3 mkr, som fördelas ut till kommunerna. Bl a har kostnader för arbetskraft varit lägre än budgeterat, delvis pga att utbildningskostnaderna varit mycket låga.

FRAMTID

- Den största utmaningen inför framtiden är att lyckas arbeta fram gemensamma rutiner.
- Överförmyndarkontoret behöver bli bättre på att uppnå mål i enlighet med skyndsamhets- och rättssäkerhetskraven.
- Överförmyndarkontoret vill införa en tradition av regelbundna och återkommande utbildningstillfällen för ställföreträdare, både gode män och förvaltare för vuxna, samt gode män för ensamkommande barn.

Nyckeltal		
	2010	2011
Antal ärenden totalt	678	633
Antal ärenden Munkfors kommun	67	53

VERKSAMHETERNA

KARLSTADSREGIONENS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Räddningstjänsten Karlstadsregionen är ett kommunalförbund som på bred front arbetar med trygghets- och säkerhetsrelaterade frågor i Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad, Kil och Munkfors. Arbetet bedrivs förebyggande och operativt på hela riskskalan – från oönskade vardagshändelser och olyckor till större samhällsstörningar.

ÅRETS HÄNDELSE

- Munkfors kommun ansluter till förbundet den 1 januari 2011.
- Under året har ett nytt jämställdhetsintegrerat handlingsprogram utifrån Lagen om skydd mot olyckor tagits fram.
- Risk- och sårbarhetsanalyser, handlingsplaner för stärkt krishanteringsförmåga samt reviderade krisledningsplaner har tagits fram för samtliga medlemskommuner.
- Informationskampanjerna "Susanne vet vad hon ska göra när ingenting fungerar" och "Jag släckte ljusen" har genomförts med stor uppmärksamhet.
- Till hushållen i Munkfors har informationsbroschyren "Var beredd" skickats ut.
- Satsning har skett på station Munkfors med inköp och utbildning i defibrillator och syrgas samt nya larmkläder.

- Som ny förbundsmedlem har Munkfors kommun också fått särskild information om förebyggande arbete och SBA.

EKONOMI

Årets resultat uppgår till +2,2 mnkr, vilket är 1,7 mkr bättre än budget. Större budgetavvikelser noteras avseende förbundets pensionsåtaganden. Reserverade medel för RAKEL och ökade lokalhyror har inte ianspråktagits under året.

FRAMTID

- Investering i nytt räddningsfordon för station Munkfors under 2012.
- Investering i digital larmning och radiolänkförbindelse till station Munkfors.
- RAKEL – nytt radiokommunikationssystem för effektiv ledning införs.

Nyckeltal	2010	2011
Antal larm Munkfors station	-	77

DE KOMMUNALA BOLAGEN

MUNKFORSBOSTÄDER AB

Bolaget förvaltar och äger fast egendom samt bedriver därmed förenlig verksamhet inom Munkfors kommun. Bolaget är ett helägt dotterbolag till Munkfors kommun. Bolaget har haft 0,1 anställd under räkenskapsåret. Verkställande ledning på deltid medan administrativ förvaltning, skötsel och underhåll av byggnader ombesörjes av HSB Värmland. Vid årets slut uppgick antalet bostadshus som ägs av bolaget till 245 bostäder och 24 lokaler.

ÅRETS HÄNDELSER

- Arbetsgruppen angående bostadsförsörjning och Munkforsbostäder AB lämnade sin rapport med ett antal förslag till åtgärder som Munkforsbostäder arbetat vidare med.
- Samarbete med Statens bostadsomvandling (Sbo) om tillgänglighetsanpassning av Sunnmans väg 25-29.
- Samlad fastighetsförvaltning. Munkforsbostäder har tagit över administrativ förvaltning, fastighetsförvaltning och skötsel (inre och yttre) i egen regi. Detta har samordnats med kommunens fastighetsförvaltning.
- Antalet lediga lägenheter har minskat från 29 vid årets början till 20 vid årets slut.

EKONOMI

Resultatet visar underskott på -0,8 mkr (år 2010: -1,4 mkr) Främsta orsaker till underskottet är för låga hyresnivåer och något för hög vakansgrad.

FRAMTID

- Tillgänglighetsanpassningen av Sunnmans väg 25-29 kommer att bli årets stora fråga.

Nyckeltal	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Omsättning, tkr	14 937	11 440
Resultat efter finansiella poster, tkr	-1 405	-796
Balansomslutning, tkr	43 794	41 703
Kassalikviditet, %	227	260
Räntabilitet på totalt kapital, %	-3,2	-1,9
Soliditet, %	14	13
Intäktsbortfall bostäder %	10	9

MUNKFORS ENERGI AB

Bolaget producerar fjärrvärme till industri, bostadsbolag, kommunen och ca 500 villor. Bolaget är ett delägt dotterbolag till Munkfors kommun med 60 %. Böhler Uddeholm Precision Strip äger 40 %. Bolaget har haft 7 anställda under året.

ÅRETS HÄNDELSER

- Byggnation av ny pannanläggning har pågått hela verksamhetsåret. Intrimning pågår fortfarande. Investeringen har finansierats med 95 mkr i nya lån.

EKONOMI

Resultatet före bokslutsdispositioner visar överskott med 0,6 mkr (2010: 0,9 mkr).

FRAMTID

- Styrelsen har fattat beslut om oförändrade fjärrvärmetaxor för år 2012.
- För 2012 förväntas ett positivt resultat, som successivt bör kunna förbättras ytterligare för de närmast efterföljande åren.

Nyckeltal	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Omsättning, tkr	32 698	27 104
Resultat efter finansiella poster, tkr	939	648
Balansomslutning, tkr	80 152	144 696
Kassalikviditet, %	54	33
Räntabilitet på totalt kapital, %	1,2	0,4
Soliditet, %	15	9

RÄKENSKAPERNA

RESULTATRÄKNING

Tkr		Kommunen		Sammanställd redovisning		
		Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011	
	Verksamhetens intäkter	Not 1	69 303	79 432	99 284	102 094
	Verksamhetens kostnader	Not 2	-241 218	-255 372	-266 548	-272 951
	Av- och nedskrivningar	Not 3	-9 601	-7 892	-13 660	-11 299
	Verksamhetens nettokostnader		-181 516	-183 832	-180 924	-182 156
	Skatteintäkter	Not 4	130 997	130 281	130 997	130 281
	Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	58 638	54 173	58 638	54 173
	Finansiella intäkter	Not 6	158	1 002	171	855
	Finansiella kostnader	Not 7	-1 391	-1 369	-3 890	-3 306
	Resultat före extraordinära poster		6 886	255	4 992	-153
	Skattekostnad				-3	-6
	ÅRETS RESULTAT	Not 8	6 886	255	4 989	-159

KASSAFLÖDESANALYS

Tkr	Kommunen	
	Bokslut 2010	Bokslut 2011
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	6 886	255
Justering för av- och nedskrivningar	Not 3 9 601	7 892
Justering för gjorda/anspråkstagna avsättningar	Not 9, 10 460	784
Justeringar för övriga inte likviditetspåverkande poster	Not 11, 12 1150	
<i>Medel för verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	18 097	8 931
Ökning(-) / Minskning(+) kortfristiga fordringar	-5 352	-1 646
Ökning(-) / Minskning(+) förråd och varulager		
Ökning(+) / Minskning(-) kortfristiga skulder	128	-5 693
Kassaflöde från den löpande verksamheten	12 873	1 592
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i immateriella anläggningstillgångar		
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		
Investering i materiella anläggningstillgångar	-2 422	-4 041
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 13 16 945	
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	14 523	-4 041
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyupptagna lån	Not 22 7 000	36 445
Amorteringar av långfristiga skulder	Not 22 -8 920	-10 163
Ökning långfristiga fordringar	-800	-36 731
Minskning av långfristiga fordringar	115	
Övriga finansiella poster		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-2 605	-10 449
ÅRETS KASSAFLÖDE	24 791	-12 898
Likvida medel vid årets början	8 778	33 569
Likvida medel vid årets slut	33 569	20 671

BALANSRÄKNING

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
TILLGÅNGAR				
Materiella anläggningstillgångar	114 558	110 708	193 837	228 615
- därav mark, byggnader, tekn anläggningar	Not 14 113 028	106 686	153 901	146 399
- därav maskiner och inventarier	Not 15 1 530	4 022	39 936	82 216
Finansiella anläggningstillgångar	Not 16 7 471	44 202	1 681	38 452
Summa anläggningstillgångar	122 029	154 910	195 518	267 067
Förråd mm			756	1 114
Kortfristiga fordringar	Not 17 23 981	25 627	28 023	27 899
Kassa och bank	Not 18 33 569	20 671	41 063	27 376
Summa omsättningstillgångar	57 550	46 298	69 842	56 389
SUMMA TILLGÅNGAR	179 579	201 208	265 360	323 456
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	Not 19 92 648	92 903	96 166	98 325
- därav årets resultat	6 886	255	4 988	-159
Avsatt till pensioner	Not 20 3 091	3 677	3 091	3 677
Övriga avsättningar	Not 21 951	1 149	3 744	2 824
Summa avsättningar	4 042	4 826	6 835	6 501
Långfristiga skulder	Not 22 29 413	55 695	95 314	159 273
Kortfristiga skulder	Not 23 53 476	47 784	67 045	59 357
Summa skulder	82 889	103 479	162 359	218 630
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	179 579	201 208	265 360	323 456
Panter och ansvarsförbindelser				
Ställda panter	Inga	Inga	Inga	Inga
Pensionsförpliktelser som inte upptagits i BR	Not 24 99 652	111 443	99 652	111 443
Övriga ansvars- och borgensförbindelser	Not 25 136 297	146 073	136 297	146 073
Beviljad checkräkningskredit	22 500	22 500		

NOTER

Tkr		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Not 1	Verksamhetens intäkter				
	Verksamhetens intäkter enligt driftredovisning	129 764	127 284		
	Avgår interna poster mellan förvaltningarna	-60 509	-56 087		
	Tillkommer internt kompletteringspensionspålägg		7 479		
	Tillkommer övriga intäkter		756		
	<i>Tillkommer jämförelsestörande poster:</i>				
	Realisationsvinster försäljning anläggningstillg	48			
	Summa verksamhetens externa intäkter	69 303	79 432	108 684	107 634
	Avgår koncerninterna intäkter			-9 400	-5 540
	Summa koncernens externa intäkter			99 284	102 094
Not 2	Verksamhetens kostnader				
	Verksamhetens kostnader enl driftredovisning	311 840	312 455		
	Avgår interna poster mellan förvaltningarna	-60 509	-56 087		
	Avgår interna kapitalkostnader	-14 602	-12 540		
	Avgår fin. kostn som belastat driftredovisn	-19	-17		
	Avgår internt kompletteringspensionspålägg	-7 082			
	Tillk kostn för pensionsutbet inkl löneskatt	5 177	5 798		
	Tillk pensionsförmåner (intj from 1998)	4 743	5 011		
	Tillkommer övriga kostnader	472	752		
	<i>Tillkommer jämförelsestörande poster:</i>				
	Realisationsförluster fsg anläggningstillgångar	1 198			
	Summa verksamhetens externa kostnader	241 218	255 372	275 948	278 491
	Avgår koncerninterna kostnader			-9 400	-5 540
	Summa koncernens externa kostnader			266 548	272 951
Not 3	Avskrivningar/nedskrivningar				
	Avskrivningar enligt nominell metod (inkl årets 2011)	8 797	7 892	12 856	11 299
	Avskrivning årets investeringar kommun	273		273	
	Nedskrivning	531		531	
		9 601	7 892	13 660	11 299
Not 4	Skatteintäkter				
	Preliminär kommunalskatt	129 159	126 990	129 159	126 990
	Prognos slutlig kommunalskatt	1 740	2 741	1 740	2 741
	Slutavräkning föregående års prognos	98	550	98	550
		130 997	130 281	130 997	130 281

RÄKENSKAPERNA

Tkr		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Not 5	Generella statsbidrag och utjämnin				
	Inkomstutjämningsbidrag	39 263	42 111	39 263	42 111
	Strukturbidrag	2 599	2 567	2 599	2 567
	Införandebidrag	466		466	
	Införandeavgift				
	Kostnadsutjämningsbidrag	5 739	1 538	5 739	1 538
	Regleringsbidrag	979	3 859	979	3 859
	Regleringsavgift				
	Konjunkturstöd	3 721		3 721	
	Kommunal fastighetsavgift	6 034	6 037	6 034	6 037
	Utjämningsavgift LSS	-163	-1 939	-163	-1 939
		58 638	54 173	58 638	54 173
Not 6	Finansiella intäkter				
	Räntor utlåning i koncernen	6	83		
	Räntor på rörliga medel	86	520		
	Räntebidrag	29	3		
	Ränteintäkter kundfordringar	37	34		
	Övriga finansiella intäkter	0	362		
		158	1 002		
Not 7	Finansiella kostnader				
	Räntekostnader inom koncern	35	113		
	Räntor på anläggningslån	1 298	1 177		
	Ränta på pensioner	36	62		
	Kostnader belastade driftredov	19	17		
	Övriga finansiella kostnader	3			
		1 391	1 369		
Not 8	Kommunallagens balanskrav				
	Årets resultat	6 886	255		
	Realisationsförlust	1 198			
	Realisationsvinst	-48			
		8 036	255		
Not 9	Avsättning marktäckning				
	Avsatt för marktäckning soptipp	916	1 149		
	Årets disposition	-927	-951		
	Summa förändring avsättning	-11	198		
Not 10	Avsättning intjänade pensioner				
	Avsättning ordinarie pensioner	-570	93		
	Finansiell kostnad	36	62		
	Nettodisposition avs garantipensioner	913	316		
	Löneskatt	91	115		
	Summa förändring av pensionsskuld	470	586		
Not 11	Realisationsvinster				
	Diverse mark	48			
		48	0		
Not 12	Realisationsförluster				
	Hagalundskolan	1 198			
		1 198	0		

RÄKENSKAPERNA

Tkr		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Not 13	Avyttring anläggningstillgångar				
	Hagalundskolan	230			
	Vårdcentralen	16 667			
	Diverse mark	48			
		16 945	0		
Not 14	Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
	Markreserv				
	Anskaffningsvärde	285	285		
	Ackumulerade avskrivningar	0	0		
	Utgående bokfört värde	285	285		
	Verksamhetsfastigheter				
	Anskaffningsvärde	71 276	71 276		
	Ackumulerade avskrivningar*	-41 149	-43 500		
	Utgående bokfört värde	30 127	27 776		
	<i>*)Varav nedskrivning 530 tkr år 2010</i>				
	Fastigheter för affärsverksamhet				
	Anskaffningsvärde	70 764	71 200		
	Ackumulerade avskrivningar	-28 928	-30 853		
	Utgående bokfört värde	41 836	40 347		
	Publika fastigheter				
	Anskaffningsvärde	52 643	53 179		
	Ackumulerade avskrivningar	-29 595	-31 684		
	Utgående bokfört värde	23 048	21 495		
	Fastigheter för annan verksamhet				
	Anskaffningsvärde	31 332	31 332		
	Ackumulerade avskrivningar	-13 600	-14 549		
	Utgående bokfört värde	17 732	16 783		
	Totalt				
	Anskaffningsvärde	226 300	227 272	294 081	295 053
	Ackumulerade avskrivningar	-113 272	-120 586	-140 180	-148 654
	Utgående bokfört värde	113 028	106 686	153 901	146 399
Not 15	Maskiner och inventarier				
	Anskaffningsvärde	3 305	6 374	88 905	129 666
	Ackumulerade avskrivningar	-1 775	-2 352	-48 970	-47 450
		1 530	4 022	39 936	82 216
Not 16	Finansiella anläggningstillgångar				
	Aktier i dotterbolag				
	Munkforsbostäder AB	4 590	4 590		
	Munkfors Värmeverk AB	1 200	1 200		
	Övriga aktier och andelar				
	Värmlandstrafik AB	268	268	268	268
	Värmlands skogsägare	53	53	53	53
	Kommuninvest	980	980	980	980
	Långfristiga fordringar				

RÄKENSKAPERNA

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Hagfors kommun	380	666	380	666
Riksb. koop hyresrättsför Munkfors äldrebo- städer		36 445		36 445
	7 471	44 202	1 681	38 412
<p><u>Kommuninvest</u>: Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemmissioner om sammanlagt 210.200 kr för Munkfors kommun. Munkfors kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2011-12-31 till 980 t kr.</p> <p><u>Hagfors kommun</u>: Avser en förskottering till Vägverket för rv 62 som Hagfors kommun har gjort. Utbetalningen är en delbetalning av totalt prel 950 tkr, beslutat 2006-12-19 KF § 52.</p> <p><u>Riksbbyggens kooperativa hyresrättsförening Munkfors äldrebo- städer</u>: Avser att kommunen har lånat beloppet hos Kommuninvest för att sedan i sin tur låna ut till föreningen. Lånet ersatte ett motsvarande lån som föreningen hade för köpet av fastigheterna och som kommunen stod som borgenär för.</p>				
Not 17	Fordringar			
Fakturafordringar	5 363	6 810		7 039
Statsbidragsfordringar	403	458		458
Handkassor	15	2		2
EU-bidrag	1 922			
Avräkning F-skatt	2 529	2 529		2 529
Upplupna skatteintäkter	3 267	6 736		6 741
Förutbetalda kostnader	3 783	3 255		4 782
Övriga fordringar	6 699	5 837		6 348
	23 981	25 627		27 899
Not 18	Kassa och bank			
Kassa	23	47		
Plusgiro	32 672	5 938		
Bank	874	14 686		
	33 569	20 671		
Not 19	Eget kapital			
Ingående eget kapital	85 761	92 648		
Årets resultat	6 886	255		
	92 648	92 903		
Anläggningskapital	88 575	94 389		
Rörelsekapital	4 073	-1 486		
	92 648	92 903		
Not 20	Avsatt till pensioner			
Ingående avsättningar	2 109	1 575		
Nya förpliktelser under året	539	1 607		
<i>Varav Nyintjänad pension</i>	1 072	1 267		
<i>Varav Ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	36	62		
<i>Varav Ändring av försäkringstekniska grunder</i>	0	237		
<i>Varav Pension till efterlevande</i>	280	168		
<i>Varav Övrig post</i>	-849	-127		
Årets utbetalningar	-160	-223		
Summa avsatt till pensioner	2 488	2 959		
Förändring av löneskatt	603	718		
Summa avsatt till pensioner (Utg. avsättning)	3 091	3 677		
Aktualiseringsgrad		95%		

RÄKENSKAPERNA

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
	Effekt år 2011 av sänkt diskonteringsränta: Pensionsförpliktelse: +237 tkr. Löneskatt: ca +57 tkr.			
	Specifikation - avsatt till pensioner			
	Särskild avtalspension/ålderspension	1 985	1 689	
	Förmånsbestämd/kompl pension	913	1 229	
	Ålderspension	159	0	
	Pension till efterlevande	280	168	
	Övrig post	-849	-127	
	Summa pensioner	2 488	2 959	
	Löneskatt	603	718	
	Summa avsatt till pensioner	3 091	3 677	
	Antal visstidsförordnanden:			
	Politiker	3	3	
Not 21	Övriga avsättningar			
	Marktäckning soptipp	951	1 149	951
	Latent skatt obeskattade reserver			2 793
		951	1 149	3 744
Not 22	Långfristiga skulder			
	Långfristig upplåning	29 413	55 695	
		29 413	55 695	
	Kommunens lån per kreditgivare			
	Swedbank Hypotek AB	3 250		
	Värmlands Provinsbank	9 163	2 250	
	Kommuninvest	22 000	58 445	
	Summa upplåning	34 413	60 695	
	Exkl budgeterad amortering nästkommande år	-5 000	-5 000	
		29 413	55 695	
	Av totalbeloppet 2011-12-31 förfaller 13 % år 2012, 16 % 2014, samt 12 % 2015. Nyupptagna lån 2011: Kommuninvest 36.445 tkr.			
Not 23	Kortfristiga skulder			
	Bankkredit utnyttjat			1 058
	Leverantörsskulder	10 858	10 095	15 269
	Anställdas skatter	2 343	2 340	2 340
	Semesterlöneskuld och övertidsskuld	10 154	10 426	10 691
	Timlöner mm avs december	2 233	2 302	2 374
	Arbetsgivaravgifter	2 712	2 710	2 863
	Amorteringsdel av långfristig upplåning	5 000	5 000	8 430
	Upplupna räntor på lån	569	503	968
	Pensioner individuell del mm inkl löneskatt	5 845	6 196	6 196
	Förutbetalda skatteintäkter	4 536		
	Övriga skulder	9 226	8 212	9 168
		53 476	47 784	59 357

RÄKENSKAPERNA

Tkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Not 24	Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna			
	75 628	79 061		
Ingående ansvarsförbindelse				
Aktualisering	0	0		
Ränteuppräknig	1 513	1 608		
Basbeloppsuppräknig	-346	982		
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	10 636		
Övrig post	6 801	1 427		
Årets utbetalningar	-3 400	-4 026		
Summa pensionsförpliktelser	80 196	89 688		
Löneskatt	19 455	21 755		
Utgående ansvarsförbindelse	99 651	111 443		
	Kommunen tryggar pensioner för förmånsbestämd ålderspension genom en försäkringslösning. Den totala förpliktelsen har minskat med ca 6 mkr genom detta. Inga överskottsmedel finns i försäkringen. Effekt år 2011 av sänkt diskonteringsränta: Ansvarsförbindelse: +6 271 tkr. Löneskatt: +1 521 tkr.			
Not 25	Ansvars- och borgensförbindelser			
Munkförsbostäder AB	42 711	33 154	42 711	33 154
Munkfors Energi AB	54 505	109 350	54 505	109 350
Summa kommunala bolag	97 216	142 504	97 216	142 504
Egnahems- och bostadslån	185	114	185	114
Raissi Resort AB (resecentrum)	1 791	1 791	1 791	1 791
Hembygdsföreningen i Ransäter	105	75	105	75
IFK Munkfors		1 590		1 590
Riksb. Koop. förening Munkfors äldrebo- städer	37 000	0	37 000	0
Summa övriga	39 081	3 570	39 081	3 570
Leasingåtaganden (saknas)				
	136 297	146 073	136 297	146 073
	Borgensförluster under året (inga har uppstått)			

Leasing

Leasingavgifter avseende kontorsmaskiner, personbilar, pumpstationer och trygghetslarm har redovisats som operationella leasingavtal. Kommunens operationella leasingavgifter för året uppgår till 1 356 tkr.

Solidarisk borgen Kommuninvest

Munkfors kommun har i oktober 2004 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2011-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga dessa kommuner har ingåtts ett regressavtal om hur ansvaret skall fördelas på varje medlemskommun vid ett eventuellt infriande av borgensansvaret. Principerna för denna fördelning sker efter en beräkningsmodell grundad på samtliga medlemskommuners respektive andel lån och andel insatskapital hos Kommuninvest.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Munkfors kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2011-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 224 781 496 815 kronor och totala tillgångar till 223 342 743 649 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 236 196 706 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 234 711 501 kronor.

Visstidsförordnaden

Munkfors kommun har inga förpliktelser för vistidspension för anställd personal, eftersom ingen är anställd med särskilt vistidsförordnande. Kommunstyrelsens ordförande som fullgör sitt uppdrag på heltid, omfattas av pensionsreglemente för förtroendemän (PRF-KL) där rätt till vistidspension ingår. Vistidspensionen utbetalas fram till tidpunkten för ålderspensionen. För att erhålla full vistidspension krävs 12 års pensionsgrundande tid.

VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET

Verksamheten omfattar det kommunaltekniska området avseende vatten- och avloppshantering i kommunen. Enligt lag om allmänna vattentjänster ska verksamheten redovisas särskild från övriga verksamheter med egen resultat- och balansräkning.

Nyckeltal				
	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011
Antal abonnemang	1 653	1 649	1 656	-
Omsättning, tkr	11 054	11 093	11 675	-
Resultat efter finansiella poster, tkr	-1 784	-1 803	-4 368	-
Balansomslutning	42 278	41 836	40 347	-

ÅRETS HÄNDELSER

- Efter två hårda vintrar med djup tjäle upptäcktes under våren ett stort antal läckor. Vid läcksökning i delar av Munkerud och Mossängen hittades ytterligare 23 läckor. Totalt lagades 48 läckor under året. Vattenanvändningen minskade från 66 m³/timme som mest under våren, till 44 m³/timme vid årsskiftet.
- Dagvattenomläggning på Lantmannastigen
- Ny taxa arbetades fram för VA-verksamheten som gäller från och med 1 januari 2012
- Övergång till Future, nytt debiteringssystem för vatten, avlopp och renhållning.

EKONOMI

Årets resultat efter finansiella kostnader uppgår till -4 368 tkr vilket ger en TG om knappt 73 %. Kostnaderna är förhål-

landevis höga och taxan är bland de högsta i Sverige för vatten och avlopp.

FRAMTID

Vatten och avloppsverksamheten har dragits med under skott under flera år samt höga och ökande kostnader. Kostnaderna kan förklaras med:

- Stora förluster ur vattenledningsnätet, vi köper ca. 50 % mer från Hagfors än vad vi debiterar kund.
- Vattenanvändningen och antalet invånare minskar, vilket minskar intäkterna. Mängden rör och andra fasta kostnader i form av rörledning från Hagfors och avloppsreningsverk minskar emellertid inte. Längden dricks- och spillvattenrör är dubbelt så lång per invånare än i andra kommuner av samma storlek. Andelen av befolkningen som är anslutna till kommunalt vatten och avlopp är hög.
- Underhåll på vatten-/avloppsledningsnätet har under tidigare år gjorts främst som investeringar, vilket medför höga fasta kostnader.
- Kostnader för reparation och underhåll på avloppsreningsverken ökar. Samtidigt har kostnaderna för slamhantering ökat.
- Relativt kort reinvesteringstakt på VA-nätet ca 85 år.

Ett antal åtgärder kommer att vidtas framöver för att nå 100 % täckningsgrad och rymma verksamheten inom given budget:

- Genom läcksökning och lagning av läckor inom driftsbudgeten minskar förlusterna av dricksvatten.
- Se över efterlevnaden av beslut om bortkoppling av dagvatten.
- Fortsätta reinvestering i ledningsnätet enligt saneringsplanen utan att öka kapitalkostnaden.
- Ny taxa ger ca 600 000 kr ytterligare i intäkter/år.
- Översyn av beräkning av täckningsgrad.

Resultaträkning, Va-verksamhet				
Tkr		Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011
Verksamhetens intäkter	Not 1	11 054	11 093	11 675
Verksamhetens kostnader	Not 2	-9 188	-9 385	-12 464
Avskrivningar	Not 3	-1 772	-1 820	-1 625
Verksamhetens nettokostnad		93	-112	-2 715
Finansiella intäkter		0	0	0
Finansiella kostnader	Not 4	-1 877	-1 691	-1 653
Årets resultat	Not 5	-1 784	-1 803	-4 368

RÄKENSKAPERNA

Balansräkning, VA-verksamhet				
Tkr			Bokslut 2010	Bokslut 2011
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	Not 6		41 836	40 347
Omsättningstillgångar			0	0
Summa tillgångar			41 836	40 347
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	Not 7		-6 999	-11 624
Avräkningskonto mot kommunen	Not 8		48 835	51 971
Summa eget kapital, avsättningar och skulder			41 836	40 347

Noter, VA-verksamhet				
Tkr			Bokslut 2010	Bokslut 2011
Not 1 Verksamhetens intäkter			11 093	11 675
Brukningssavgifter			10296	11 002
Anläggningsavgifter och övriga intäkter			797	673
Not 2 Verksamhetens kostnader			-9 385	-12 434
Kostnader enl driftredovisning vsh 7652-7653 med avdrag för kapitaltjänstkostnader och plus personal och administrationskostnader.				
Not 3 Avskrivningar			-1 820	-1 925
Planenlig avskrivning anläggningstillgångar				
Not 4 Finansiella kostnader			-1 691	-1 653
Beräknad ränta motsvarande internränta på resterande anläggningssvärde				
Not 5 Resultat			-1 803	-4 367
Verklig täckningsgrad 72,8%. Intäkter 0,4 mkr lägre än budget, kostnader 4,7 mkr mer än beräknat				
Not 6 Anläggningstillgångar			41 836	40 347
Anskaffningsvärde 71 200 tkr, ackumulerade avskrivningar 30 853 tkr				
Not 7 Eget kapital			-6 999	-11 367
2011,2010, 2009, 2008 och 2007 års resultat				
Not 8 Avräkningskonto mot kommunen			48 835	51 714
Netto ej särredovisat mot kommunen (avsättningar, skulder och oms.tillgångar)				

REDOVISNINGSPRINCIPER

Munkfors kommun följer den kommunala redovisningslagen (KRL), övrig praxis och rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning (RKR), med vissa nedan redovisade undantag.

UNDANTAG FRÅN REKOMMENDATIONER

- Kommunen följer inte RKR:s rekommendation vad gäller avsättning till täckning av deponi. Kommunen gör en årlig avsättning. Rekommendationen är att en avsättning skall göras med hela det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen.
- Kommunen följer inte RKR:s rekommendation vad gäller anslutningsavgifter för VA. Vanligtvis görs endast enstaka (ca en per år) nyanslutningar av befintliga fastigheter. Då det rör sig om ringa belopp belastas innevarande år med hela intäkten och kostnaden. Vid ev investeringar i nya områden kommer kommunen att följa rekommendationen.

VÄSENTLIGA PRINCIPER

Nedan följer en kort beskrivning av vissa väsentliga principer som påverkar bokslut och redovisning:

- Leverantörsfakturor inkomna efter delårsskiftet, men hänförliga till redovisningsperioden, har i huvudsak skuldbokförts och belastat perioden.
- Utställda fakturor efter delårsskiftet, men hänförliga till redovisningsperioden, har i flertalet fall fordringsförts och tillgodogjorts periodens redovisning.
- Sociala avgifter och avgifter för kompletteringspension har belastat verksamheterna enligt SKL:s (Sveriges Kommuner och Landsting) rekommenderade procentpålägg.
- Kostnader för timanställda samt mer- och övertid som avser redovisningsperioden, men som utbetalas i efterhand, har skuldbokförts.
- Kostnads- och intäktsräntor hörande till redovisningsperioden, men där betalning sker efter delårsskiftet, har periodiserats som skuld resp fordran.
- Periodisering av skatteintäkter och statsbidrag sker enligt rekommendationer och anvisningar.
- Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus gjorda avskrivningar. Som anskaffningsvärde räknas investeringsutgift minskad med eventuella investeringsbidrag.
- Avskrivningar: Planenliga avskrivningarna har gjorts linjärt på tillgångarnas anskaffningsvärden enligt den

ekonomiska livslängden. Avskrivning påbörjas när en investering tas i bruk. För aktivering krävs belopp över 50 tkr och en ekonomisk livslängd på minst 3 år. Avskrivningstiderna följer i huvudsak rekommendationerna i RKR:s idéskrift. Följande avskrivningstider tillämpas för de vanligaste typerna av investeringar:

- Vatten- och avloppsledning: 50 år.
- Maskiner och utrustning för VA: 12 år.
- Gator, vägar och belysning: 33 år.
- Asfaltering: 10 år.
- Verksamhets- och industrifastigheter: 33 år.
- - IT/data: 5 år.
- Fordon: 5 år.
- Inventarier: 10 år.
- Kapitalkostnader har belastat verksamheterna med avskrivning och internränta. Kommunen följer SKL:s rekommendation om ränta på 4,3 % för år 2011.
- Pensionsskulden har skuldförts enligt den sk blandmodellen, vilket rekommenderas från SKL. Beloppen är beräknade enligt nya pensionsavtalsregler och nya beräkningsgrunder (RIPS 07). Beräkningarna görs i samband med årsbokslut och utförs av kommunens administratör KPA. Till dessa har lagts särskild löneskatt. Sedan bokslutet 2011 har även pensionsskulder för förtroendevalda (tre senaste kommunalråden) tagits med. Aktualiseringsgraden, dvs hur pass väl beräkningarna grundar sig på personernas reella historiska inkomster, uppgår till 95 % enligt pensionsadministratören. För resterande del har prognoser legat till grund.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Enligt KRL skall årsredovisningen även innehålla en så kallad sammanställd redovisning (koncernredovisning). Utgångspunkten för bokslutet är de fastställda balans- och resultaträkningarna för kommunen och dotterföretagen. Koncerninterna mellanhavanden, som fordringar, skulder, köp och försäljningar, har i allt väsentligt eliminerats. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapital som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Med proportionell konsolidering menas att om dotterföretagen inte är ägda till 100 % så tas endast ägda andelar med i koncernredovisningen. I koncernredovisningen har obeskattade reserver betraktats som eget kapital. Beräknad skatt på dessa obeskattade medel redovisas under rubriken avsättningar.

DRIFTREDOVISNING KF-VERKSAMHET

Tkr		Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse 2011
Kommunstyrelsen	Driftnetto	32 530	36 869	36 808	36 776	-32
- därav Allmänna avd	Driftnetto	25 053	27 553	26 129	28 358	2 229
- därav Tekniska avgiftsfinansierad	Driftnetto	-799	-727	1 472	-414	-1 886
- därav Tekniska skattefinansierad	Driftnetto	8 276	10 043	9 207	8 832	-375
Socialnämnd	Driftnetto	82 721	78 368	81 482	76 286	-5 196
- därav Förvaltningschef, inkl familjerådgivning	Driftnetto	4 398	4 445	4 026	4 239	213
- därav IFO inkl flykting o resurscenter	Driftnetto	13 135	9 333	10 095	10 404	309
- därav Handikappomsorg LSS	Driftnetto	12 422	11 935	12 230	12 440	210
- därav Äldreomsorg, inkl MAS	Driftnetto	52 766	52 655	55 131	49 203	-5 928
Kultur- och utbildningsnämnd	Driftnetto	71 293	66 780	66 878	66 759	-119
- därav Förv.chef, interk ers förskola och grundskola	Driftnetto	-2 462	-2 136	-929	-1 265	-336
- därav Förskola	Driftnetto	10 370	10 423	11 627	10 536	-1 091
- därav Grundskola inkl fritidshem	Driftnetto	34 226	32 136	30 687	30 178	-509
- därav Gymnasie och Komvux, inkl interk ers	Driftnetto	20 352	18 142	17 840	19 663	1 823
- därav Måltidsverksamhet	Driftnetto	4 230	4 453	4 299	4 401	102
- därav Kultur inkl bibliotek, musikskola	Driftnetto	2 490	1 811	1 686	1 633	-53
- därav Fritid	Driftnetto	2 087	1 951	1 668	1 613	-55
Valnämnd	Driftnetto	0	59	3	5	2
TOTALT	Driftnetto	186 544	182 076	185 184	179 826	-5 345

INVESTERINGSREDOVISNING

Investeringsredovisning					
Tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2010	Bokslut 2011	Budget 2011	Avvikelse 2011
Kommunstyrelse	9 799	2421	3 392	4 530	1 138
Socialnämnd	271	0	452	500	48
Kultur- och utbildningsnämnd	0	0	198	200	2
SUMMA	10 070	2 421	4 042	5 230	1 188

INVESTERINGSOBJEKT

NETTOINVESTERINGAR

Investeringsredovisning per projekt			
Tkr	Budget 2011	Utfall 2011	Avvikelse 2011
SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET			
Reinvestering asfalt	200	191	9
Gatubelysning o armaturer	750	205	545
GC-vägar nya och befintliga	500	140	360
Hissar till EU-standard	1 000	0	1 000
Soc IT-system Treserva pågående	500	452	48
Gemensamt datanät och datorarbetsplatser	280	280	0
Möbler matsal Forsnäs	200	198	2
Fastighetssystem Momentum	0	298	-298
Plogblad fastighetsskötseln	0	88	-88
Programvaror pågående(Office, PA, Informat)	0	1 257	-1 257
Oförutsedda investeringar – kokgrytor Forsnäs	500	497	3
Summa skattefinansierad verksamhet	3 930	3 606	324
AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET			
Byte V/A-ledningar	800	308	492
Inlösen pumpstationer	500	0	500
Ombyggnad reningsverk	0	128	-128
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	1 300	436	864
Totalt	5 230	4 042	1 188

ORDLISTA

Avsättningar: Är sådana förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är antingen osäkra eller sannolika till sin förekomst men, till skillnad från en skuld, är oviss till belopp och/eller den tidpunkt då de skall infrias.

Driftredovisning: Är en del av kommunens internredovisning och innehåller förutom alla externa poster även de poster som redovisas mellan olika nämnder, d v s de interna "affärer" som är en kostnad på ena nämnden och en intäkt på den andra. Denna redovisning skall ge en uppfattning om den reella verksamhetskostnaden och används bland annat vid vissa jämförelser. Nämndernas avvikelser mot budget räknas på denna nivå.

Eget kapital: Utgör kommunens förmögenhet, totala tillgångar minus totala skulder. Det egna kapitalet består av rörelsekapital och anläggningskapital.

Extern redovisning: Omfattar kommunens ekonomiska verksamhet i förhållande till omvärlden, d v s ekonomiska transaktioner med t ex leverantörer och kunder. Sammanfattas i resultat- och balansräkning.

Finansiella intäkter: Intäkter som kommer från placerade medel, till exempel ränta på bankkonto och intäkter genererade av pensionsförvaltningen.

Finansiella kostnader: Består främst av kostnader som kommer från upplåning och kostnader i pensionsförvaltningen. Finansnetto: Finansiella intäkter minus finansiella kostnader

Generella statsbidrag: Statsbidrag som inte är riktade till någon speciell verksamhet.

Intern redovisning: Har till uppgift att ge mer detaljerad information om kommunens organisation, d v s nämnder, förvaltningar och institutioner mm. Sammanfattas i drift- och investeringsredovisning.

Kapitalkostnader: Består av två olika delar, avskrivningar och intern ränta.

Kassaflödesanalys: Beskriver hur likvida medel förändrats under året genom den löpande verksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten.

Kortfristiga skulder respektive fordringar: är sådana som förfaller under det närmaste året.

Långfristiga skulder respektive fordringar: är sådana som förfaller efter mer än ett år.

Nettoinvestering: Är årets investeringsutgifter minus investeringsbidrag.

Rörelsekapital: Den del av eget kapital som med kort varsel kan användas. Består av omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.

Sammanställd redovisning: Är namnet på det som i privata näringslivet kallas för koncernredovisning.

Skattekraft: Visar kommuninvånarens beskattningsbara inkomst i relation till genomsnittet för riket.

Soliditet: Visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital och visar om det finns beredskap för framtida resultatförsämringar, det vill säga den långsiktiga betalningsförmågan. Beräknas genom att dividera justerat eget kapital med summa tillgångar.